

Z 22-16.

Wschodzena

Matice
serbska

Protyka

sa Sserbow

na leto

1868.

S nakladom Macjizy Sserbskeje.

W kommissii kniharnje Ssmolerja a Pjecha.

Z 22.
16

W rutym 1868. lécze po Khrystusu, kotrež 366 dnjów wopšchija, liczi so:

wot stworjenja swěta 5817,	wot satoženja budyšeho tachantstwa 648,
wot wustajenja julianskeje protyki 1913,	wot spoczatka reformazije 351,
wot czerpjenja a horjestacza Khrystusowego 1835,	wot naroda krala Jana 67,
wot spoczatka kšefecijanstwa we Serbach 848,	wot satoženja macjizy serbskeje 20.

Zyrkwinske lětne snamjenja.

<p>W porjedbenej Rehorjowej protyžy</p> <p style="text-align: center;">VIII</p> <p style="text-align: center;">IV</p> <p style="text-align: center;">I</p> <p style="text-align: center;">XI</p> <p style="text-align: center;">F D</p> <p>12. haperleje</p> <p>24. njebjele po swj. trojizy do 1. adv. 27.</p>	<p style="text-align: center;">W starej julianskej protyžy.</p> <p style="text-align: center;">VII</p> <p style="text-align: center;">XVII</p> <p style="text-align: center;">I</p> <p style="text-align: center;">XI</p> <p style="text-align: center;">G F</p> <p>31. měrza.</p>
---	--

Hač runje sahe njesamjersnje, dha je tola lěpje, so so sahe wošyje.
Mało suda a mało rybow budže.
Deshecizka smějemy dosć, ale žanu wulku wodu.

Štyri lětne czasy.

Sapocžatk nalěcza: 20. měrza dopolnju 8 hodž. 25 min.
lěcza: 21. junija rano 4 hodž. 51 min.
nashmy: 22. septembra wječ. 7 hodž. 10 min.
šmy: 21. dezembra popołu. 1 hodž. 20 min.

Saczmicze płoncžka a mešacžka.

W l. 1868 so płoncžko dwaj króč saczmi, mešacžk pał so njesaczmi. Prěnje saczmicze płonža směje so 23. febr. 4 hodž. 36 min. do 4 hodž. 58 min. a budže pola naš k widženju, jeli so wječorne njebjó samroczene njeje. Tola wone je jara sнадne. Druhe saczmicze stanje so 18. augusta, a budže jenož w połonskej Afiskej, w raniškej Africh a w Australiskej widžene.

Mešacžk so w l. 1868 njesaczmi, ale 5. nov. t.l. dopolnja hač do 9 hodž. 52 min. Stanje so nješto druhewopominjenjuhódně; tehby mjenuizy planet Merkur pola płonža nimo dže a jeli njebjó jasne, budže to so widzić daj.

Štyri kwatembry.

<p>W porjedbenej Rehorjowej a w starej julianskej protyžy.</p> <p>4. měrza</p> <p>3. junija</p> <p>16. septembra</p> <p>16. dezembra</p>	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td style="padding: 0 10px;">Reminiscere</td> <td style="vertical-align: middle;">21. februara.</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td style="padding: 0 10px;">swj. trojizy</td> <td style="vertical-align: middle;">22. meje.</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td style="padding: 0 10px;">kšizja</td> <td style="vertical-align: middle;">4. septembra.</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td style="padding: 0 10px;">Luzije</td> <td style="vertical-align: middle;">12. dezembra.</td> </tr> </table>	}	Reminiscere	21. februara.	}	swj. trojizy	22. meje.	}	kšizja	4. septembra.	}	Luzije	12. dezembra.
}	Reminiscere	21. februara.											
}	swj. trojizy	22. meje.											
}	kšizja	4. septembra.											
}	Luzije	12. dezembra.											

Jutrowna tabella.

1869: 28. měrza.	1875: 28. měrza.
1870: 17. haperleje.	1876: 16. haperleje (pš. l.)
1871: 9. haperleje.	1877: 1. haperleje.
1872: 31. měrza (pš. l.)	1878: 21. haperleje.
1873: 13. haperleje.	1879: 13. haperleje.
1874: 5. haperleje.	1880: 28. měrza (pš. l.)

W l. 1868 knježi Jupiter (4).

Stolětna protyžka praji, so su te lěta, w kotrychž Jupiter knježi, dobre a płódně a bóle mokre, dyžli suchy. Nałěto je hač do meje šymne a mokre; tola pał tež czjopliške wjedro nastanje.

Lěczo směje pschi pocžatku mokre a šymne wjedro; na to rjany czjoply czas nastanje, hđžej wjele hrimanjow smějemy; pschi kónzu je jara horžo a suchy. Jeli so je w lěczu jara czjoplo, šchož sa 28 lět jedyn ras so stanje, dha dostanje žito wyšoku płacžisnu. Czjople a suchy lěczo pał nastanje, dyž je w februaru abo w měrzu, w haperleji abo w meji saczmicze płoncžka byto. Nashyma je jara deshecizkojta.

Syma so s mjeršnjemom a se kněhom sapocznje; na to budže wona czjopliška, pał jara wěšisjojta.

Šchož nalětny šyw nastupa, dha jeczmieni so derje radži, jeli so suchy lěczo njeje. Runje tak roscje wjele šyna a wotawy, wjele kała a runlizy. Wowš, hróch, jabły a len so pał njerabža..

Nashymy šyw miže rjane žnje dawacz; žnje pał su tši njebjele posdžišcho dyžli druhe lěta, dokelž wscho bóle pomalu roscje a srawi.

Njebjeske snamjenja.

 boran,	 lam,	 tšelnik,
 był,	 knježna,	 kosoróžł,
 dwójnikaj,	 waša,	 wódnny muž,
 rał,	 šchorpion,	 rybje.

Abbreviatury abo pschifrótschenja płowow.

<p>○ płoncžko,</p> <p>Ⓜ mešacžk,</p> <p>☾ Połny mešacžk,</p> <p>☾ Połeni bértlik,</p> <p>☾ Młody mešacžk,</p> <p>☾ Prěni bértlik,</p>	<p>šh. p. sřhadjenje popoťnju.</p> <p>šh. d. sřhadjenje dopoťnju.</p> <p>th. p. řhowanje popoťnju.</p> <p>th. d. řhowanje dopoťnju.</p> <p>hod. hodžina.</p> <p>min. minuta.</p> <p>* stótně wili.</p>
---	--

1868. Januar,

wulki rózł,
ma 31 dnjow.

Mješčaczkowe
přeheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Ĥermantki
a
šfotne wifl.

Trjdenje a dnj.	Porjedenja protyka evangelſka.	katholſka.	Stara julianska December.	ffhad. h. m.	ffhow. h. m.	Wješčaczkowe mjenjenja	ffh. ff. h. m.
1. trjdenj. Text dop.: Matth. 16, 24-26; Wf. 102, 26-29; pop.: Jan. 4, 34-36.							
1 ſrjeda	Nowe lěto	Nowe lěto	20 Ignaca	8 7 4 2			ffh. p.
2 ſchtw.	Mař.	Makarija	21 Julija	8 6 4 2			11 56
3 pjatk	Raſchpr.	Genowefy	22 Anastasija	8 6 4 3			ffh. d.
4 ſobot.	Wařarja	Tita	23 Dagobert.	8 5 4 4			1 5
2. trjdenj. Text dop.: 1. Mójř. 17, 1-4; Ĥef. 45, 1-7; pop.: Ĥut. 12, 18-21.							
5	medz.		24 4. adventa	8 5 4 5			2 17
6 pøndž.	Ĥiřoř		25 Boži džen.	8 5 4 6			3 19
7 wut.	Juliany	Božidara	26 Boži mač.	8 5 4 7			4 34
8 ſrjeda	Erharda	Severina	27 Sečpana	8 4 4 9			5 55
9 ſchtw.	Zařar.	Juliana	28 20,000 M.	8 4 4 10			ffh. p.
10 pjatk	Ĥjeſcjměra	Agathona	29 Njew. dz.	8 4 4 12			5 22
11 ſobot.	Alwiſije	Hygiena	30 Anisije.	8 3 4 13			6 40
3. trjdenj. Text dop.: 1. Mójř. 28, 10-17; Kol. 2, 18; pop.: Matth. 3, 13-17.							
12			31	8 2 4 14			7 59
13 pøndž.	Hilarija	Leontija	1 januara	8 2 4 16			9 16
14 wut.	Feliřa	Hilarija	2 Melauije	8 1 4 17			10 31
15 ſrjeda	Bořum.	Pawoła	3 70 jap.	8 1 4 19			11 44
16 ſchtw.	Edmund.	Marcella	4 Theofanta	8 0 4 20			ffh. d.
17 pjatk	Antonija	Antonija	5 Malachija	7 59 4 21			0 53
18 ſobot.	Felicity	Pětr ſtow. K.	6 Trech kral.	7 59 4 22			2 0
4. trjdenj. Text dop.: 1. Mójř. 50, 15-21; Wřiřt. Salomon. 3, 5-7.							
19			7	7 58 4 24			3 4
20 pøndž.	Fab. Sebařt.	Fabiana a B.	8 Jurja kr.	7 57 4 25			4 5
21 wut.	Haiže	Haiže	9 Polyewkta	7 56 4 26			5 2
22 ſrjeda	Vincenca	Vincenca	10 Reh. Nys.	7 55 4 28			5 54
23 ſchtw.	Charity	Marije ſlub.	11 Theodos.	7 54 4 30			6 40
24 pjatk	Timoth.	Timotheja	12 Tatiana	7 53 4 32			ffh. p.
25 ſobot.	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermila	7 52 4 34			5 32
5. trjdenj. Text dop.: 2. Mójř. 34, 4-10; Ĥebr. 3, 5, 6; pop.: Jan. 1, 35-43.							
26			14	7 51 4 35			6 33
27 pøndž.	Jana Ĥřyřt.	Jana Ĥřyřt.	15 Paw. th.	7 49 4 37			7 36
28 wut.	Karolinj	Cyrilla	16 Marcella	7 48 4 39			8 41
29 ſrjeda	Theobalda	Franca Sal.	17 Antona	7 46 4 41			9 46
30 ſchtw.	Abelgundy	Martinj	18 Athanasija	7 45 4 43			10 53
31 pjatk	Birgilija	Pětr. Kol.	19 Makarija	7 43 4 45			11 59

Prěni
běrtl. 3. jan.
rano 3 hodž.
5 min. přchi-
njeře ſněh a
wětr.

Bořny
měř. 9. jan.
wjecž. 2 hodž.
55 min. pokaže
na ſymu.

Pořleni
běrtl. 16. jan.
pop. 4 hodž.
6 min. mōhř
mjerřnjenje
přčinjeřcž.

Wřody
měř. 24. jan.
wjecž. 6 hodž.
20 minut. ma
řkōncžne wje-
dro.

Stolětna
protyka.

Wot 2. do 4.
řrěnja ſyma;
6. ſněh; 7.
hačž do 13.
wětr a ſněh;
14. wulki ſněh;
16. wětr a řrě-
nja ſyma; 21.
wulka ſyma;
22. a 23. wětr
a ſněh; 24. a
25. jařne nje-
bjo; 26. jara
wulka ſyma;
29. a 30. wulki
ſněh; 31. wul-
ka ſyma.

1. Ĥiřt.
7. Bart (lane wifl).
8. Njeřwacžič-
dło.*
13. Rařežy.
18. Budyřčin.*
27. Ĥinřbōřt.*
Rumburg.

NB. W Nje-
řwacžidle řu
kōžbu přěnju
řrjedu měřa-
ža, w Ĥalř-
trowje kōžbu
druhu wutora
měřažy, w Ra-
řežach kōžbu
řtečžu řrjedu
řfotne wifl.

Tež řu we
Rubiju ja mě-
řažy janij,
řeptember, no-
vember, de-
cember wo-
řebne řfotne
wifl pořtajene.
Dnj na ko-
trpčž řo djer-
ža, budža přeře
nowiny wo-
řjewjene.

- Wopomnjenja
hōdne dnj.
1. nowe lěto.
 2. Randtag.
 6. Ĥřoch kra-
low.
 20. Fabiana a
Sebařtiana.
 22. Binženja
 25. Pawoła
wobroczenje
abo ptačži
řwař.

1868. Februar,

maty różk,
ma 29 dnjów.

Węszącikowe
pschemjenje.
Wjedro.
Stolëtna
protyka.

Hermani
a
skótne wiki.

Tydjenje a dny	Porjedžena evangelska.	protyka katholska.	Stara julianska Januar.	☉ šhad h. m.	☽ šhov. h. m.	☾ Njebište imanjenja	☽ šh. th. h. m.
1 sobot.	Brigitty	Ignaca	20 Eutymija	7 42	4 46		th. d.

6. tydžen. Text dop.: Sof. 1, 7—9; Pš. 12, 2—6; pop.: Jan. 1, 47—51.

2 njedž.	4. njedž. p. 3 fr.	4. njedž. p. 3 fr.	21 3. n. p. 3 kr.	7 40	4 48		1 10
3 pøndž.	Blazija	Blazija	22 Timotheja	7 39	4 50		2 22
4 wut.	Veroniki	Handr. Korf.	23 Klemenca	7 37	4 51		3 32
5 frjeda	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 36	4 53		4 39
6 šhtw.	Dorotheje	Dorotheje	25 Rehor. th.	7 35	4 55		5 39
7 pjatt	Richarda	Romualda	26 Xenofena	7 33	4 57		šh. p.
8 sobot.	Honor.	Jana martr.	27 Jana Khr.	7 31	4 59		5 25

7. tydžen. Text dop.: 1. Kron. 18, 15—20; Jer. 9, 23, 24; pop.: Jan. 2, 23—25.

9 njedž.	Septuagesima	Septuagesima	28 Septuages.	7 29	5 1		6 45
10 pøndž.	Scholastiki	Scholastiki	29 Ignaca	7 27	5 3		8 4
11 wut.	Eufrosiny	Desiderija	30 Basila W.	7 26	5 4		9 22
12 frjeda	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 24	5 6		10 36
13 šhtw.	Eulalije	Jordana	1 februara	7 22	5 8		11 46
14 pjatt	Valent.	Valentina	2 Mar. wuc.	7 20	5 10		šh. d.
15 sobot.	Faustina	Faustina	3 Simsona	7 18	5 12		0 54

8. tydžen. Text dop.: 2. Sam. 12, 1—7; Ez. 18, 20; pop.: Jan. 4, 5—15.

16 njedž.	Sexagesima	Sexagesima	4 Mjas. pöst.	7 16	5 13		1 57
17 pøndž.	Konstanzije	Konstancije	5 Agathy	7 14	5 15		2 55
18 wut.	Konfordije	Konfordije	6 Wuk. ep.	7 12	5 17		3 47
19 frjeda	Sufanny	Gabina	7 Parthena	7 10	5 19		4 36
20 šhtw.	Lebrechta	Eucharija	8 Theodora	7 8	5 21		5 19
21 pjatt	Eleonory	Abelheidy	9 Eufrosiny	7 6	5 23		5 56
22 sobot.	Pëtr. stow.		10 Charalam.	7 4	5 25		6 28

9. tydžen. Text dop.: 1. Kral. 2, 1—4; Prëd. Salem. 7, 3—5.
pop.: Jan. 4, 19—30.

23 njedž.	Estomil	Quinquages.	11 Syropöst.	7 2	5 26		th. p.
24 pøndž.	Psch. džen	Pschest. džen.	12 Meletija	6 59	5 28		6 31
25 wut.	Pöstnizy	Pöstnizy	13 Martinian.	6 57	5 29		7 37
26 frjeda	Popjelna frj.	Popjelna frj.	14 Anxencija	6 56	5 31		8 43
27 šhtw.	Kestorija	Kestora	15 Onesima	6 54	5 33		9 51
28 pjatt	Vollbrechta	Leandra	16 Pamfila	6 52	5 35		11 0
29 sobot.	Mararija	Romana	17 Theodora	6 50	5 37		th. d.

☽ Prëni
bërtl. 1. febr.
pop. 5 hodž.
18 minut. ma
šymne dny.
☽ Pošny
mëš. 8. febr.
rano 8 hodž.
37 min. pože
nahrosne wje-
dro.
☽ Pošleni
bërtl. 15. febr.
rano 8 hodž.
19 min. mëš
lëpsche wjedro
pšhinjesč.

☽ Stolëtna
protyka.
Wot 3. do 5.
jara šyma; 6.
šnëh; 8. do
10. wulka šy-
mu, kajfaž hi-
šczen njeje
bħa, so we
wšcëch pinzach
wšhitko smjez-
nje; 11. do
14. wëtr a
šnëh; 15. do
17. dže wjele
šnëha; 18. do
20. nastanje
czoplšche wje-
dro; 21. do 28
desčyczi, i ko-
trymiz šnëh
taje; 29. hri-
manje a na to
mjeršjenje.

- 3. Jarom.*
- 5. Nješwaczi-
dło.
- 6. Kadeberg.*
- 10. Šhorjelz.*
- 11. Kutow.*
- 17. Gašyn.*
Pšhibus.*
- 19. Katezy.*
- 21. Kalawa.*
- 24. Bistopizy.*
Nowosalz.*
Brody.*
Wojerezj.*
Wostromz.*
Jazonza.
- 26. Bjernaczi-
zy.*
- 29. Trëbule.*

☽ Wopomnjenja
hódne dny:
1. Kralowšte
dawki.
2. Semëczk
Marije.
24. Matthia-
ša.
25. Pöstnizy.
Konej, kiž naj-
wjacy czehnje,
dawaja i wje-
tšcha najmenje
wowšga.
Njecezëz wjazy
wuzije, hač
czëfcë.

1868. Měrz,

naletnik,

ma 31 dnjow.

Měšacjowe
přichemějenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanfki
a
šfotne wiki.

Lydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara juliansta Februar.	☉		Měsice znamjenja	☾
	evangelsta.	katholsta.		šhab. h. m.	řhon. h. m.		
10. tydžeń. Text dop.:	Př. 85, 8—14; Romst. 12, 7, 8:		pop: Jan. 5, 5—18.				
1 njedž. Zwiokawa	1. njedž. pósta	18 Quadrag.	6 48	5 39		0 10	
2 póněž. Amalije	Simplicia	19 Archippa	6 45	5 40		1 19	
3 wut. Kunigundy	Kunigundy	20 Lea Kat.	6 43	5 42		2 24	
4 řrjeda Kwatember	Šnře dnj	21 Timotheja	6 41	5 44		3 25	
5 řhtw. Bjedriřa	Bjedriřa	22 Eugena	6 39	5 46		4 19	
6 pjatt Fridolina	Fridolina	23 Polykarpa	6 36	5 47		5 6	
7 řobot. Perpetuy	Domasřa A.	24 HłowyJan	6 34	5 49		5 45	
11. tydžeń. Text dop.:	Ez. 33, 7—9; řej. 58, 6—9; pop.: Łuf. 9, 51—56.						
8 njedž. Reminiř.	2. njedž. pósta	25 2. n. pósta	6 32	5 51		řř. p.	
9 póněž. Rebeki	Franciřka	26 Tarazija	6 30	5 53		6 54	
10 wut. Alexandra	Raja	28 Porfyra	6 27	5 58		8 10	
11 řrjeda Rosiny	Rosiny	28 Prokopa	6 25	5 56		9 24	
12 řhtw. Rehorja	Rehorja	29 Basilija	6 23	5 54		10 35	
13 pjatt Pokutny pjatt	Nicefora	1 mērea	6 21	6 0		11 42	
14 řobot. Abigaile	Mathilřy	2 Theodota	6 18	6 1		řř. d.	
12. tydžeń. Text dop.:	Řeh. 9, 30—34; Př. 77, 8—14; pop.: Jan. 11, 1—46.						
15 njedž. Dřuli	3. njedž. pósta	3 3. n. pósta	6 16	6 3		0 45	
16 póněž. Henriettř	řeriberta	4 Gerasima	6 14	6 5		1 42	
17 wut. řerty	řatricija	5 Konona	6 12	6 7		2 32	
18 řrjeda Anřelma	Cyrilla	6 42 martr.	6 9	6 8		3 16	
19 řhtw. řosefa	řosefa	7 Basilija	6 7	6 10		3 55	
20 pjatt řoachima	řoachima	8 Theofila	6 5	6 12		4 29	
21 řobot. Benedikta	Benedikta	9 40 martr.	6 2	6 13		4 59	
13. tydžeń. Text dop.:	řiob 22, 21—30; Př. 23; pop.: Jan. 11, 30—46.						
22 njedž. Łatare	4. njedž. pósta	10 4. n. pósta	6 0	6 15		5 25	
23 póněž. Eberř.	řiktorina	11 Sofrona	5 58	6 17		5 50	
24 wut. Gabriel.	Gabriela	12 Theofana	5 55	6 18		řř. p.	
25 řrjeda Marije přřip.	Marije přřip.	13 Nicefora	5 53	6 20		7 42	
26 řhtw. Rařtula	Rařtula	14 Benedikta	5 51	6 22		8 52	
27 pjatt Řupertu	Řupertu	15 Agaba	5 48	6 23		10 3	
28 řobot. Angeliki	Guntrama	16 Sabina	5 46	6 25		11 12	
14. tydžeń. Text dop.:	řej. 53, 4, 5; Př. 73, 23—26; pop.: Jan. 11, 47—57.						
29 njedž. řudifa	5. njedž. pósta	17 5. n. pósta	5 44	6 27		řř. d.	
30 póněž. řuřiba	řwirina	18 Cyrilla w.	5 42	6 29		0 19	
31 wut. Detřaw.	řalřiny	19 řhryř. D.	5 40	6 30		1 20	

☽ Přeni
bēřtl. 2. mērza
řano 3 hodž.
51 minut. po-
řaje na njedž-
řhne wjedro.
☽ Pořny
mēř. 8. mērza
wjeřor 7 hodž.
24 min. přři-
njeře deřčej a
wēř.
☽ Pořłeni
bēřtl. 16. mērž.
řano 2 hodž.
30 min. moři
rjeniške wje-
dro přřinjeřej.
☽ Mřodny
mēř. 24. mērza
řano 6 hodž.
1 minut. je
deřčejkořřtř.
☽ Přeni
bēřtl. 31. mērž.
dop. 11 hodž.
28 min. pořaje
na njewob-
řtajne wjedro.
**Stolětna
protyka.**
1. do 4. wēř,
deřčej a řněř;
5. a 6. řřoncžne
wjedro; 7. do
9. deřčej; 11.
řněř; 13., 14.
rjenje, ale
mjerřnjenje;
15. řněř; 16.
do 18. řyma;
19., 20. walři
řněř; 21. do
24. deřčej a
řněř.

2. Drazřžany.
Łuborař.*
Bisťopizř.*
řahaň.*
 3. řart.*
a łane wiki.
řarsřej.*
 4. Řeřřwaczi-
dřo.*
Łubij.*
 7. řitawa.*
 9. řtořpnjo.*
Řosborř.*
 10. Dobrořug.*
 11. Řadeburg.*
 14. Řukow.*
 16. Drazřžany.
řalsřřrow.*
Řyřwadb.*
Łubin.*
řřkanř.*
 18. Řafeřř.*
Řuhľand.
Řořno.
 23. Pořřznija.*
Řyřřbach.*
Đubž.*
řrabĩn.*
 30. Łubij.*
Řořľĩnř.*
Łubnjow.*
Řuřařow.*
Bisťopizř.*
- Wopomnjenja
hřdne dnj.**
4. Kwatemb.
13. řokutny
pjatt.
25. Marije
přřipowje-
danje.
31. Řřalowřta
řenta.

1868. April,

jutrownif,

ma 30 dnjow.

Měščackowe
pscheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
fšotne wiki.

Tydjenje a dnj	Porjedžena protyka		Stara julianska Měrc.	☉		Měščacki znamjenja	☾ fš. fb. h. m.
	evangelsta.	katholsta.		fšhad. h. m.	fšhow h. m.		
1 frjeda	Theodory	Hugo	20 Jana Scr.	5 39	6 31		2 15
2 ščtw.	Rosimundy	Franca f. P.	21 Jak. bisk.	5 37	6 32		3 3
3 pjatk	Darija	Darija	22 Basilija	5 34	6 33		3 43
4 šobot.	Ambrosija	Fidora	23 Nikodema	5 32	6 35		4 16

15. tydjen. Text dop.: Jes. 53, 11, 12; Hebr. 5, 7—9; pop.: Jan. 12, 1—13.

5 njedz.	Palmarum	Bowonečka	24 Waji	5 30	6 37		4 47
6 pónbz.	Irenāja	Sixta	25 Mar. pšp.	5 27	6 38		5 16
7 wut.	Luisy	Herm. Josefa	26 Kastula	5 25	6 40		fš. p.
8 frjeda	Celestina	Mansueta	27 Ruperta	5 23	6 42		8 14
9 ščtw.	Zeleny jchow.	Zeleny ščtw.	28 Zeleny št.	5 21	6 44		9 24
10 pjatk	Cičhi pjatk.	Wulki pjatk	29 Cičhi pjatk.	5 19	6 45		10 30
11 šobot.	Julija	Leona mulf.	30 Jana Kl.	5 16	6 47		11 31

16. tydjen. Text dop.: Luk. 24, 1—9; Jan. 11, 24, 25; pop.: Matth. 28, 1—10.

12 njedz.	1. fšw. jutrow.	1. fšw. dz. jut.	31 1. sw. jut.	5 14	6 49		fš. d.
13 pónbz.	2. fš. jut.	2. fšw. dz. jut.	1 2. sw. jut.	5 12	6 51		0 25
14 wut.	Tiburca	Tiburca	2 3. sw. jut.	5 9	6 52		1 12
15 frjeda	Baterna	Anastafija	3 Niketasa	5 7	6 54		1 53
16 ščtw.	Marona	Marona	4 Josefa	5 5	6 56		2 28
17 pjatk	Rudolfa	Rudolfa	5 Eutyčhija	5 3	6 58		2 59
18 šobot.	Rhrysofoma	Eleuthera	6 Jurja m.	5 0	6 59		3 27

17. tydjen. Text dop.: Jan. 14, 1—6; Romf. 1, 4; pop.: Jan. 20, 19—23.

19 njedz.	Quasimodoc.	1. n. j.	7 Quasimod.	4 58	7 1		3 25
20 pónbz.	Sulpiza	Sulpica	8 Domaša.	4 56	7 2		4 16
21 wut.	Abolara	Anfelma	9 Eupsycha	4 54	7 4		4 40
22 frjeda	Sotera	Sotera	10 Terenca	4 52	7 5		th. v.
23 ščtw.	Jurja	Jurja	11 Eutypasa	4 51	7 7		7 49
24 pjatk	Alberta	Fidela	12 Basilija	4 49	7 9		9 1
25 šobot.	Marka	Marka	13 Artemona	4 47	7 10		10 11

18. tydjen. Text dop.: Matth. 18, 10—14; Eph. 6, 1—4; pop.: Mat. 18, 1—7.

26 njedz.	Miserik. Dom.	2. n. j. p. jut.	14 Mis. Dom.	4 45	7 12		11 16
27 pónbz.	Tertulliana	Anthima	12 Aristarcha	4 43	7 13		th. d.
28 wut.	Bitala	Bitala	16 Agapy	4 41	7 14		0 13
29 frjeda	Sibylle	Pětra m.	17 Simeona	4 39	7 16		1 3
30 ščtw.	Eutropija	Rathy Sien.	18 Jana dec.	4 37	7 17		1 45

☉ Potny
měř. 7. haper.
rano 6 hodž.
19 minut. po-
taje na fu-
rjamy.

☾ Pořleni
běrtl. 14. hap.
wjeczor 9 hodž.
36 minut. ma
njewobstajne
wjedro.

☉ Młody
měř. 22. hap.
wjecz. 7 hodž.
22 min. mōhř
šěpřche wjedro
přčinjěščj.

☾ Prěni
běrtl. 29. hap.
wjecz. 5 hodž.
20 min. pšči-
njeře řařo
hrořne dnj.

Stolětna protyka.

Haperleja ř
rjanym wje-
drom řo řa-
poczňuje; wot
9. hacz do
kōnza pak ma
lute njewob-
stajne wjedro;
beřčej dže, w
nožy mjersnje
a je malo řa-
nych dnjow.

1. Mjeřwaczi-
dło.*
2. Kamjenž.*
Šhorjelč.*
3. Stara
Darbna.*
4. Budyřčin*
Trjebule.*
Drtrand.*
6. Gařyn.*
Kulow.*
Luboras.
Wikow.*
7. Barřčej.*
14. Džěže.
Šwirachow.
18. Stara
Darbna.*
20. Pōžtowj.*
Wospōřt.*
Khocjebuš.*
22. Kadeberg.*
23. Lubij.*
25. Drjow.*
27. Kowowalž.
Mikoras.
Brodj.*
28. Damua.*

Wopomnjenja hōdne dnj.

1. Dawki řa
wopalenřku
pořkad nřju.
12. jutrow-
niczka.
15. Barřchon-
řte a rje-
mjěřniřte
dawki.
23. Jurja.
25. Marka.

1868. Meja,

róžownik,

ma 31 dnjom.

Měščacktowa
přcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škótné wíki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Saperleja	☉		D
	evangeliska.	katholiska.		řřhab h. m.	řřhov. h. m.	
1 pjatt	Sat	Jak.	19 Hermog.	4 35	7 20	2 20
2 řobot.	Siegmunđa	Athanasija	20 Theodora	4 32	7 22	2 51
19. tydžeň. Text dop.: Jan. 12, 24—26; 1. Kor. 15, 19; pop.: Jan. 21, 20—28.						
3 njedz.	Jubilate	5. nj. p. jut.	21 Jubilate	4 30	7 23	3 19
4 pónďz.	Floriana	Floriana	22 Paraklyta	4 29	7 25	3 45
5 wnt.	Gottharda	Gottharda	23 Rehorja w.	4 27	7 28	4 12
6 řrjeda	Bruski pol. džen	Jana řfort.	24 Sawwy	4 35	7 29	řřh. p.
7 řřtw.	Bohuměra	Stanisława	25 Marka ev.	4 23	7 30	8 14
8 pjatt	Džětricha	Michala zjew.	26 Basilija	4 22	7 31	9 18
9 řobot.	Benigny	Rehorja Naz.	27 Simeona	4 20	7 33	10 15
20. tydžeň. Text dop.: Jan. 5, 28, 29; Ějew. 3, 21, 4; pop.: Matth. 23, 18 20.						
10 njedz.	Cantate	4. nj. p. intr.	28 Cantate	4 19	7 34	11 7
11 pónďz.	Abolfa	Florentina	29 martr.	4 17	7 36	11 51
12 wnt.	Pantraza	Pantraca	30 Jak. jap.	4 15	7 38	řřh. d.
13 řrjeda	Servaza	Servaca	1 meje	4 14	7 39	0 29
14 řřtw.	Řhryřt.	Pachomija	2 Athanasija	4 12	7 41	1 2
15 pjatt	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 11	7 42	1 30
16 řobot.	Sary	Jana ř Nep.	4 Pelagija	4 9	7 44	1 56
21. tydžeň. Text dop.: Matth. 7, 7—11; Ěer. 5, 24; pop.: Ěut. 11, 1—4.						
17 njedz.	Rogate	5. nj. p. intr.	5 Rogate	4 8	7 45	2 20
18 pónďz.	Benanza	řeliza	6 Hioba	4 7	7 46	2 43
19 wnt.	Potenzija	řětra Ěolest.	7 Křiř nam.	4 6	7 47	3 8
20 řrjeda	řheresije	Basilija	8 Jana theol.	4 5	7 48	3 34
21 řřtw.	Wosport	Bože řp.	9 Nikolaja	4 4	7 49	4 2
22 pjatt	Heleny	Heleny	10 Simona	4 3	7 51	řřh. p.
23 řobot.	Defiderija	Defiderija	11 Mamerta	4 2	7 52	9 4
22. tydžeň. Text dop.: Jan. 14, 12—17; řebr. 8, 1, 2; pop.: řap. řř. 1, 15—26.						
24 njedz.	řrandi	6. nj. p. jut.	12 řrandi	4 1	7 54	10 7
25 pónďz.	řurbana	řurbana	13 318 wótc.	4 0	7 55	11 1
26 wnt.	ředy	řylema	14 Isidora	3 58	7 57	11 47
27 řrjeda	řlorenz.	Jana ř ř.	15 Pachoma	3 57	7 58	řřh. d.
28 řřtw.	řylema	řermana	16 Bože řtp.	3 56	7 59	0 24
29 pjatt	řanilija	řaximiana	17 Andronik.	3 55	8 0	0 56
30 řobot.	řiganda	řerdinanda.	18 Theodota	3 54	8 1	1 26
23. tydžeň. Text dop.: Jan. 14, 23—27; řebr. 2, 2—4; pop.: řap. řř. 2, 1—13.						
31 njedz.	1. řw. řwjatf.	ř. řw. řwjatf.	19 řw. řwjatf.	3 53	8 2	1 51

☉ Pořnny
měř. 6. meje
wjěz. 5. hodz.
39 minut. ma
čjopke řřon-
ěžne wjedro.

☾ Pořleni
běřtl. 14. meje
pop. 4 hodzin.
47 min. přři-
njeře čjopke
wjedro.

☉ Měřny
měř. 22. meje
rano 5 hodz.
38 minut. po-
kaže na čjopky
čjař a řri-
manja.

☾ Přěni
běřtl. 28. meje
wjěz. 10. ho-
dzin. 44 min.
ma deřčej a
njewobřtaje
wjedro.

**Stolětna
protyka.**
2. meje do 13.
je řjany čjopky
čjař; wot 15.
do 22. je dru-
hdy čjopko,
druhdy přřin-
du řřimanja ř
deřčejřřkami;
wot 22. hačz
do řřnza budže
řřma ř mjer-
řnjenjom. Wi-
no, jeři wulf-
řo řřřřřa nima,
móže ř mjer-
řnřej.

**řřpommnjnja
řřřne dnj.**

1. řřalowřř
dawki.
2. řřalwora.
12. řřpantraza.
13. řřservaza.
21. řřbože řřtp.
25. řřřurbana.
31. řřřřwjatf.

1868. Junij,

šmaziń,

ma 30 dnjów.

Měšaczkowe
pšcheměnjene.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škótne wiki.

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyka		Stara juliansta Meja.	☉		Měšice inanjeno	☾
	evangelsta.	katholsta.		šhab. h. m.	thow. h. m.		
1 pónďž.	2. św. św. jaff.	2. św. św. jaff.	20 2. sw. sw.	3 52	8 3	☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾	217
2 wut.	Marzellina	Marcellina	21 3. sw. sw.	3 52	8 4		243
3 šrjeda	sewatember	Suche dny.	22 Basiliska	3 52	8 5		311
4 ščtw.	Karpasija	Awirina	23 Michała	3 51	8 6		342
5 pjatt	Bonifaza	Bonifaca	24 Simeona	3 51	8 7		šth. p.
6 šobot.	Benigna	Norberta	25 Jan hłow.	3 50	8 8		9 1

24. tydžen. Text dop.: 1. Jan. 4, 12—15; 2. Korinth. 13, 13;
pop.: Zap. štut. 2, 38 a 29.

7 njedž.	Sw. św. troj.	Swj. św. troj.	26 1. n. p. swj.	3 49	8 8	☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾	948
8 pónďž.	Medarba	Medarba	27 Therapon.	3 49	8 9		1028
9 wut.	Prima	Margarity	28 Nikity	3 48	8 9		11 4
10 šrjeda	Onofrija	Feliciana	29 Theodos.	3 48	8 10		11 34
11 ščtw.	Barnabaša	Božebo czeča.	30 Isaaka	3 47	8 10		šth. d.
12 pjatt	Basilida	Ammona š.	31 Hermiasa	3 46	8 11		0 1
13 šobot.	Tobiasha	Basilida	1 junija	3 46	8 12		0 25

25. tydžen. Text dop.: Lut. 17, 20, 21; Pf. 78, 1—7; pop.: Zap. št. 2, 42—47.

14 njedž.	1. n. p. św. tr.	2. n. p. św.	2 2. n. p. sw.	3 46	8 13	☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾	048
15 pónďž.	Wita	Wita	3 Luciana	3 46	8 14		1 10
16 wut.	Eugelberta	Rainera	4 Mitrofana	3 46	8 15		1 34
17 šrjeda	Lawry	Marta	5 Dorotheje	3 46	8 15		2 1
18 ščtw.	Arnolfa	Juliany	6 Theodota	3 46	8 16		2 32
19 pjatt	Gervas.	Gervasija	7 Norberta	3 46	8 16		3 10
20 šobot.	Sylber.	Sylbera	8 Theodora	3 47	8 16		3 56

26. tydžen. Text dop.: Jan 5, 23, 24; Jer. 7, 23—28; pop.: Zap. št. 3, 1—10

21 njedž.	2. n. p. św. tr.	3. n. p. św.	9 3. n. p. sw.	3 47	8 16	☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾ ☾	šth. p.
22 pónďž.	Pomhajboša	Pawliny	10 Timoth.	3 48	8 16		943
23 wut.	Basilija	Agrippina	11 Bartrom.	3 48	8 16		1026
24 šrjeda	Jana kščežen	Jana kščežen	12 Onofrija	3 49	8 17		11 0
25 ščtw.	Elogija	Prospera	13 Akwiliny	3 49	8 17		11 30
26 pjatt	Jerem.	Jana Paw.	14 Eliseja	3 50	8 16		11 57
27 šobot.	7 spanž.	Preſcencja	15 Amosa pr.	3 50	8 16		šth. d.

27. tydžen. Text dop.: Jan. 5, 39 44; Matth. 5, 13-16; pop.: Zap. št. 4, 8-21.

28 pónďž.	5. n. p. św. tr.	4. n. p. św.	16 4. n. p. sw.	3 51	8 15	☾ ☾ ☾	023
29 pónďž.	Pětra a Paw.	Pětra a Paw.	17 Emanuela	3 51	8 15		048
30 wut.	Pawoła wop.	Pawoła wop.	18 Leontija	3 52	8 15		1 15

☾ Potny
měš. 5. junija
rano 7 hodž.
44 min. pšči-
nješe šmny
powětr.

☾ Pofleni
běrtl. 11. jun.
dop. 11 hodž.
3 min. poſaje
na czopte dny.

☾ Młodny
měš. 20. jun.
pop. 3 hodžin.
41 min. pšči-
nješe rjane
wjedro.

☾ Prěni
běrtl. 27. jun.
rano 6 hodžin.
40 min. pšči-
nješe deščj.

Stolětna
protyka.

Junij ma pšči-
spocžatku mro-
šy a šmne
wjedro; wot
8. rjenje; wot
21. deščj a
šmu; 24.
mros; 25.
czołkšče, hač
do kónža a nje-
wobštajne wje-
dro.

2. Kulow.*
- Zybalin.
3. Měšwaciz-
dko.
8. Bifkopizy.*
- Wizn.*
- Kušland.
11. Lubij.*
12. Stara
Darbna.*
13. Lubin.*
15. Šhorjelc.*
- Ryškwałd.*
- Grabin.*
- Gubin.*
- Lubnjow.*
17. Ryškryn.
Kafežy.*
18. Drtraw.*
22. Wnžakow.*
- Šalsštraw.*
- Huczina.*
- Lubań.*
- Brody.*
24. Wjelecjin.*
- Wošłint.*
29. Drjewk.*
- Ryškbač.*
- Luboras.*
- Rššbórk.*
- Zarow.*
30. Bart*
Šty ko-
morow.

- Wopomazjenja
hádne dny.
3. Kwatemb.
 8. Medarba.
 15. Wita.
 24. Jana
kščeženika.
 29. Pětra a
Pawoła.
 30. Kralowša
renta.

1868. Julij,

praznik,
ma 31 dnjów.

Měřaczkowe
přcheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Germanki
a
škótne wíki.

Tydjenje a dny.	Porjedjena protyka		Stara julianska Juní.	☉		Měřace inamjenja	☾
	evangelska.	katholska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
1 řrjeda	Theodoricha	Theodoricha	19 Judaša	3 52	8 15		1 44
2 řčtw.	Mar. domap.	Mar. domap.	20 Methodija	3 53	8 14		2 18
3 pjatř	Kornelija	Eulogija	21 Juliana	3 53	8 14		2 57
4 řobot.	Hodricha	Udalrika	22 Eusebija	3 54	8 13		3 43

28. tydjen. Text dop.: Jan 6, 47-51; Matth. 7, 24-27; pop.: Zap. řt. 5, 16-21.

5 njedž.	4. nj. p. řwj. tr.	5. nj. p. řwj. tr.	23 5. n. p. swj.	3 55	8 13		řth. p.
6 pónbž.	Zesaiasa	Zesaiasa	24 Jana kř.	3 56	8 12		9 4
7 wut.	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 57	8 11		9 36
8 řrjeda	Kiliana	Kiliana	26 Davita	3 58	8 11		10 3
9 řčtw.	Cyrilla	Cyrilla	27 Samsona	3 59	8 10		10 29
10 pjatř	Felicity	Felicity	28 Cyrilla	4 0	8 9		10 51
11 řobot.	Blacenza	Marciana	29 Pětr a Paw.	4 1	8 8		11 14

29. tydjen. Text dop.: Jan 8, 31-36; Matth. 6, 22 a 23; pop.: Zap. řt. 5, 34-42.

12 njedž.	5. nj. p. řwj. tr.	6. nj. p. řwj. tr.	30 6. n. p. swj.	4 3	8 7		11 38
13 pónbž.	Margaretha	Anakleta	1 julija	4 4	8 6		řth. d.
14 wut.	Bonaventura	Hendricha II.	2 Sukn. Mar.	4 5	8 5		0 3
15 řrjeda	Zapofřt. dž.	Zapofřt.	3 Hyacintha	4 7	8 5		0 31
16 řčtw.	Rafaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4 8	8 4		1 4
17 pjatř	Alexija	Alexija	5 Athanas.	4 9	8 3		1 45
18 řobot.	Eugenija	Kamilla	6 Sisoasa	4 10	8 2		2 35

30. tydjen. Text dop.: Jan 10, 23-30; Matth. 5, 44-48; pop.: Zap. řt. 6, 1-7.

19 njedž.	6. nj. p. řwj. tr.	7. nj. p. řwj. tr.	7 7. n. p. swj.	4 11	8 1		3 37
20 pónbž.	Eliasa	Eliasa	8 Prokopa	4 12	7 59		řth. p.
21 wut.	Praxeda	Praxeda	9 Pankraca	4 13	7 58		8 58
22 řrjeda	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 mart.	4 14	7 57		9 32
23 řčtw.	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 16	7 55		10 1
24 pjatř	Křystiny	Křystiny	12 Prokla	4 17	7 54		10 28
25 řobot.	Zafuba	Zafuba	13 Gabriela	4 18	7 53		10 53

31. tydjen. Text dop.: Matth. 16, 15-19; Matth. 6, 1-8; pop.: Zap. řt. 6, 8-7, 59.

26 njedž.	7. nj. p. řwj. tr.	8. nj. p. řwj. tr.	14 8. n. p. swj.	4 19	7 52		11 20
27 pónbž.	Marthy	Pantaleona	15 Cyriaka	4 20	7 51		11 49
28 wut.	Pantaleona	Macarija	16 Atheneg.	4 21	7 50		řth. d.
29 řrjeda	Beatřix	Beatřix	17 Mar. Madl.	4 23	7 49		0 21
30 pjatř	Křthy	Zulitty	18 Hyacintha	4 24	7 47		0 58
31 řčtw.	Florentiny	Ignaca Łoj.	19 Makřiny	4 25	7 46		1 40

☉ Pořny
měř. 4. julija
wječřor 4 hodž.
28 min. nima
žane prawe
čjopke wjedro.

☾ Pořteni
běřtl. 13. jul.
rano 1 hodž.
30 min. pořaje
na čjoptotu.

☉ Mřody
měř. 19. jul.
wječř. 10 hodž.
45 min. přři-
njeře řuchotu.

☾ Přěni
běřtl. 26. jul.
pop. 2 hodžin.
41 minut. ma
jenaf čjopke
wjedro.

**Stolětna
protyka.**

Julij řapoč-
nje řo se řym-
nym wjedrom;
řačž do 9. a
12. řoržo; w
nožy je řymne;
wot 14. do
řonža muřka
řuchota.

1. Měřwaczi-
dfo.
2. Suřa.*
Dubž.*
3. Kalawa.*
4. Lubin.*
6. Nomofalž.
Bjernaczi-
žy.*

7. Džęje.*
Stofņjo*
Trěbule.*
Bifkopizy*
Kalawa.

7. Warschęž.*
11. Ruřow.
13. řhorjelž.
řchěrařow.

15. Kařęžy.*
20. Lubij.*
Pořcņizja.*
21. řrođži-
řdęjo.

27. Wōřpōřř.*
N owy Gers-
dorf.
30. řamjenž.*

**Wopomnjenja
hđdne dny.**

2. Marije do-
mapřtanje.
13. Marga-
rethy.
25. Zafuba.
26. řanřy.

1868. August,

żużejz,

ma 31 dnjom.

Męšackłowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
fšótne wifki.

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianska Julij.	☉		Męšackłowe inamjenja.	D
	evangelška.	katholška.		fšhad h. m.	fšhow. h. m.		
1 šobot.	Pětra w rjecz	Pětra w rjecz.	20 Kleta pr.	4 27	7 44		2 28
32. tydžeń.	Text dop.: Matth. 9, 9-13; Matth. 6, 19-21; pop.: Zap. štuff 8, 14-21.						
2 njedz.	9. n. p. fšw. tr.	9. n. p. fšw.	21 9. n. p. sw.	4 28	7 43		3 21
3 pøndz.	Augusta	Augusta	22 Mar. Madl.	4 30	7 41		4 19
4 wut.	Dominika	Dominika	23 Trofima	4 32	7 39		fšh. p.
5 fšrjeda	Oswalda	Ufry	24 Khrystiny	4 33	7 37		8 34
6 fšhtw.	Ulriki	Khrysta pšchet.	25 Hany	4 35	7 35		8 58
7 pjatt	Donata	Rajetana.	26 Hermolaa	4 36	7 33		9 20
8 šobot.	Severa	Cyriaka	27 Pantaleon.	4 38	7 31		9 42
33. tydžeń.	Text dop.: Lut. 12, 42-48; 1. Mojš. 37, 4-11; pop.: Zap. št. 8, 26-38.						
9 njedz.	9. n. p. fšw. tr.	10. n. p. fšw.	28 10. n. p. sw.	4 39	7 30		10 6
10 pøndz.	Lawrjeizga	Lawrjenca	29 Kalinika	4 41	7 28		10 32
11 wut.	Hermana	Sufanny	30 Siliasa	4 42	7 27		11 20
12 fšrjeda	Klary	Klary	31 Eudosija	4 44	7 25		11 38
13 fšhtw.	Uurory	Kassiana	1 augusta	4 46	7 23		fšh. d.
14 pjatt	Eusebija	Eusebija	2 Šećpana	4 47	7 21		0 22
15 šobot.	Mar. f. n. fšp.	Mar. kn. fšp.	3 Izaaka	4 48	7 19		1 17
34. tydžeń.	Text dop.: Lut. 13, 31-35; 1. Sam. 19, 1-6; pop.: Zap. štuff 9, 1-8.						
16 njedz.	10. n. p. fšw. tr.	11. n. p. fšw.	4 11. n. p. sw.	4 50	7 17		2 22
17 pøndz.	Liberata	Liberata	5 Eusigna	4 52	7 15		3 36
18 wut.	August.	Heleny	6 Siksta	4 54	7 13		fšh. p.
19 fšrjeda	Sebalda	Julija	7 Domecija	4 55	7 11		7 59
20 fšhtw.	Bernarda	Bernarda	8 Emiliana	4 56	7 9		8 27
21 pjatt	Anastafija	Franciški	9 Mathiasa	4 58	7 7		8 55
22 šobot.	Alfonsa	Symfronija	10 Lawrjenca	4 59	7 6		9 22
35. tydžeń.	Text dop.: Lut. 13, 23-35; 1. Sam. 24, 17-20; pop.: Zap. št. 9, 19-28.						
23 njedz.	11. n. p. fšw. tr.	12. n. p. fšw.	11 12. n. p. sw.	5 0	7 4		9 51
24 pøndz.	Bartromj	Bartromja	12 Fokija	5 1	7 2		10 22
25 wut.	Ludwiki	Ludwiki	13 Maxima	5 3	7 0		10 58
26 fšrjeda	Samuela	Zefyrina	14 Kónc. póst	5 5	6 58		11 39
27 fšhtw.	Gebharda	Gebharda	15 Mar. kn. st.	5 6	6 55		fšh. d.
28 pjatt	Belagija	Hawšchtyna	16 Pót ruba	5 8	6 53		0 24
29 šobot.	Jan. fšm.	Janowa fšm.	17 Flora	5 10	6 51		1 16
36. tydžeń.	Text dop.: Lut. 15, 11-32; 2. Sam. 18, 31-33; pop. Zap. št. 10, 25-33.						
30 njedz.	12. n. p. fšw. tr.	13. n. p. fšw.	18 13. n. p. sw.	5 11	6 48		2 12
31 pøndz.	Raimunda	Raimunda	19 Handr. w.	5 13	6 46		3 11

☉ Połny
měš. 3. ang.
pšfšp. 12. ho-
dzin. 41 min.
može deszcz
pšchinjesz.

☾ Połłeni
bėrtł. 11. aug.
pop. 1 hodzin.
17 minut. po-
kaze na rjeni-
sche wjedro.

☉ Młody
měš. 18. aug.
rano 6 hodz.
1 minut. njeje
bjes deszczjika.

☾ Prėni
bėrtł. 25. aug.
rano 6 hodzin.
36 minut. ma
njewobstajne
wjedro.

**Stolětna
protyka.**

August šo
fš cjoptym wje-
drom fšapoc-
nje; hacz do
11. pał je wje-
dro jara nje-
wobstajne a fš
wjetscha hro-
sne; 14. do
20. budzarjane
czopke dny;
pšfšhi fšonny pał
pøndže deszcz.

1. Budyšcin.*
3. Kulow.*
- Eifenberg.*
5. Męšwaczi-
dko.*
8. Lubin.*
10. Szłankn.*
- Gubin.*
- Kinšbórk.*
11. Bart.*
- Dobroftug.*
- Styškomo-
rom.
13. Lubij.*
17. Szhorjełz.*
- Grabin.*
- Gafšn.*
- Kuhland.
- Zahań.*
- Włtošchow.*
19. Kadeberg.*
- Kafezy.*
24. Wóšport.*
- Falschtrow.*
- Golišchn.*
- Enkom.*
- Gródf.*
25. Hendrichczy
28. Stara
Darbna.*
29. Drtrand.*
31. Brobhy.*
- Kamjenjow.*
- Lubnjow.*
- Trėbule.*
- Lubań.*

**Wopomnjenja
hódnė dnų.**

1. Kralowste
dawki.
24. Bartromje.

1868. September,

pożnienz,
ma 30 dnjów.

Męszącjowe
pŝchemienjenje.
Wjedro.
Stolętna
protyka.

German fi
a
fótne wiki.

Tydzień a dny	Porzedzona protyka		Stara julianska August.	☉		Miejsce znanienja	☾
	evangeliska.	katholiska.		ŝchw. h. m.	ŝchw. h. m.		
1 wut.	Egibija	Egibija	20 Samuela	5 15	6 44		4 12
2 ŝrjeda	Abŝaloma	Nahele	21 Thaddeja	5 16	6 41		ŝth. p.
3 ŝctw.	Manŝueta	Manŝueta	22 Agathy	5 18	6 39		7 26
4 pjat	Mojŝaŝa	Kozalije	23 Zacheja	5 20	6 37		7 48
5 ŝobot.	Nathanaela	Kawr. Zuŝt.	24 Bartromja	5 22	6 37		8 11

37. tydzień. Text dop.: Łuk. 9, 57-62; 1. Mojŝ. 43, 26-30; pop.: Zap. ŝt. 12, 1-11.

6 niedz.	13. n. p. ŝw. tr.	14. n. p. ŝw.	25 14 n. p. sw.	5 23	6 32		8 36
7 pøndz.	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 25	6 30		9 4
8 wut.	Mar. nar.	Mar. nar.	27 Gebharda	5 26	6 28		9 37
9 ŝrjeda	Sidonije	Gorgonija	28 Mójzasa	5 27	6 26		10 17
10 ŝctw.	Pulcherije	Mikław. theol.	29 Jan. sm.	5 29	6 24		11 5
11 pjat	Abraham	Prota	30 Benjamina	5 30	6 21		ŝth. d.
12 ŝobot.	Bohumila	Zuwencija	31 Marije p.	5 31	6 19		0 3

38. tydzień. Text dop.: Matth. 11, 15-18; Zał. 1, 5 a 6; pop.: Zap. ŝt. 13, 42-49.

13 niedz.	14. n. p. ŝw. tr.	15. n. p. ŝw.	1 15. n. p. sw.	5 33	6 17		1 11
14 pøndz.	† powyŝch.	† powyŝch.	2 Anthima	5 34	6 15		2 26
15 wut.	Frideriki	Nikodema	3 Babyła	5 36	6 13		3 46
16 ŝrjeda	Wacław	Zuzanna	4 Zachariasa	5 38	6 11		ŝth. p.
17 ŝctw.	Lamberta	Franciŝka	5 Magna	5 39	6 8		6 53
18 pjat	Tita	Joŝefa Kup.	6 Michala	5 41	6 6		7 20
19 ŝobot.	Renata	Januarija	7 Reginy	5 43	6 4		7 47

39. tydzień. Text dop.: Matth. 11, 25-30; Dan. 5, 13-17; pop.: Zap. ŝt. 14, 11-18.

20 niedz.	15. n. p. ŝw. tr.	16. n. p. ŝw.	8 16. n. p. sw.	5 44	6 1		8 20
21 pøndz.	Mateja	Mateja	9 Joachima	5 46	5 59		8 54
22 wut.	Moriŝa	Mawricija	10 Menodon.	5 48	5 57		9 34
23 ŝrjeda	Thelle	Polixeny	11 Theodory	5 49	5 54		10 19
24 ŝctw.	Jana podj.	Gerarda	12 Antonije	5 51	5 52		11 9
25 pjat	Kleoŝaŝa	Kleoŝaŝa	13 Materna	5 53	5 50		ŝth. d.
26 ŝobot.	Cypriana	Cypriana	14 † powyŝ.	5 54	5 47		0 4

40. tydzień. Text dop.: Jan 9, 1-5; 2. Sam. 12, 18-22; pop.: Zap. ŝt. 14, 19-23.

27 niedz.	16. n. p. ŝw. tr.	17. n. p. ŝw.	12 17. n. p. sw.	5 56	5 45		1 3
28 pøndz.	Wjazŝława	Wjacława	16 Eufemije	5 58	5 43		2 3
29 wut.	Michala	Michala	17 Sofije	5 59	5 40		3 6
30 ŝrjeda	Sieronyma	Sieronyma	18 Eumena	5 61	5 38		4 10

☉ Potny
męŝ. 2. ŝeptbr.
rano 4 hodz.
46 minut. ma
njewobŝtajne
wjedro.

☽ Poŝleni
bęrtl. 9 ŝept.
wjeczor 9 hodz.
53 min. moze
rjenisze wje-
dro pŝchijnjeŝc.
☉ Młodny
męŝ. 16. ŝept.
pop. 2 hodzin.
9 min. pŝchi-
njeŝe rjane
dnz.

☽ Pręni
bęrtl. 23. ŝept.
pop. 4 hodzin.
11 minut. po-
faże na rjane
wjedro.

Stolętna
protyka.

Septbr. ŝo
ŝ deŝchjtkom
ŝapocznie; wot
10. do 14. rje-
nje; 15. do 18.
deŝchj; 19. do
21. rjenje; 22.
do 25. deŝchj;
26. do 29.
rjenje.

- Damna. Barŝeż.*
- Męŝwaczi-
dzo.*
- Kufow.*
Zitawa.*
- Stoŝpnjo.*
Biŝkopizy.*
Póŝłowy.*
ŝhoczebuz.*
Pŝcibuz.*
- Muzakow.*
Wotbramezy*
- Lubij.*
- Kalawa.*
- Kalawa.*
Nowoŝal.
Zarow.*
- Drjowł.*
- Bart*
Kamjenz.*
Mikoraŝ.
Męŝbach.*
Eŝłankow.*
Gubin.*
Lubin.
- Pokczniza.*
- Biŝkopizy.
Wŝjerezy.*
Trjebule.*
- Wjeleczin.*
Wŝŝlink.*
- Luŝka.*
Kroŝyn.

Wopomnienja
hódnę dnz.

- ŝapoczatł
hoŝtwh.
- Kermuŝka
hobziŝka.
- Mateja.
- Michala.
- Kralowŝka
renta.

1868. Oktobar,

winowz,
ma 31 dnjow.

Měšackzowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škotne wifl.

Tydjenje a dnj.	Porjedjena protyka		Stara julianska September.	Stara julianska		Měšacke mahnjenja	D
	evangeljska.	katholjska.		sthab. h. m.	thow. h. m.		
1 sčtw.	Nemigija	Nemigija	19 Profina	6 2	5 36		5 52
2 pjatt	Kabele	Kabele	20 Eustachija	6 3	5 34		5 16
3 sobot.	Maximiana	Kandida	21 Kodrata	6 5	5 32		6 46
41. tydžen. Text dop.: Lut. 12, 54-57; 2. Mojs. 2, 16-18; pop.: Zap. st. 15, 6-12.							
4 njedz.	17. n. p. sw. tr.	18. n. p. sw. tr.	22 18. n. p. sw.	6 7	5 30		7 7
5 pøndz.	Blazida	Blacida	23 Jan podj.	6 8	5 27		7 38
6 wut.	Fidy	Marfa	24 Thekle	6 10	5 25		8 15
7 srjeda	Esthery	Zustiny	25 Eufrosiny	6 11	5 23		9 0
8 sčtw.	Eraima	Brigitty	26 Jana theol.	6 13	5 21		8 54
9 pjatt	Dionysija	Dionysija	28 Kalistrata	6 14	5 19		10 57
10 sobot.	Athanasija	Franciska f B.	28 Charitona	6 16	5 17		stb. d.
42. tydžen. Text dop.: Matth. 10, 16-22; 1. Mojs. 18, 20-32; pop.: Zap. stut. 17, 16-28.							
11 njedz.	18. n. p. sw. tr.	19. n. p. sw. tr.	29 19. u. p. sw.	6 18	5 15		0 7
12 pøndz.	Maximiliana	Maximiliana	30 Rehorja	6 20	5 13		1 23
13 wut.	Kolomana	Eduarda	1 oktobra	6 21	5 10		2 42
14 srjeda	Burth.	Burtharda	2 Cypriana	6 23	5 8		4 2
15 sčtw.	Hedwifl	Hedwifl	3 Dionysija	6 25	5 6		stb. p.
16 pjatt	Hawla	Hawla	4 Hierotheja	6 26	5 4		5 46
17 sobot.	Innocenza	Florent. B.	5 Charitiny	6 27	5 2		6 16
43. tydžen. Text dop.: Mark. 9, 38-41; Jan. 3, 5-10; pop.: Zap. stut. 19, 1-11.							
18 njedz.	19. n. p. sw. tr.	20. n. p. sw. tr.	6 20. n. p. sw.	6 29	5 0		6 49
19 pøndz.	Ferbitanda	Betra f Alf.	7 Sergija	6 31	4 58		7 27
20 wut.	Wendelina	Wendelina	8 Pelagija	6 33	4 56		8 10
21 srjeda	Wurschle	Wurschle	9 Jak. jap.	6 35	4 54		8 59
22 sčtw.	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6 37	4 52		9 53
23 pjatt	Sever.	Severina	11 Filippa	6 38	4 50		10 51
24 sobot.	Salomy	Kafaela	12 Proba	6 40	4 48		11 51
44. tydžen. Text dop.: Mat. 19, 3-8; 1. Mojs. 13, 8 a 9; pop.: Zap. st. 19, 23-40.							
25 njedz.	20. n. p. sw. tr.	21. n. p. sw. tr.	13 21. n. p. sw.	6 42	4 46		stb. d.
26 pøndz.	Gioba	Evarista	14 Nazaretha	6 43	4 44		0 53
27 wut.	Sabiny	Sabiny	15 Euthimija	6 45	4 43		1 56
28 srjeda	Schim. Judy	Schim. Judy	16 Longina	6 47	4 41		3 2
29 sčtw.	Narzissa	Narcissa	17 Hosea	6 48	4 39		4 7
30 pjatt	Klaudije	Klaudija	18 Luk. ev.	6 50	4 37		stb. p.
31 sobot.	Sw. ref.	Wolfganga	19 Joela prof.	6 50	4 36		5 9

☉ Połny
měš. 1. oktbr.
wječor 8 hodz.
7 minut. ma
rijane dnj.

☾ Pošleni
běrtl. 9. okt.
rano 7 hodz.
2 min. pokazje
na czopty
besčczj.

☉ Měody
měš. 15. okt.
wječ. 11 hodz.
50 minut. ma
jafne njebjio a
mjerfnjenje.

☾ Prěni
běrtl. 23. okt.
dop. 10 hodz.
31 minut. po-
kazje na rijane
wjedro.

☉ Połny
měš. 31. okt.
dop. 11 hodz.
54 min. pšči-
nješe mjer-
fnjenje.

Stolětna
protyka.
Wot 1. do 8.
rijane wjedro;
8. do 13. sa-
mrócžene nje-
bjio a besčczj;
17. prěn. mjer-
fnjenje; 18. do
21. su luterja-
ne czopty dnj;
22. do kónca sa-
mrócžene nje-
bjio a njewob-
stajne wjedro.

4. Lipst.
 5. Hucžina.
Katezy.
Schërachow.
Bjernacžyžy*
Dubz.*
Grabin.*
Gafyn.*
Luboras.*
 6. Gródt*
 7. Nješwaczi-
dfo.*
 10. Lubin.*
 12. Lubij.*
Kulow.*
Zybalin.
 13. Barsčczj.*
Styremorom.
 19. Ryčbach.*
Kinsbórt.*
Halschtrow.*
Gelischn.
Wóspork.*
Zahan.*
 21. Katezy.*
 22. Witow.*
 23. Detrand.*
 24. Budyšchin.*
 26. Wětošchow.
 28. Jafonza.*
- Wopomnjenja
hódnje dnj.
16. Hawla
 28. Schimana
Judascha.
Kermuschja:
Mała Budy-
ščczansta,
porschiffa,
buteczjansta,
maleschansta,
hrodziščczan-
sta,
kotowsta,
měščczjansta
a t. d.

1868. November,

nashymnik,
ma 30 dnjów.

Měšaczkowe
pscheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škótne wiski.

Tydjenje Porjedzjena protyka
a dny ewangelska. katolska.

Stara julianska
Oktober.

ffhab
h. m.

thow.
h. m.

Wještje
inamjenja

D
ffh. fb.
h. m.

45. tydžen. Text dop.: Matth. 13, 46-50; Eph. 5, 25; Zap. štuff. 20, 17-38.

1 njedz.	21. n. p. fw. tr.	22. n. p. fw. tr.	20 22. n. p. sw.	652	435		539
2 pøndz.	Wschěch dusch.	Wschěch dusch	21 Hilariona	654	433		615
3 wut.	Huberta	Huberta	22 Alaerta	655	432		657
4 frjeda	Korle	Korle Borr.	23 Jakuba jap.	657	430		749
5 schtw.	Blandiny	Emericha	24 Arethasa	659	428		818
6 pjatt	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 1	426		955
7 šobot.	Erdmana	Godošreda	26 Demetrija	7 2	425		11 8

46. tydžen. Text dop.: Mat. 21, 28-31; 1. Mojš. 29, 2-5; pop.: Zap. št. 21, 8-14.

8 njedz.	22. n. p. fw. tr.	23. n. p. fw. tr.	27 23. n. p. sw.	7 4	4 23		ffh. d.
9 pøndz.	Božidara	Ursina	28 Nestora	7 6	4 21		025
10 wut.	Marcz. Luth.	Tiburcija	28 Terenca	7 8	4 19		143
11 frjeda	Marcz. biff.	Marcz. biff.	30 Anastasija	7 9	4 18		3 0
12 schtw.	Modesta	Kuniberta	31 Smachysa	7 11	4 16		417
13 pjatt	Arkadija	Stanislawa	1 novembra	7 13	4 15		ffh. p.
14 šobot.	Levina	Klementiny	2 Akindina	7 14	4 14		443

47. tydžen. Text dop.: Mat. 12, 28-31; Jaf. 4, 2 a 3; pop.: Zap. št. 24, 10-18.

15 njedz.	23. n. p. fw. tr.	24. n. p. fw. tr.	3 24. n. p. sw.	7 16	4 13		519
16 pøndz.	Edmunda	Edmunda	4 Jana jap.	7 19	4 11		6 0
17 wut.	Huga	Othmara	5 Pawola	7 20	4 10		647
18 frjeda	Hesyhija	Hesyhija	6 Galakteon.	7 21	4 9		740
19 schtw.	Hilzjbjetn	Hilze	7 33 mart.	7 23	4 8		836
20 pjatt	Benigna	Benigna	8 Michala	7 25	4 7		936
21 šobot.	Mar. wopr.	Mar. wopr.	9 Onesifora	7 26	4 6		1039

48. tydžen. Text dop.: Mat. 20, 20-23; Jef. 55, 8 a 9; pop.: Zap. št. 24, 24-27.

22 njedz.	Sw. Jenu	25. n. p. fw. tr.	10 25. n. p. sw.	7 28	4 4		11 41
23 pøndz.	Klemen.	Klemenca	11 Minasa	7 29	4 3		ffh. d.
24 wut.	Khryfogena	Khryfogena	12 Jana jap.	7 31	4 2		045
25 frjeda	Katržiny	Katržiny	13 Jana Chr.	7 33	4 1		150
26 schtw.	Konrada	Konrada	14 Filipa jap.	7 34	4 0		256
27 pjatt	Hunczerja	Basilija	15 Jap. post.	7 36	4 0		4 4
28 šobot.	Kufa	Costhena	16 Matth. jap.	7 37	3 59		514

49. tydžen. Text dop.: Jer. 31, 31-34.; Pf. 100; Jan. 17, 3.

29 njedz.	1. n. adv.	1. n. adventa	17 26. n. p. sw.	7 38	3 58		ffh. p.
30 pøndz.	Sandrij.	Sandrija	18 Platona m.	7 40	3 58		450

☾ Pošleni
běrtl. 7. nov.
pop. 2 hodz.
46 min. može
desčej pschi-
nješč.

☽ Přeni
běrtl. 22. nov.
rano 7 hodz.
36 min. pschi-
nješe desčej-
kojte dny.

☾ Polny
měš. 30. nov.
rano 1 hodz.
50 minut. ma
njewobstajne
wjedro.

Stolětna
protyka.
Novembra šo
f rjanym wje-
drom šapocž-
nje; 7. desčej;
11. do 16.
šněh; 17. do
20. rjenje; 21.
do kónza wěšt-
kojty a mokry
cžaf.

Wopamunjenja
hódne dny:
1. Kralowšte
bawli.
3. Šjernuscha
bartška,
huczinjanska.
10. Kluffčan-
ška,
rachlowška,
minakalska.
20. Pokutny
pjatt.
30. Sandrija.

2. Nowosalz.
Rychwak.*
Lufow.*
Brody.*
Gródt.*
Rusland.*
3. Bart.*
4. Měšwaczi-
bfo.
Radeberg.*
5. Lubij.*
6. Stara
Darbna.*
7. Trěbale.*
9. Gubin.*
Lubnjow.
Košbórk.*
10. Damna.*
11. Počejniza.*
16. Stokpnyo.*
Pizit.*
- Rychbach.*
17. Jafonza.*
18. Kafez.*
23. Wosport.*
Lubin.
24. Dobroług.*
ŠtjKomorow.
25. Radeburg.*
28. Žitawa.*
30. Wiskopizy.*
Gafyn.*
Pschibus.*

1868. December,

hodownik,
ma 31 dnjow.

Mesaczowe
pŝchemienjenje.
Wjedro.
Stolëtna
protyka.

Hermanŝi
- a
ŝtötne wiki.

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianŝta November.	☉		Mjeŝje imamjenje	☾
	evangelŝta.	katholŝta.		ŝhad. h. m.	ŝhow. h. m.		
1 wut.	Longina	Eligija	19 Abadiasa	7 42	3 57		5 39
2 ŝrjeda	Aurelije	Bibianny	20 Reh. z D.	7 44	3 56		6 38
3 ŝwtw.	Fr. Kav.	Franca Kav.	21 Mar. wop.	7 45	3 55		7 44
4 pjatk	Borbory	Borbory	22 Filemona	7 46	3 55		8 57
5 ŝobot.	Amoŝa	Abbaŝa	23 Amfilocha	7 47	3 54		10 13
50. tydžen.	Text dop.: 2. nj. adventa		Jef. 40, 1—5; Mal. 4, 1—2; 1. Tim. 1, 15.				
6 njeđz.	Markwarda	Ambroŝija	24 27 n p sw.	7 48	3 54		11 30
7 pöndž.	Mar. podj.	Mar. podj.	25 Klementa	7 50	3 54		ŝh. d.
8 wut.	Agrippiny	Leofadije	26 Jurija	7 52	3 53		0 47
9 ŝrjeda	Judithy	Judithy	27 Jakuba m.	7 53	3 53		2 3
10 ŝwtw.	Damaŝa	Damaŝa	28 ŝčëpana	7 54	3 53		3 18
11 pjatk	Epimacha	Dionyŝija	29 Paramona	7 55	3 53		4 32
12 ŝobot.			30 Handrija	7 56	3 53		5 43

51. tydžen.	Text dop.: 3. nj. adventa		Hagg. 2, 7—10; 1. Mjŝj. 49, 18; 1. Tim. 2, 4—5.				
13 njeđz.	Iŝidora	Nikaŝija	1 1. adventa	7 57	3 53		ŝh. p.
14 pöndž.	Ignuza	Khryŝtyny	2 Habakuka	7 58	3 53		4 38
15 wut.	sewatember	Suche dny	3 Sofrona	7 58	3 53		5 28
16 ŝrjeda	Iŝaaka	Lazara	4 Borbory	7 59	3 53		6 24
17 ŝwtw.	Wunibalda	Wunibalda	5 Sabbasa	8 0	3 54		7 24
18 pjatk	Reinharda	Boŝyma	6 Mikławaŝa	8 1	3 54		8 23
19 ŝobot.			7 Ambroŝija	8 1	3 54		9 26

52. tydžen.	Text dop.: 4. nj. adventa		Jef. 12, 2—6; 5. Mjŝj. 18, 18—19; 1. Jan. 4, 9.				
20 njeđz.	Demascha	Domascha	8 2. adventa	8 2	3 54		10 29
21 pöndž.	Beaty	Demetrija	9 Hany podj.	8 3	3 55		11 34
22 wut.	Dagoberta	Wiktorije	10 Minasa	8 3	3 55		ŝh. d.
23 ŝrjeda	Hadam. a Žëvy	Hadam. a Žëvy	11 Daniela	8 3	3 56		0 38
24 ŝwtw.	Boži džen	1. ŝw. hodow.	12 Spiridiona	8 4	3 57		1 43
25 pjatk	2. ŝwj. hodow.	2. ŝw. hodow.	13 Eustraca	8 4	3 57		2 51
26 ŝobot.			14 Thyrsa	8 4	3 58		4 1

53. tydžen.	Text dop.: 1. nj. adventa		Matth. 25, 14—30; pop.: Jef. 40, 27—31; Jud 24 a 25.				
27 njeđz.	Njem. džečž.	Njem. dž.	15 3. adventa	8 4	4 0		5 12
28 pöndž.	Zonathana	Demascha b.	16 Hagg. pr.	8 4	4 1		ŝh. p.
29 wut.	Davita	Honorija	17 Daniela pr.	8 4	4 2		4 21
30 ŝrjeda	Sylveŝtra	Sylveŝtra	18 Sebastiana	8 4	4 2		5 26
31 ŝwtw.			19 Bonifaca	8 5	4 2		6 41

☽ Poŝteni
bërtl. 6. dež.
wječž. 10 hodž.
23 min. nima
njerjenishe
wjedro.

☽ Mtody
mëŝ. 14. dež.
rano 2 hodž.
22 minut. ma
ŝymne wjedro.

☽ Prëni
bërtl. 22. dež.
rano 5 hodž.
17 min. pože
njeŝe ŝymu a
ŝnëh.

☽ Poŝny
mëŝ. 29. dež.
pop. 2 hodž.
37 min. pože
na ŝymne dny.

Stolëtna
protyka.

☽ Bot 1. do 10.
kurjawa, ŝnëh
a wëty; 11.
do 18. ŝuche
njerŝnjenje;
19. do 28. ŝy-
ma a ŝnëh;
29. deŝčëž;
30. a 31.
rjenje.

Wopomnjenja
hödne dny.

5. Borbory.
21. Domascha.
24. Patoržija.
25. Boži džen.
31. Kralowŝta
renta.

Nekotři europiſcy wjerchojo.

Jan, kral ſaſſki, rodz. 12. dezembra 1801; ženjeny ſ Amaliju Auguſtu, bajeſkej pryņzeſynnu, rodz. 13. novembra 1801. Džćci: 1) Bjedrič Auguſt Albert, rodz. 23. haperleje 1828; ženjeny ſ pryņzeſynnu Karolu ſ Waſa, rodz. 5. auguſta 1833; 2) Marja Hilžbjeta, rodz. 4. februara 1830, wudowa njebo genuessiſkeho wójwody Ferdinanda: 3) Bjedrič Auguſt Jurij, rodz. 8. auguſta 1832, ženjeny ſ portu-galſkej pryņzeſynnu: Hanu Marju, rodz. 21. julija 1843.

Bjedrič Wylem I., kral pruſſki, rodz. 22. měrza 1797. Franž Joſef, kžězor raſuſki, rodz. 18. auguſta 1830. Alexander II., kžězor ruſki, rodz. 29. haperleje 1818. Napoleon III., kžězor franžowſki, rodz. 20. hap. 1808. Abdul Aziz, kžězor turkowſki, rodz. 9. febr. 1830. Ludwig II., kral bajeſki, rodz. 25. auguſta 1845.

Leopold II., kral belgiſki, rodz. 9. haperleje 1835. Chryſtian IX., kral danſki, rodz. 8. haperleje 1818. Jurij I., kral grichſki, rodz. 24. dezembra 1845. Wylem III., kral niederlanbſki, rodz. 19. febr. 1817. Louis I., kral portugalſki a algarbiſki, rodz. 31. oktobra 1838.

Pius IX., bamž romſki, rodz. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral itaľſki, rodz. 14. mjerza 1820. Iſabella, kralowa ſpaņiſka, rodz. 1. oktobra 1830. Korla XV., kral ſchwedſki, rodz. 3. meje 1826. Korla, kral württembergſki, rodz. 6. měrza 1823. Viktoria, kralowa jembjelſka, rodz. 24. meje 1819. Wittawſč, wjerč čornohorſki, rodz. 6. dezembra 1841. Michał, wjerč ſerbſki, rodz. 4. auguſta 1825. Korla I., wjerč rumunſki, rodz. 20. haperleje 1839.

1.

Bombaj Bóh wam!

To ſebi wſchitzyžadamy, ſo by nam Bóh tón Knjes k ſbožu pomhál a naſ we wſchém požohnował. Woſtebjje pſchi ſapoczatku noweho lěta wo to naležnje proſymy, ſo by tón Knjes naſč Bóh ſwoju ruku wot naſ njewotčahnył, ale nam we wſchém naſchim powo-łanju a prjódčwaczu pomozny był. Bóh tež čze, ſo

by nam pomhane bylo, ale my njewopomnimy, ſčtož k naſchemu měrej ſluzi. Wón by nam wěſčje ſwoju hnadnu pomoz ſluził, hdy byčmy my jeho ſwjatnu wolu činili a ſo po jeho ſwjatnym ſakonju a ewange- lionu ſadzerželi. Niczo pať tola po prawym čłowjekej čzežo njeje, hač ſwoju ſku wolu poſkludžic a Wožej woli poſlučac a ſo jej podbac. Naſcha wutroba, kotraž je ſka, bojaſna a ſaſakla wěz, ſo ſtajnje ſpeczuje a pſčeciwja dobrej a dokonjanej woli Wožej. Eſu

tež tjo mózni njepršeczeljo, kotšiz wustupja a sadžewaju, so Bože mjeno šwjećene budže a jeho kralestwu k nam pščinčz njebadža, mjenujzj čert, šwět a našče czěło. S tutymi njepršeczelemi pač šo rady šjenočimy, so na jich naščezowanja a naručžowanja pošluchamy a šo wot nich šaslepčiz damy. Satanška móž čerta hnadže a luboščzi a mudrosčzi Božej we wščem napščezimo wojuje a s leknosčzu naš w dobrých kaž w slych dnjach wot Boha naščeho njebjeskeho wóza wottorhnyčz špyta. W šamych šwjatych hodžinach a wofomilach tuta satanška móž špyta, šyw kž a nječiztych, hjesbóžnych myšlow a žadosčzow do naščich duškow rosšhwacž a te šame s kralestwa šwětka ša wšchnosče czmy dohycž. Šwět pač tón druhi njepršeczel, kiž nam lute krašne wješe, škote šbože a šfocžane hory rjenje lubi a se škódtim zokorom najhóřšči jěd wě poškocžicž, tón wšchal wěcznje tajku dživnuu a potajnu móž nad nami wopotaže, so my jemu šwolnje wěriny. Pšches to našča dušča šaslepjena Boha lubeho knjesa šazpi a jeho wolu a šafon šebi mačo waži. Tšecze móžne njepršeczelstwo je w naš nutščach, našče czěło se šwojimi slymi lóšchtami a žadosčzemi, totrež šwojijmaj přenimaj dobrymaj pščezelomaj pščišwoli a jimaj škote mosty twari, so nad nami s loškej próžu dobudžetaj. Šaj! tute našče czěło se šwojej šamowolu je to najhrošnišče njepršeczelstwo, kotrež šc Bohu, temu knjesej, s napsčezimja. Pščetož wěščje wěrno je a to kóždy, kiž na šameho šo pěnje kedžbujje, se šhonjenja wobšwědčzi, ščtož japoschtol Pawoł w liščje na Romškich (7, 28) praji: ja wěm, so me mni, to je wo mojim czěle, njebydli ničjo dobrocho; pščetož tu wolu derje mam, ale so byč ja dokonjač to, ščtož je dobre, to ja njenamačam; ja nječzinju to dobre, kotrež ja čžu, ale to ške ja čzinju, kotrež ja nočžu; ja wšchal mam špodobanje na Božim šafonu po šnuisštomnym čžłowjeku, widžu pač druhi šafon w mojih štawach, kotryž šo pščezimwi šafonej w mojej myšli a jima mje pod šafon hrěchow, kiž je w mojih štawach.

Tučzi šli njepršeczeljo šu šandžene léto, kotrež wobšankamy, s nami byli a s nami do noweho léta, kotrež nastupamy, šobu džeja. Woni naš pščewodža a pščesčezehaju hač do pošlenjeje hodžinki, šo s nowa poddacž a jich woli pošluchacž? Čžjemy dha my, kotrymž pšches wěru do šesom škrysta tajka krašna móž je data, so móžemy Bože džězi byč, teho wótza w njebjesčach wopuščezicž, kiž čže nam k šbožu a wješelu hnadnje pomhacž, zušym knjesam ščuzicž, kotšiz našče

dušče a našče žiwjenje do štaženja a hubjenštwu ponurja? Wóh to njeđaj!

Wjele bóle proščmy pšči špocžatku noweho léta nuterniščho, džili hdy: twoja wola, o wótze, kiž ty šy w njebjesčach, štaš šo kaž w njebju tač tež na šemi. S taškej proščtwu my derje wuprajimy, so my šami wot šebje móž nimamy Božu wolu čžinicž, ale so my wo pomoz proščmy, so mohli my wščitku šku radu a wolu štamacž a tyč slych njepršeczelow pščewinnyčz, kotšiz naš na wščěch bokach tyšča a nabběhaju, špytujo, so byču naš nješwěrnnyč čžinili a wot Boha wottorhnyli. Šaj! s tutej proščtwu proščmy njebjeskeho wótza wo pomoz, so móhli čžertej a šwětej tróžtacž, šamych šo šaprěčž a šwoju šamowolu poššludžicž a pščewinnyčž a jenicžžy Božu šwjatu wolu čžinicž. Š temu pač čže Wóh luby knjes nam rady pomhacž, pščetož wón je nam, so by šo nam w tym dohycžje dostačo, wjele pomoznyč wěžow poščizik. Wjes nimi štej Bože ščowo se šafamentomaj a modlitwa najwóšebniškej. Šo tajkim dyrčimy my tute pomozne wěž šwěru natožicž a tež tute nowe léto Bože ščowo w Božim domje rady šlyščecž a wuňnyčž a w šwojim domje šo pěnje w nim wobšonjowacž, so by našča wěra do Boha a do teho, kotrehož je poščak, do šesom škrysta wščědnje rostka; my dyrčimy pač tež s wobštajnosčžu w modlitwoje šo s prawej brónju wobronicž k bitwoje, kotraž nam pščezimo šwojim a Božim njepršeczelam je poručžena. Šo by šo pač to nam derje radžiko, Božu wolu čžinicž, dha dyrčimy na te šjawne wopišma a šnamjenja w njebjesčach pohladacž, hdyčž Boža wola jenicžžy knježi a žana móž nijeje, kotraž by šc jemu pščezimwila a jeho šazpila. Šščónzo, ničšaz, hwešdy džejja na njebju šwoje pučže, kaž wot štworicžela po jeho woli jim šu wotměřene a wjele šwěrniščho šwjata wola Boža wot jandželow a wot wščitčich dokonjannyč prawnyč a šbóžnyč šo stanje, kotšiz šwoje czěło a šwoje krej pod škrystuššowny ščizž do rowu šu položili a pohryebali.

Šeli pač pšches Božu pomoz Božu wolu šebi na najwščho wožimy, dha budže šo wot naš pobožne a ščesčizjanske žiwjenje wješčž, dha pač tež šamych šebje, šwoje wutrobny a šwoje wščo Bohu knjesej jato špodobny wovor pščinjekemny a jeho hnadny a šmiljenja pščezo dostojnišči budžemy. Šo tajkim, hdyž pščěbženač pšči šapocžatku léta šwoje pomhaj Wóh praji, dha wón ničjo druge po prawym w myšlach nima, hač to japoschtolške ščowo w liščje na ššbr. 13, 20.

Bóg teho męra, kiż wot mornych je wurjewel psches tu krej teho węcźneho sakonja teho wulkeho paftryja tych worowow, nascheho knjesa Jefom Khrysta, njech czyni wasz hotowych we wschem dobrym stutku, so byszczje jeho wolu czynili a njech do tonja we nasz to, sztoż psched nim je spodobne psches Jefom Khrysta, kotre- muż budz czescz do węcźnoszcze.

Tszeczja próstwia w lubym wózenaschu ma so w druhim wotpohladanju pschi spoczatku noweho lęta spęwacz. Wny wschat szny derje s Pafowom Gerhardom psches jene a s nim rady spęwamy: ty dobre pucze wschudzom a pomoz wudźelisz, ty požohnujesz ludzi, jim szwętko saszwęcziysz, cze niczo njesamol, twój stutk so dyrbi stacz, wscho dze po twojej woli, ty możesz sboze dacz, — my pak to shonjenje czynimy, so so Bohu knjesej hufto lubi, nasche pucze do cżmy sawalicz a njesboze na nasz dopuszczicz. Kóžde lęto so sjewi, so wschitko dze po jeho woli, a so wschelaki ksziz, khoroscz a nusa na nasz so dadza a so wschelko szny schwitani a khostani męsto prjódbstajeneho wjesela a sboza. Tu niczo nje- pomaha so wobaracz, nihto pukam Bożim njemóže czeznęcz. Tym, kotsiz jeho lubuja, dyrbja wschitke węży k lępschemu szkuzicz. Szdny so to stanje, dha szwernemu ksheseczjaniej so szlucha poniżnje prajicz: twoja wola, o wóže, so stait. To pak nam czeżto, jara czeżto panje. Pschetoz nascha wola je, so by so nam pschezo derje szko; my szebi po szwojej szamowoli žadamy, so byszmy móhli na lutyh róžach kshodzicz a njewopom- nimy wschat, so kóždy rożowy pienk szwoje cżernje ma. Tsho dla w tajkej próstwje teho wóža w njesbeshach należnje proszmy, so by nam szwoju wolu psches szwoje szlowo a sakramenty pósnač dał a so by nam zenje s myšlow njewupanyto, sztoż wot njeho nam je pra- jene: moje myšle njesbu wasche myšle a wasche pucze njesbu moje pucze, ale kaž wjele wysche njesbo je dnyli semja, tak wjele wysche szu tež moje myšle a moje pucze, dnyli wasche. Nam so szlucha, jeho dobru a hnadnu wolu pósnač, po kotreż wón teho, kotrehož lubo ma, khosta a my mamy psches wjele czešnosczow do Božeho kralestwa sańcz. Tsho dla ma so Boža wola czešczicz a kóždy ma so jej poddacz. To so pak stacz njeszmje, dokelž jedyn dyrbi, ale wutroba dyrbi do teho s wjeskotosczu a rady szwolicz a s Abrahamo- wej szwolnimoszczu, jako so tón knjes na njeho wobroczi a jeho szyna Izaaka jako wopor szebi žadasche ma so prajicz: jow szym ja, cżin so mnu, sztoż chzesch, abo s Eliowej poškuschnoszcze ma so jemu jedyn podcziszęcz:

njech wón so mnu cżini, kaž so jemu spodobna. Czeżto doscz to je w cżaszu kshizja a nusz se szwojim Bohom rchczęcz: twoja wola so stait a so schwicacz a so khostacz dacz, dokelž so szamyh sa prawnyh a dobryh dzerżimy, kiż to nihdy szebi saszkušili njeszym. Oh! podtkoč jenož twoju szamoprawdoscz a poniżuj so, hręschny cżlowjeczje, pod Božu wschekomoznu rufu a podczisz so jemu. Prjedy Boh tebi pomhacz njebudze, prjedy hacz njeszy s zylej wutrobu spęwacz nawuknył: ja szym so znte jemu poddal a wutrobnje tež proschu to, so by wón jeno to mi dodał, sztoż jeho woli lubi so; tak budu szebi derje radzicz, mi zenje niczo njemže swadzicz, hacz sztoż wón na mnje póscezele; duž njech dha, sztoż dze, na mnje panje, wscho so mi węcze k sbozu stanje; wschat, sztoż Bóg cżini, dobre je.

Jeli so pak nascha duscha w Bożim wodzenju wot- poczuje a jeli so we wschem prajimy „kaž Bóg chze“, dha smęjemy spolojne a sbożomne žiwjenje a wschitkón njepokoj a njemęr w snutskym kaž w swonkym žiwjenju so shubi a staji. Psches tajke domęrenje a poddaczje do Božej wole by so njesbo wysche nasz szmjało a Boži męr by so puszczil do kóždeho kraja, do kóždeho doma, do kóždeje wutroby. Wny byszmy so Božeho hnadneho szlubjenja troschtowali, kotreż tym szwojim dał je: ja chzu tebe rostwučęcz a tebi pucz wofasowacz, po kotrymž kshodzicz masz; ja chzu cze se szwojimai woczomaj pschewodzecz. Pschetoz to je ta nadzija, praji japoschtot Zan, kotruz k njemu mamy, jeli so pschezo proszmy po jeho woli, so wón nasz wu- szkushi. Tsho dla sapoczjinajmy tuto nowe lęto, kotrež Boh nam spožczil, s tajkim domęrenjom:

kaž Bóg chze, praju wjesety
 kaž Bóg chze, węru domęrny;
 kaž Bóg chze, czerpiu sczerplivy
 kaž Bóg chze, sbóžneje nadzije
 kaž Bóg chze, kshodju w žiwjenju
 kaž Bóg chze, stonam we wurjeczju. Šameń.

Gudanczka.

Gdyż wiſamy na ſciężnu ſpójszchane,
So dobry wotpočzink my mamy,
Dha žane ſkwoćzko, ſynki žane
My niſdy wot ſo njebamy;
Dha ſrudna czjſčina je wotok naſ,
A wucho ſ nohomaj ma dobry czaſ!

Gdyż pał naſch miſchtr naſ do rułow bjerje,
My rjenje rpeżimy a ſpewamy;
Naſch jaſył wſchitku ſrudnoſcź jerje
A ſame nohi moziuje hnujemy,
Pał ſamón ničtō niczō wumwjeſcź njemōže,
Hać ſchtoź wot knjeſa hubźby powotany je. —

3.

Teho knjeſa rada je dźimna
a jeho mudroſcź je kraſna.

„Zano, juſtje budźemj prėnju rōźku ſyż; klepai ſebi ſwoju koſu a dži rano ſ czaſom na polo pola kerkow; wſmi ſebi Marschu ſobu, ſo czi pomha wotbjeracź; roźka drje by hiſchcze nėtotre dny ſtać mōhła, ale my žadyn kuſł khlėba wjazy nimamy a dyrbiu nėſchto pſchėdacź, ſo bych pjenjeſy mėl a nėſchto dolha knjeſej wotplaczić mōhł; ty pał Michale mōžeſch huno cziſte cjinicź a w broźni wſchitko derje pſchihotowacź k domkhowanju; naſcha cžeta Ğanža njech ſ Ğanlu do trawy ſa ſkót džetej; Pėtr a Rejna njech, hdyż ſe ſchule pſchindžetaj, macžeri w ſahrodze pomhataj a Rėhryſielka njech mateho Ğuſtela pėſtoni; ty pał, Żurjo, ſo mnu na rolu pojėdžėſch, ja chzu ſmahu woracź, dyrbiſch mi hnoj podtyfowacź.“

Tał roſtaſowawſche Mėrczintėz nan pſchi wjećžeri ſwojim dźėczom, ſo by jim jich dźėło na pſchichodny dźen pſchipoſaſał. Wón bė najėnk mateho knjeźeho kubleſchka a bė hiżom dwaczezi lėt na nim ſo ſwėru

prozowal, ſo by ſo ſ tymi ſwojimi ſ czeſcžu ſeژیwił. Nėtotre hubjene lėta, hdyż bė wulka ſuchota była, bėchu jeho w jeho hoſpodarſtwje kħėtro dele ſnjeſke a czeżko jemu padže, lėtny pačt knjeſej w prawym czaſu placzić. Prjedy bė ſo jemu derje doſcž ſchło, ſo cželadnikow, wotrocžka a ſkuzomnu holzu, pſchijaſajenyh mėjeſche. Doleź pał, kaź prjedy prajach, nėtotre lėta ſa ſobu žnė ſtupe bėchu, bė wón nuſowany, cželadnikow puſchczić. A ſbožu bėchu jeho dźėzi ſ Woźej pomožu tał wotroſtkė, ſo ſ nimi ſwoje hoſpodarſtwo wjeſcž mōžeſche. Najczeźſche lėto bė ſa Mėrczintėz nana to poſlene lėto było. Rrupy bėchu jemu naſymny ſyw, kiź dobre žnė lubjeſche, ſtaſyłe; ſamón na lėtny plód bu pſchėſ nje jara wobſchłodženy, a po tajlim bė prjedy widzić, ſo nuſa w jeho domje budže. Tcho knjeſ, wot kotrehoź bė to kubleſchko wotnajał, bė drje jemu potojzu pačta ſpuſchcził, ale jemu pſchi tym prajil, ſo budže druħeho najėnka hladacź, hdyż hać do Mėrczina njeplaczi, ſchtoź je ſ prjedawſchich lėt winojty.

To pał bė ſa Mėrczintėz ſwōjbu ſrudna wėz, ſo budža to mėſto dyrbjecź wopuſchczić, na kotrymž bėchu tejtō lėt we wſchėj poboźnoſczi a pilnoſczi ſwoje žiwjenje wjedli a woſtebje dźėczom to do kłowy njechawſche, dwór a dom wotſajicź, hdyż bėchu ſo narodžika a horje roſtkė. Wſchitzy drje pilnje dźėkachu a to ſwoje po mōžnoſczi ſwėru wobſtarachu, ale ſrudnje ſebi powjeđachu, hdyż na poli abo na łuzi bėchu, ſo drje tu dlėje wotſtać njemōža. Wſchitko wſchak lėta jara rjenje ſtejeſche a ſywny bohate žnė lubjachu. Schtoź pſchėſ polo dźėſche, ſ hsubokim hnućjom na te kraſne žita ſ jich czeźtkimi kłōkami hladawſche a teho knjeſa dobroćimowſcž khwaleſche, kiź tych ſwojich na mału kħwilu domaphta, ale ſažo jim w prawym czaſu ſwoju ſchcžėdrimowomoz ſjewi. Wſchitzy bėchu wjeſeli w nadźiji a ſo teho bohateho žohnowanja troſchtowachu, kotrež lėtuwſche žnė lubjachu. Ženož Mėrczintėz hólzy a holzy, hdyż roź ſyćčechu, ſo wutrobnje wjeſelicź njemōžachu. Se ſrudnym duchom woni ſwoje dźėło cjinjachu, pſchetoz woni ſebi prajachu, ſo drje poſleni raſ tu žnėja, doleź nan hać do naſymny winojty pačt njebudže placzić mōz.

Tėž Ğanka a jeje cžetka Ğanža ſebi wo tym pomjeđawſchetej, hdyż w kerkach trawu ſa trumiczi žnėjeſchetej. Ğanžka bė mjenujzy w mėſcze ſo narodžika a wotroſtkė. Zeje ſtarſchėj njebėſchetej bjeſ ſamōženja byłoj, ale pſchėſ wōhniome njeſbože wo wſcho pſchichłoj a wumrjełoj. Mėrczintėz nan bė tu ſyrotu k ſebi

wszak a ju na wśy je swojimi dzęcziimi wotczahnyf. Sħto dħa ſo rudziſħ, Ħanka, praji Ħanĳa, hdyħ widzeſħe, ſo ſo tej ſylſħ ſ woczow do trawiczkſ ro- nĳachu; ty wſħaf maſħ tola nana a maczeſ, a hdyħ je runje ſa naſ wſħitkſħ njeſbože, ſo njemóžecze tu dlęje na tym kuble woſtacz, dħa tola dħrbicſħ na to ſpomnicz, ſħtož w ſwiatym piſmje je prajene, tón Rnjeſ tyħ ſwojich njewopuſħczi; hlaj! ja ſħm Ħhuda ſħyota, nan a macz ſtaj mie wopuſħcziſkoj, ale ton wóğ w njebeſach je ſo po mni horje braſ; ja ſħm wjebekeho dowęrienje, mie węcziſje to ſłowo troſħtuje, kotrež mi naſħ luby Ħnjeſ duchowny je prajit, hdyħ ſwój Ħſħczeniſki ſlub wobnowich: teho Ħnjeſa rada je dżiwona a jehu mudroſcž je kraſna. Tajke rycze Ħanje Ħ wulkemu troſħtej ſłuzachu, ſo ſo jeje ſrudoba pominy a wje- beke dowęrienje wutrobu woſſħemi. Ħiſħcze priedy hacž džen ſo bę natħilł, žyła Włercziſkež ſwóſba ſhonjenje ſcžini, ſo tam, hdyž nufa je najwjetſħa, po- moz je najbližſħa.

Priedy, hacž bęħu dzęczi do ſwojeho dzęta ſtupile, bę Włercziſkež nan ſ Żurijom na rolu jęł. Pofo- dnjo njebę ſo hiſħcze ſwoniko, dħa bę wón tał dalofo hotowy, ſo męjeſħe jenož hiſħcze něłotre bróſdy woracz. Wón bę runje ſaſo na kónž woſħrędka pſħiſħoł, dħa wón Ħ Żurjej rjeknu. „Kón je něłt ſpróžny, ſpytaj ty tute poſłenje tſi bróſdy ſ nim doworacz; ja Ħzu bjeſ tym Ħ Žanej ſtočicž a pohladacz, kał dalofo wón ſe ſħczenjom je a, jeli trjeba, jemu pomħacz ſnopħ wja- ſacz a ſeſtajecz.“ So by bliže ſħoł, dzęſħe wón pſħeſ kručħ hole, pſħeſ kotruž dróħa do męſta ſo wijeſħe. Žako pſħeſ dróħu Ħzħſħe, wuħlada wón ſ dalofo něſħto kaž męħ abo bręmjeſħko ležo. Włercziſke dzęſħe a ſbęħnu tu węž. Bę to něłajſi rĳany waczół, kajkiž bohaczi ludžo, hdyž po ſwęcze wotoło pucžuja, pſħi ſebi wjedu, a tón bę njemało czežki. Wón ſebi nje- móžeſħe hinał myſłicž, hacž ſo je ſo ta węž ſ něłaj- keho woſa wuħulika a ſo ſo teho niħtó njeje doħladat.

Sħto to je, praji Włercziſkež nan pſħi ſebi; tu ſu pjenjeſħ nutſka; hdy byħ ja te ſħhował, by mi na dobo pomħane było. Wón wotoło ſo pohladajo niħoho njewuħlada; tež njebę ničžo widzicž ani ſłħſħecž, ſo něħdže wóſ jedže. Wł! rjeknu wón, hdyž waczół ſ nowa poczežka, to je ſħwarna węzka; tu je mi Wóħ wułte ſbože wobradžit, ſo wſħitka moja nufa kónž ſmęje; cžakaj, myſłeſħe wón ſebi, ja Ħzu tón męħ do hole donjeſcž a hacž do wjecžora tam ſħhowacz; po cžmjje jón domoj donjeſħu, ſo byħ widžał, ſħto we nim

je! Ale na dobo ſtróži ſo wón pſħed tajkimi njepra- wymi myſłemi; cžert je, kiž Ħže mje tu ſpytowacz, dži wote mnje Satanaſo, rjeknu wón; ja ſħm ſwoje žiwe dny Wóħa pſħed woczomaj a we myſłach męł; ně! ſħtož ſħm tu namałaf, njeje moje, namłane węzy dħrbicſħ ſaſo dacž. Sħeſtu próſtwu ſpęwajo: njewjedž naſ do ſpytowanja, ĳħrabny wón tón waczół a dzęſħe woſtajſħi wſħeħo runy pucž do wſħy Ħ Ħnjeſej duchom- nemu, kotremuž wón wupowjeba, kał a hdyje je tón waczół na dróħy namałaf. Rnjeſ duchomny pał póħła na męſcze ſwoju dżowku Ħ rħħtarjei a hdyž bę tón na ſaru dájſħoł, wotcžiniħu woni raczół. W nim bę něſħto ſuħnjow a koſħlow a 3000 ſłotħy dukatow. Ħewaf pał njebę ničžo we nim namałacz, ſħtož by pſħeradžiko, ſħto je to wſħitko ſħubit.

Daj Wóħ ſbože, rjeknu Ħ duchomny, Włercziſkež ruzy ſticžo, ſħtož je tuto ſamóženje ſħubit, tón ſpra- wemu namałarjei węſcze ſħwarne myto da; ja ſo wu- trobnje wjeſħelu, ſo ſcže wy to namałali, pſħetož ja węm, kał Ħubjenje ſo wam dže a teho dla budže to ſarunanje ſa te namałane pjenjeſħ wam prawa pomoz; ja wſħaf tež po mojim męnjenju žyłe po myſłi teho cžinju, kiž je to ſħubit, hdyž wam tu na męſcze 30 toler dam; ja węm, ſo ſcže runje něłt jara potrje- bliwy a tón bohaty Ħjeſ, kiž je tute pjenjeſħ ſħubit, budže mi to junu ſaſo dacž a dali Wóħ tež wam Ħiſħcze wĳazy daricž, hdyž jemu powjedam, kał ſprawny ſcže byli a kał wułka je waſħa nufa. —

Włóžecze ſebi myſłicž, kajke to je wjebeke było, hdyž je Włercziſkež nan dom pſħiſħoł a tym ſwojim tón podawł wupowjedał, a ſ kajkim dżatowanjom ſu Wóħa Ħħwalili ſa tu pomoz, totraž ſo jim bę njena- dżizy ſtała. Włercziſkež nan pał te pjenjeſħ, kotrež bę wot Ħ duchomneho doſtał, ſwojemu Ħnjeſej wuħlaczi, a tón w nadżiji, ſo budže namałaf junu hiſħcze wĳazy dodacz, jemu ſłubi, ſo móže jehu najęł woſtacz.

Tón ſamy džen hiſħcze Ħ duchomny nawęſħitł wudžęła a jón do wſħelaciħ nominow ſtajičž da, ſo by ſo tón wuſłędžit, kiž bę tejtó pjenjeſħ ſħubit. Tež wyſħnowcž, kotrež bu tón namałany waczół podaty, w krajnyħ a wuħrajnyħ nominach to woſławi — ale dżiwunje doſcž, niħtó ſo njeħibaſħe a žana duſħa nje- pſħińdže, ſo by to ſħubjene kubło ſebi žadała.

Tſi lęta bęħu ſo bjeſ tym minyłe. Włercziſkež nan bę ſo ſ tymi ſwojimi ſe wſħelkei nufu dale będžit a jenož czežzy bę ſo jemu něłaf radžiko, na kubleſħku woſtacz. Dħa bu wón jedħn džen na Ħamt žadany

a tam jemu sjevichu: so, došelž tón, kiž je tych 3000 sčotych shubik, šo njeje wuščlědzik, dha ma tón, kiž je te šame namačak, wěšte prawo na nje. Zemu buchu teho dla te pjenješy pschepodate, s tym wuměnenjom, so kapital ma šo wupožćizć a so wón jenož ma dań wot njeho wuziwacž!

We tym šamym čašu bē najwjetše burške kubko wo wšy na pschedań. Měrczintez nan je kupi a te namačane pjenješy f temu natoži, so by je sapłaczič. Ščtož wjšče wosta, bu na wuporjedženje twarjenjom a polěpschowanje polow a kufow wažene. Psches mudre hojpodarstwo došta sa krótki čaš tuto kubko wo šteczinu lěpschu płaczišnu a Měrczintezy šo derje mějachu.

Kóžde lěto bu tón džen, na kotrymž bē Měrczintez nar te pjenješy namačak, šwjedženšy wobendženy. Waczoč, kotryž bē w starej kščinje derje šhowann, bu na blido položenn a starý Měrczintez dzerješče ryčž, w kotrejž na tu prjedawšchu ausu, kotryž bē se šwojimi mēč, a na tu hnadnu pomoz s džačom pschecziwo Bohu temu knjesej spominasche, psches kotruž bē šo jich sbože pschisporjako. Tuto šwoju ryčž pač skónczi wón kóždy ras s tym šłowom: teho knjesa rada je džitwona, a jeho mudrosčž kragna.

Šašo bē šo šchyrnacze lēt minyko. Š pobožnym kšchesczijskim waičnyjom a se šwěrnej džekawosčju bēchu šo Měrczintez ludžo Božeho žohnowanja hódnych wopokasali. Nan a macž šwoje bēle wkošny na hłowje s čzesčju nješchaj a džěci bēchu narostle niž jenož na lětach ale tež na mudrosčži a hnadže pola Boha a čłowjekow. Najstarsche holzy bēchu šo derje wudake a Šan, tón najstarschi šyn, bē šebi šwoju čzetu Šaižu sa žonu wšak. Michak a Pětr bēšchaj něšchto nawuktoj; jedyn bē wuczeč, druhi koprola pola wojakow; Lejna a Khrystelka bēšchaj doma w hojpodarstwe macžeri pomoznej a Gustelk, kiž bē šandžene jutry na paczerje wukhodžik, bē pola jeneho pschekupža we měšče na wuczbye. Bože žohnowanje w bohatej mērje na Měrczintez domje wotpočowasche.

Jedyn wječor šedžišče šašo Měrczintez nan s ludžimi sa blidom a roščasowasche čzeledzi, ščto ma šo na druhi džen džěčacž, jačo wješny waičtar do jstwy stupi a Měrczintez, kiž bē sa wješneho ryčhtarja wušwoleny, šjewi, so wonka pschede wšy žusy muž leži, kiž na wšchitke praščenja, ščto je a hđže čže, lute bčudne wotmolwenja dawa a po šdacju jara khorý je. Šnydom poda šo Měrczintez nan se šwojim šynom a s waičtarjom na to měšto, hđžžž teho žuseho muža

namačachu, kotrehož ška šyma kšchajšče. Waičtar bu po lěčarja póščłany a tón khorý muž wot nana a šyna do jeju doma donješeny.

Šako lěčar dónđže, a šebi teho khorého bē wobhladač, praji wón, so wšchak je šo tón wbohi žusnik, kiž bē hčubjenje dosčž šwoblečany, nashmnik a so wón do čzesčje hčezneje khorosčje šapanje a so jeho, došelž hrosneho wjedra dla dale pucžowacž njemóže, tu šchowacž a wothladacž dyrbja.

Měrczintez macž a jeje džowzy teho khorého šwěru wothladowachu, a hacž runje bē khorosčž čzesča a šhšna a džen a nóz pschi jeho kóžu dyrbjachu wachowacž, dha šo jim to njemostudži. Š jeho bčudnych ryčžow, kotrež wón wjedžesche, šhoniču Měrczintezy, so je w žusy krajach daloko wokoło pucžowak a w prjedawšchich lětach šamóžity muž byč. Psches jich njemustawatu lubosčž a starobliwosčž šo s tym khorým bóršy polěpschowasche a wón bu sa někotre njedzele wulěčowann, so lěčar napoščedč jemu wotpuščęzi, šo šašo na pucž dacž.

Šako šo tón žusnik na pucžowanje hotowasche, stupi Měrczintez nan do komory, w kotrejž bē khorý ležak a proschęšče jeho, so by wot njeho pjenješy brač. Wý čzčę do Šamburga, praji wón, a to je daloko wot jow; w wšchich lětach tak daloki pucž pęšchi čžinicž njemóžęze, kšiba so budžęze s nowa šchorjecz; tu bjercze tak wjele wote mnje, hacž wý trjebacze, so móhli šo na póščęze wješčž. Mój luby pschęčęto, wotmolwi na to tón žusnik, wý šče mi tak wjele dobreho wopokasali, hđyž šym khorý tu pola waš ležak, so šo wam dosčž sa to doščakowacž njemóžu. Šak radý byč ja wam to wšchitko šarunač, hđy byč móhč, kaž byč čžyč. Oh! ja šym lěpsche dny widžik, něčč pač šym kšudny muž! Mójje mjeno je Šranzel: ja bēč pschekupž a bēč šebi wulke bohastwo nahromadžik. Ale na jene dobo mje nješbože na nješbože potřečhi. To móže něčč 17 lēt byčž, so ja w tutej wokolnosčęzi wulki kruč pjenješ shubich. Ša šo džen a nóz s extrapóštom wješčch, so byč w prawnym čašu do Šamburga pschisčhoč, hđžžž kóž na mnje ččakasche, na kotrejž mějach šo do Šondona pschewješčž. W Šondonje pač dyrbjach wažnyč pschekupšchich naležnosčjom dla na druhi džen byčž. Šđyž do Šamburga pschindžch a na kóžž stupich, pschindžch halle sa tym, so bēč mój waczoč s 3000 sčotymi shubik. To pač je šo jenož tu njedalofo wot wšchęje wšy ščacž móhč, pschetož tu bēč je na kšwilu s wosa

džan, hđžež bē šwojeho šyna wopytał, domoj wróćiz. Hđhž w měsce na dwórnišeczo pschindžech, dha wščitžy dō jstwy khwatachu wołajo: Bullijong, pinczniko, bullijong! Za pschi šebi myšlach, to dyrbiš woptacž, šhto to je, a wołach šobu: bullijong, pinczniko, bullijong! Po khwili pschinješe mi pincznik wulku škalu, ja totruž dyrbjach 2½ nšl. sapłacžicž. Za woptach, kał šłodži — a wěšch, šhto bē? — mja šowa juškta!

5.

Daj pokoj, dha mašč pokoj.

Dwaj šo we wuskej hažy šetfašchtaj a žadyn družemu š pucža hieč nječashe. Rosnjemdrewny sawoła tón jedyn: ja žanemu blašnej š pucža njeřdu a to nihđy a nanihđy niz! Za pał, wotmolwi tón druži, šeže šebi čapku a šuny šo š boła dale.

6.

Jan a pschedženaf šo wo sawěšczenju rošřycžujetaj.

Jan. Š wotkal džešch?
Pschedženaf. Š mešta, wujo!

Jan. Šhto šy tam čžinił?

Pschedž. Ššym šo sawěšcžik!

Jan. Šhto dha šy sawěšcžik?

Pschedž. Moje mobilije a domjaze wěžy, moje smachi, möble, moje šutnje a šchaty, mój hošpodarštk grat a šłót, žně w brožni, žita na kubi, moje pschēdženo, šhtož nakupju, wšcho šym psched wohnjom sawěšcžik!

Jan. Čžoho dla? Wěnišch š tym psched wóhnjom wym nješbožom wěšty bučž?

Pschedž. Ně! dofelž ženje wěšty nješšym, šo mje wóhnjome nješbože potrjedži, teho dla šym ja moje mobilije sawěšcžik, to rēka, ja šym do towarštwu štučil, kotrež, hđhž psches wohen do ščłody pschiřdu, mi šaruna, šhtož šym ščłodowal a šhubil.

Jan. To ja ja hřech špóšnawam, hđhž jedyn to čžini; to rēka, Woža špytowacž, hđhž šo jedyn sawěšcži.

Pschedž. Njebudž wobužny, wujo! Pošłuchaj jenož! Šandženy tydžen křjedž w nožy pola mojeho šuřboda wohen wudyri, a hđhž njebudžiču mi ludžo š pomozhy khwatali, dha by šo mi ščło, kaž jemu. Wón je wšcho šhubil, šhtož měješche; jemu je šo wšcho špaliko a njeje ničžo wutorhnył, hačž jeniečžy šłót š hřódbžow. Wbohi muž je š kšetro wjele došhom šapocžal, je šo wjele lēt ja šobu šwěru próžowal, něłł šteji š hromadku džecži pschi popjele šwojich čžafnych kubłow a njewě šebi žimeje radny. Hđhž šo jemu poradži, psches dobročžiwosčž dobrych ludži a wošebje š pomozu dobrych pschecželow šašo natwaricž, dyrbi wón šašo š wulkim došhom š nowa šapocžecž. Šdy budžičhe wón sawěšcženy był, dha by šo jemu jeho ščłoda někał šarunata a wón by šo derje mēł!

Jan. To šu Wože dopušcženja, hđhž tón Knjes psches wóhnjome nješbože kšosta. Wón čže š tym na to dopomnicž, šo nješmje ničtō šwoju wutrobu na šemšte wěžy poššecž, ale wjele bóle ša tajšimi njeještkimi kubłami honicž, kotrež žadyn wohen nješpali.

Pschedž. To mašč prawje! ale wopomň dha tola, kažku ščłodu, kažku starosčž ma jedyn psches tajte nješbože w duchomnym šobu! Za derje wēm, šo čžafna nusa šo š Bohom móže pschewinhečž, a šo š Wožej a dobrych ludži pomozu šo wóhnjome nješbože do tuteho duchomneho šboža móže wobrocžicž. Wēm jara derje, šo kšičž a čžafne horjo nam štrowe je a š lēššchemu šłuži. Ale runje tał derje tajta wóhnjomowa nusa do wščelateho špytowanje wjedže. Ludžo, hewal pobóžni a pēkni, šu psches to, šo šo jim je wščitko špaliko,

do wulkeho dołha sapanhli, so šu swoje ležomnosce pšchedacž dyrbjeli a napošledk njerodnemu žiwjenju šo poddali, so šu na dušci a na čžele šhubjeni byli a šamych šo a šwoje džęci do štaženja pščinješli.

Šan. Dha pał woni žani prawi pobožni kšheszczjenjo nješbu byli; hewak njebhju mólhli tał hšuboko panycz. Šdnyž pał wo špytowanju ryczich, dha kžu tebi prajicz, so to sawęščenje husto doščž do druhcho špytowanja sawjedže. Njemęš dha, so druhdy sawęšcja teho dla, so bhju š teho šwętny dobytł šebi pšchihotowali. Woni se škóštnę ruku šami šwoje kšęže a dwory šapala, dofelž šebi myšla, pienješ dohycz, š kotrymž mólhli šo š wulkeho dołha wuřmatacz. Pšchi tym pał druhich šobu do nješboža pščinješu, hacž to runje nješbu kžyli, dofelž ženje woheń w šwojei moży nimaju.

Pšchedž. We tym mašč drje prawje, so tajžyli ludžo šu, kotřiž tajke hewak wužitne wustawjenje, kaž wóhnjowe sawęščenje je, njewužitnje wužiwaju. Šdnyž pał prajich, so tajke sawęščenje je njeprawe abo pšchęziwo Wožej woli a po tajkim hręščne, dha šo pał tola we tym jara molisch, wujo! Šdny bh temu tał bylo, dha Wóh njebh pšchidał, so mólke tajke sawęšczaze towarřtwa nastacz. A we Šakřkej dyrbja tola po šakonju wřchitzny poddani šwoje immobilije sawęšczicz. Šrajna wřřchnošč, kaž derje węšč, kóždeho pšches šakon nufuje, so dyrbi šwoju kšęžu, bróžeń, hródž a t. d. sawęšczicz. Wona to teho dla čžini, so bh šo wofhudženju luda wobaračo, kotrež š teho mólko nastacz, hđnyž bhju jich wjele na wřach kaž w měřtach do nješboža pšches woheń pšchichli a pšches to njemólhli ani šamym šebi ani druhim pomhacz. Po tajkim mašč dwóžny ša lęto dawki do wopalęškeje pokladnizy pšaczicz, š kotrejež šwoju šřkodu po węřtych wustawjenjach wurunanu dořtanješč, jeli so šo wotpalisch. Čžoho dla njedyrbjał dha řchtó šwoje mobilije sawęšczicz? Ša njeprawe abo hręřčne šo to tola njemóže špóšnacž! Ty tu węž jenož wot druhcho boka šebi trjebašč wobhladacz; kšheszczjanska lubošč tola w tym tež šobu řkuttuje. Šdnyž ty mjenujž šwoje węž sawęščizich, dha ty po prawym nicžo druge njeczimisch, hacž prajich: ja do pokladnizy woheń sawęšczazeho towarřtwa lętnje węřty pšchinosčł pšaczju; jeli nje wóhnjowe nješbože potrečhi, dha dyrbi šo mi moja řškoda řarunacz, hđnyž pał druřty, kotřiž teho runja, kaž ja pšchinosčuja, do tajke řřkody pšchindu, dyrbi šo jim tež teho runja řarunanje řtacz. Še dha to něřčto hręřčne abo njeprawe?

Šan. Ša pał tola fe šwojim šwędomnjom pšches jene njeřřchindu; mi šo řda, jako bh šo š teho Wóhu temu kšjesej řřchinda řtala a jako bhju kšheszczjenjo pšches tajke čžinjenje we šwojei węřje do Wóha řřkodowali, řiž, kaž šo mi řda, pšches tajke wóhnjowe nješbože čžlowjekom wutrobny ř šebi čžehnje.

Pšchedž. Šdnyž řy ty tał řmyřlemy, dha ty węřče do druhcho tajkeho sawęščenja, kaž na to pšche krupobiczę nicžo njedžerřich?

Šan. Wo prawdže, tón je halle njeprawy, řiž to čžini a pšche krupy šwoje pola sawęščzi!

Pšchedž. Ty řy pał tola džiwny čžlowjek! Njeje dha to tola dobre a wužitne wustawjenje, kotrež šo we wřčęch kšheszczjanskich krajach namařa, so šo sawęščicz mólęšč ša tón pad, so tebi njewjedro a krupy twoje pola řřkóžuja a wobřřkódža. Šlaj! ty se wřčę pilnoščju a rořřladnoščju pšches lube žhke lęto twoje pola wobřaradž, nalęto a nashmu řhješč a džęlašč, řčtož w twojei moży je, so bh š tymi šwojimi řpokojne a čžęřne žiwjenje wješč mólh. A hđnyž šo se šwojei žonu abo š něřřkim řwacom abo wujom, řiž je ř tebi na wophř pšchichoč, na twojich polach rořřkódžich, dha šo twoja wutroba řmęje, hładajo na to rjenje řtejaze řkody, řiž tebi řjane řně lubja. Ty wřčaf tež řy teho jara potrečliwy, so bh řně derje domřhowač; pšchetož ty mašč něřčto dołha, ša kotryž mašč dań pšaczicz; řableřřko džęci šo kóždy džęń š tobu ša blido řhda; nan a macž řtaj hiřčęže žiwaj a dořtanjetaj řwój wucžinjny wumjeńł a tón ty jimaj radny dašč. Twoje žhke řamóženje a twoja nadžija šu pał jenož te řně, kotrež budžešč domřhowacz. Šo mólęšč šwoje džęci řęžiwicz a wotčahnyčž a jim něřčto dobreho wuřnyčž dacž, so mólęšč w prawym čžasu šwoju dań pšaczicz a řarřřchimaj řęju wumjeńł dacž, to čži twoje pola a řhwy dyrbja jow dacž. Dha na jedny džęń tołřte mřwóčele na njeby šo řhromadžuja, čžęřke njewjedro pšchicžehnje a krupy tebi wřchitko pobija abo š najmjeńřcha twoje pola a řhwy wobřřkódža a řřkóžuja, so se řelniwym woblicžom na nje hładašč. Šokóžuja twojich řnjow je tebi řtažena; řhłęb tebi njedofaha, dań njemóžešč pšaczicz, řarřřchimaj njemóžešč wumjeńł dacž — njeje to potom nuřa. Šęhli šo pał sawęščizł, dha šo tebi ta řřkoda řaruna, ty dořtanješč, hđnyž tež niž žhke, dha tola něřřak řařo, řčtož řy řhubilł a twoja domřjaza řarowšč je wot tebe wřata.

Šan. Pšchi tym pał Wóha řabudu, njeje węřno? Šdnyž ja šo řym sawęščizł, dha řarřanu šo ř njemu modlicž a ř njemu řđřhowacz. Š hordym a ř řhrobłym

duchom ja pschi febi myšlu: njedh mje schwika, njedh mje khosta, ja jeho dale nijepotrebam! ja štm wšchaf sawěščenj.

Pschedž. Oh, ty wobužna duscha! Njehodži dha šo wobceje šjenoczič, šo šo jedhn k Bohu modli a šo jemu dowěri se wšchem, sčtož jedhn ma a šo jedhn póbla tež to čžini, sčtož mudrosč febi žada, a šo wobarnuje pšhecžimo tajfej sčfodže, kotraž šo da sarunacž. Ze dha twoja wěra na tak šłabe nohi sažožena, šo wona jenož živa wostanje, hdyž tebe Boh schwika a khosta. Ze dha to trjeba, Boha sabhecž, hdyž šo jedhn sawěšči? To by prawy kšescžijan był, kiž by jenož tehdy temu knjesej šiwěrnj wostacž móhł, hdyž wón we šwójich šwětnych wězach sčfodu bjerje. Nještu džěči teho šwěta we tym wjele mudrišči hač džěči teho šwěta. Ze dha to hrěch, hdyž sčto šwoje žně sawěšči. Sčto dha tón čžini? Njeje to to šamo, sčtož pschi woheń sawěščenju je, šo ja rjeknu: ja čžu lětnje wěšty pschinofč do jeneje pokladnižy dacž, i tym wuměnjem, šo, hdyž psches krupobicže sčfoduju, dha dhrbja mi moju sčfodu někał sarunacž, ja pał čžu jim pomhacž, i č sčfodu sarunacž.

Šan. Ša čžu to pschidacž, šo to hrěch njeje, hdyž šo jedhn sawěšči; ja tež njedham dale na šwoje šwědomnje kěžbowacž, kotrež mi praji: šo psches tajfe sawěščenje kšescžijan do špytowanja šapanje, Boha šazpicž a šo šameho ša mudreho džercječ, ja čžu moje dla to wšchitko na štronu šajicž; ale praj mi tola, njeje to jara droha wěz, hdyž jedhn šo čže sawěšcič, njedhrbju dha ja wjele płaczič do pokladnižy towarštw, płody pšhecžimo krupobicže sawěščajeho?

Pschedž. To šo wě, šo płacziš dhrbiš! Šaf wjele, to wot tebe a wot wulkošče twojich žnijow wotwišuje. Ty maš šam febi někał wulcič, kał wjele rōžki, pschěrižy, wowa a jecžmjenja budžeš domšhomacž a kał wjele to tebi móhlo munjesč. To móža byč 100, abo 200, abo 300, abo 800 toł. abo wjažy, po tym jašo maš wulke abo mjerišche kublo abo žiwnošč. To tebi najlěpje kōždy agent wulciži, na šotrehož šo sawěščenja dla maš wobroczič. Wot što tolerjow daš ty i toleč abo wjažy do pokladnižy towarštw. Šdyž twoje pola šo psches krupy to šamo lěto nijewošfodža, dha ničjo nijedostanješ! Šeli šo pał psches krupy do sčfody pschidžeš, dha maš ty towarštwu to ša tš dny psches pišmo wosjewicž a pschi tym wuprajič abo, šo šu tebi twoje žyke žita pobite abo šo je položja abo tšćžina abo sčtwórcžina wobšfodžena. Na

to pschidžetaj dwaj rataršej, kotrymajž je towarštwu porucžnosč dako, a šchazujetaj twoju sčfodu. Šeli šo tebi šda, šo je psches to, sčtož taj dwaj šchazujetaj, twoja sčfoda tebi šarunana, dha ty te pjeněš bjerješ, kotrež tebi šlubitaj. Šeli šo šo pał tebi šesda, jašo by psches to šchazowanje pschiróščenj był, dha towarštwu jeneho ratarja wušwoli a ty febi jeneho, a k temu woj wobaj hiščeje tšćžeho wušwolitaj. Tuczi tšjo i nowa twoju sčfodu šchazuja a sčtož woni wupraja, to dhrbi płaczič. To wšchitko pał šo darmo štanje.

Šan. To je wšcho jara dobre, wujo! Ale njebudže pschi tym šchazowanju maš i wješča pschiróščenj? Wulkim a rycžerkublerjam woni dabža a hufto wjažy hač šu woni sčfodowali; maš burič abo šahrodnič pał kōždy ras mjenje doštanje, dhyli wulki knjes! Šom šo wulka nijprawda štawa, moje pjeněšy woni drje rady bjeru ale dacž woni mi ničjo nijedabža, dofelž febi myšla, šo my to njerofymimj!

Pschedž. Š tym ty tajkim towarštwam kšchidwu čžiniš a šo na nje pschidžiš. To je jenož blada a šta rycž bjes ludžimi. Šdyž budže rycžerkubler abo rycžerkublerški najeń psches krupobicže potřechenj, dha šo wě, šo tón wjažy doštanje hač bur abo šahrodnič, dofelž wjažy polow a wjažy sčfody ma. Pola přěšcheho šo sčfoda po tyšazh, pola pošlensčeho po štach licži. Tajfe towarštw šo tola nijbudže i pjeněšami bura wobohaczič čžhecž, šo by wulkeho a bohateho knjesa prawje wobdarika. Ně! to je hoła wurycž burškeho muža, kiž šo njedha sawěšcič a to je njemudrjel!

Šan. Šdžeha pał dhrbi jedhn pjeněšy jow bracž, kotrež dhrbja šo w behu lěta na tajfe sawěščenja wudacž. Dawki šu wšpofe došč, kotrež mam płaczič, do doma čže wjele byč a hošpodarštw, kaž wěšch, šo darmo nijewjedže; ša žyrkej, ša šchulu, ša šhubžinu a sčto wě sčto hewaf ma šo dawacž. To tola k wutracžu njeje! Ša šo tebe prašcham, šwotkal dhrbi jedhn pjeněšy k tomu wšchemu bracž?

Pschedž. Šwotkal pał čžesčy pjeněšy bracž, šo by dawki, dań a sčtož k hošpodarštwu a t. d. šłuscha płaczič, hdyž šy šo wotpalik abo hdyž tebi krupy šu twoje žue šłasyle? To je wšchitko možno, hdy by našch lud jenož w druhim wotpošladanju mudrišči był a te dawki, kotrež wón febi šam nakaduje, kaž ša wocžow horošč a ša šwojeho čžela žadošč, čžhł trochu pomješchicž. Wo prawdže tu teži ta najwješča sčfoda, kotruž našch burški lud febi čžini! Ša pał hiščeje hotowy nješšm. Ty móješch febi tež žiwjenje sawěšcič!

Z a n. Wuj! ty drze by huph. Żiwjenje saweścijez? Shto? Za móht wěste pjenjesh dacz, so swoje žiwjenje febi sshowam a njewumru? Njerěka to Woħa sa fmech mēcz, w kotrehož ruzh žiwjenje a fmjercz stieji a kiz je kōzdemu žiwjenje na dōn- wotmērit? O! fweće, kať by ty tola Woħa twojeho knjesa wopuščezik. Dzi mi s tajfimi wēzami; ja wo nich niczo byščez njecham; to moju wēru nanajhsubščo rani.

P i c h e d ž. Pomako, wujo! Ty tu wēz zyle wopaf roshmišč! Žiwjenje saweścijez — to njerěka, fo saweścijez, so jedhn njewumrje! Wōh swarnuj! hdy by to byto, dħa by febi shtō hšupišče wumhšlicz njewōht! Nē, ta wēz ma fo tať. Žiwjenje saweścijez towarstwo je to, do kotrehož jedhn s tym stupi, so kōzde lēto wēste pjenjesh płaczi a sa to po teho fmjerczi jehō sawostajeni wēsthy kapital wupłaczehy dostanu. Kať wjele fo lētnje płaczi, to wot teho wotwišuje, kať wyšoki kapital bycz dħrbi, kotrhž 'žona a džeczi dħrbja dostacz, pať teź wot teho, kať stary shtō je. Ežim mēdōšci bym, hdyž do tajfeho towarstwa stupju, ežim mjenje mam płaczič, ežim staršci, ežim wjazh. Na pšchikad: ty by 18 lēt stary, dħa kōzde lēto 2 tolerzej do poľkadnihz towarstwa płaczish a sa to twoji sawostajeni po twojej fmjerczi 100 tl. dostanu; abo jeli so džesh, so bychu 300, 500 abo 1000 tol. dostali, dħa ty kōzdoľētnje 6, 10 abo 20 tl. płaczish. Sšyli pať moje dla 30 lēt stary, dħa sa kōzde sto toler, kotrej džesh fwojim sawostajehym po swojej fmjerczi sawostajicz 2 tol. 19 nšl., po tajfim ja 1000 tol. 26 tol. 10 nšl. kōzdoľētnje do poľkadnihz płaczish. Zeli shtō 46 lēt stary, dħa sa kōzde 100 tol. 4 tol. 3 nšl. abo ja 500 tol. 20 tol. 15 nšl. abo ja 1000 tol. 41 tol. lētnje płaczi.

Z a n. To móħto fo mi lubicz! To je kať tajfa nētajfa lutowarnja! Kať dħa, hdyž bym jene abo tšl abo pjecz lēt mōj postajeny pšchinoščk płaczil a ja po Wozej woli wumru, dostanu moji sawostajeni nēšhto?

P i c h e d ž. To je wšcho jene, hacz jene lēto abo džeshacz abo tšeczeczi lēt po tym wumrjesh; tōn kapital, kotrhž febi by saweścijez a sa kotrhž by swoju daň abo kať fo to mjenuje, swoju prāmiju płaczil, twoji sawostajeni wupłaczehy dostanu, njech wumrjesh sažo abo poľdžišcho. Ženož tehdy, hdyž febi shtō sam žiwjenje wosmije, dħa fo niczo njeplaczi.

Z a n. Mōže dħa kōzdy do tajfeho towarstwa stupicz a swoje žiwjenje febi saweścijez, teź tōn, kiz tajfu thoroscz ma, kotraž s sahojenju njeje a po kotrejž fo doprēdka phodži rajicz, so doľho wjazh žimh njebudze?

P i c h e d ž. Shtōž do tajfeho žiwjenje saweścijezehō towarstwa stupicz dħe, dħrbi fo prjedy wot lētarja dacz wobħladacz a pšchephtacz, hacz je strowh abo thorn. Tajkich lētarjow ma kōzde towarstwo w kōzdyh mēščje postajehy. Zeli lētar pšchi pšchephtanju pōsnaje, so shtō thorowath abo braschny je a so po jehō wēdomnoščzi doľho wjazh žimh njebudze, dħa fo tajtemu pšchistup s towarstwu a dowolnošč s saweścijenzju sawowjedzi. To fo teź s tym stanje, kiz fwoj doľhy rošom nima a po duschi je thorn; abo kiz je wojak abo na morju w nē-kajfej byžubje stieji abo kiz tajfe powoľanje a džēlo ma, kotrejž strowoščzi je shtōdne, abo kiz wopite a njeopōžitiwe žiwjenje wjedze, pšches ežož wōn febi na swojej strowoščzi shtōdži. Wšche teho dħrbi jedhn 15 lēt stary bycz ani staršci bycz hacz 60 lēt. Kōzdoľētnje dħrbi fo postajeny pšchinoščk płaczicz, hewaf jedhn wšchitke swoje prawo šhubi. Wustupicz pať teź mōžesh, hdyž džesh, a dostanjesh nimalē wšcho naspjet, shtōž by płaczil, niz pať žanu daň. Teź hodzi fo ta wēz tať wumjesh, so fo jedhn na wēsthy ežať saweścijez, ja dħu prajicz na 60 lēt, mjenujz tať, so febi shtō muczini, hdyž budze 60 lēt stary, njecha niczo wjazh płaczicz, ale, jeli so žimh je, fwoj kapital s poľkadnihz mēcz. Tehdy pať jedhn nēšhto wjazh, hacz prjedy prajach, sa kōzde sto toler płaczicz ma.

Z a n. Praj mi pať tola, kať mōže tajfe towarstwo wobstacz, doľelž tola nichto njewē; hdy wumrje a fo wjedzicz njewōže, kať doľho shtō je žimh.

P i c h e d ž. S žyršwinskič knihow hodzi fo wuľlēdžicz, kať doľho by ežlowjetojo žimi, to rēka, kať doľho ežlowjēta žiwjenje mōže tracz abo kať wjele jich je, kotřiz 20 abo 30 abo 50 abo 80 lēt stari budza. Po tym je fo wuľlicžiko, shtō ma shtō lētnje płaczicz. Doľelž pať tajfe towarstwo na to je sahožene, so kōzdy sa wšchitkich a wšchitzy sa jeneho rukuj, dħa ta wēz straschna njeje, so bychu pienjesh šhubjene šchle. Pšchetōž wšchitke šobustawh tajfeho towarstwa praja s jenemu kōzdemu wošebje: jeli so ty wumrjesh, dħa my tať a tať wjele twojim sawostajehym wupłaczimh, ty pať dħrbish kōzde lēto tať a tať wjele do nascheje poľkadnihz płaczicz. Tute lētnje pšchinoščki budza nahromadžene a na daň wupožčene. Shtōž wot tħy doľhodow, hdyž fo wotlicza wudawki, kiz by sa semrjehy a na jich sawostajehy fo płaczile, wšche mostanje, to fo, s džēlom s nowa na daň wupožci, s džēlom fo to žimh šobustawam s lēpšchemu sapišche. Tajfe žiwjenje saweścijez towarstwo je w Lipsku a wobsteji hižom na 40 lēt. To šamo ma 2,378,719 tol. 14 nšl. 4 np. samōženja a je konšche

lęto, hdyż je sta choroscę cholera jeho sobustawow mo-
rika, sa 276 smrcnych 317,400 tol. jich sawostajnym
muplacziło. A tutemu lipstemu towarstwo su pał toni
přichistupili 1601 nowych sobustawow, kotřiz su swoje
žiwjenje sa 1,771,300 tol. sawěščili. Přchi tym dostanu
sobustaw 32 procentow dividendy, to reka: hdyž so
wudawki wot dohodow wotrachnuja, dha hiščeže tať
wjele wħiře wostanje, so kōždy sobustaw nimalo třećinu
swojich pschinoschkow spusčęzenu dostanje. To so pał
jenož tym samym stanje, kotřiz su pjecć lęť sobustaw
a su sa tōn čas swoje polne pschinoschki placzili. Hdyž
je po tajřim schtō 5 lęť sa sobu sa swōj sawěščentj
kapital 33 tol. placził, tōn wot šesťeho lęta sem
11 tol. spusčęznych dostanje a jenož lętnje 22 tol. da!

3 an. Za wěz pał dħrbi na najmudřišcho sawje-
džena a sarjadowana dħč, wona so mi lubi.

Pschedž. Schwarna wěz to je a po prawym
dħrbjeli ludžo na tajře sawěščenje swojeho žiwjenja
mħřlicž. W Zendselstęj kōždy dħčlacęř swoje žiwjenje
sawěščji a je s tym nusowanym lutowacę, so by swōj
pschinoschkw w prawym času placził. Hdyž wōn wumrje,
dha jeho žona a jeho dħčęzi wěřty kapital do rukow do-
stann, psches kotřiz so wřchelka nusa wotstroni. Wu-
dowa po smjercęzi swojeho muža, řiz ju psches swojeju ru-
kow dħčelo je sežiwil, ma nusny křoškwil sa swoju potrebu
a mōže swoje dħčęzi wotčahnyčę. Sawěščę, hdy bychu
nawřhi Sserbjo wosębeje młodži ludžo na tajře sawěščenje
žiwjenja dħerželi, dha by to jim wulke žohnowanje
pschinyęřko.

3 an. Zo so pał tebie prařcham, swotkal dħrbja
pienjesy ř temy pschincę?

Pschedž. Lutuj, lutuj, lutuj! wotmolwoju ja! wo-
řębeje njeh kōždy sa młode lęta lutuje, dha na stare smęje!
To pał doščę njeje! Ty mōžęř hiščęže wjazy řębi sa-
wěščicę, mjenujizy twoje hypotehi, kotřęž na twoję žiw-
nosčęzi stejo mařch, twōj řkōt, twoje wofna we twojim
domje a schtō wě řchto hiščęže dale! Ty mōžęř so
sawěščicę na stare lęta, so, hdyž dħčlacę a řębi swōj
řhlęb staroby dla warbowacę njemōžęřch, wěřtu rentu
dostanjęřch; ty mōžęř řębi wěřte pienjesy ř twojemu
pohřębej, mōžęřch řwojemu nanęj a swoję macęeri abo
řamemu řębi wěřty wumjeit, řwojim dħčęzom, hdyž so
ženja, wěřty kapital sawěščicę.

3 an. Sařtaň wujo; ja mam dħęřa doščę a na
doščę na tym, řchtož řy mi wo sawěščęnju powjedał.
Dħrhi ras, hdyž řařo pschiridžęřch, mōžęřch moje dla řnoma
wo tym řapocęęčę. Dħęřa wostaj nje nęř na pořoj!

Pschedž. Moje dla!

3 an. Zene prař mi hiščęže, na koho ma řo jedny
wobrocęiz, hdyž chę so sawěščicę a kotře towarstwa su
te najlęřřę, so jedny řębany njebudže!

Pschedž. Sęebany ty pola žaneho towarstwa nje-
budžęřch, wujo. Me nękotre towarstwa su wěščřiřę,
dħřli druhe a nękotre maju řwojich řastupjeryow abo
agentow we řužizy, nękotre pał niz. Najlubřcho tebi
pał wěščę budže, hdyž pschi sawěščęnju s agentami čzi-
nicę mařch, kotřiz su Sserbjo.

3 an. Haj! Sserbjo bychu mi pschi tym najlubřchi
byli, dokęř so s nimi najlęřę bych rořřęčęwacę mōř!

Pschedž. Zeli so chęřch do wosęň sawěščęzeho
towarstwa řtupicę, dha mōžu tebi ři tajře pomjenowacę,
kotřęž řerbřřich řastupjeryow abo agentow maju, 1) Aachen-
Munchenske, kotřęž ř. pschęřupz řlanderka w Budyřchinje
2) Koloniju, kotřęž ř. pschęřupz řakub w Budyřchinje a
3) řchleřnřskę, kotřęž ř. pschęřupz řehla w Małęřchęz
řastupuje. Zeli so chęřch do řrupobicę sawěščęzeho
towarstwa řtupicę, dha mōžęřch řo teho runja ua tutych
řřch: na ř. řlanderku a ř. řakuba w Budyřchinje a
ř. řehlu w Małęřchęzach wobrocęiz. Zeli so pał chęřch
swoje žiwjenje řębi sawěščicę, dha je mi řnate, so čzi
řami řřjo řnjeza tajře towarstwo řastupaju a w nowi-
řchim času tež ř. wučęř kral w Radworju agenturu
wot tajřeho towarstwa je na řo wřał. W Wože mje!

7.

Mudremu řo tež nimo fuli.

Sedny řnjes, řiz so sa jara mudřeho dħeržęřę, mę-
jesę řkužomnřka, řiz pōłber njebē nunamalał. Sta řo
jedny dħęň, so řnjes do řřtwy řtupi a swojeho řkužom-
nřka wuhlada, so tōn na jeho řjanym řtōłzu řędžo pęřnje
dřęma. řanřo, sawoła wōn s wōtrnym řkōřom, ty dħje
řębi mħřlicřch, so řy s řnjesom; nō řkupy doščę ř temu
wonhladařch! —

8.

Bur wostanje bur, byrnjeř ř řħurejtu řęř.

Psched nimalo poł řta lętami bē we Weimarřřim řorla
August ř wōjwodu. řeho krař njebē wulki, ale wōn bē

muż, kż bebi pola swojeho luda hacż do dżenżniſkiego dnja dobre wopomnienie a hewał swojeho zkeho waſchnja a ſadżerżenja dla dobru ſkwalbu je wobkhował. Burjo a woſebje hajnikojo wjele wo njeho powjedacż wjedża, dokełż ſo njehanibowaſche, i nimi ſo do ryczow dacż. Wón towarſtwa ſławnych a wuczeńnych mužow swojeho czaſa lubowaſche a bę na to dżekwał, ſo bęchu ſo mnoſty tajzy w meſeże Weimarje ſaſybdlili. Tola pał hordy wón njebę, ale dżerżeſche wjele na niſti lud.

Tuton wójwoda bę woſebny lubował hońtwy. Bę to w ſtarym czaſu a hiſcheże piſched poł ſta lętami i hońtwu hinajſcha węż, dżyli dżenżniſki dżeń. Swę-rjata mejachu na ſwęcze dobry mēr; žane ſchuſeje po holach, po dołach a po horach njeńdżechu a parne woſy ſe ſwojim wrjeſkotom ſajazow a ſorny njeſyſchachu.

We weimarſtim kraju bę najlepiſcha hońtwa we tym doli, po kotrymż reka Werra bęzi a hdżeż wójwoda rjany hrób i mjenom Wilhelmſthal mejeſche, w kotrymż ſe ſwojeż wandżelſkeż rad piſchewywaſche.

Jene ranje dżerżeſche wón w tutym dole hońtwu. Wot Gerſtunga, hdżeż dobry móſt piſches Werru wjedze, puſchezi wón ſo wjele hodżinom dale do horow a piſchindze ſaſo do teho doła, po kotrymż reka hewał mērnie pluſkotaſche. Dżeńſa pał bę wona jara wulka a napjata, dokełż bę rano mózne njewjedro i wulkim deſcheżom było. To pał njeſadżewaſche hońtwu, ale wjele bole wſchitzy bęchu wjeſeje mhyſle a wójwoda i nimi. Po pokonju pał piſchijęcha ſkuzomnił, kiż wójwodze w mjenje jeho mandżelſkeje tu powjeſeż piſchinjeſe, ſo je i ujemu do Wilhelmſthala woſebny zuſy wječch na wopytanju piſchichol a ſo by ſo ſhwatajży i wobjedu dom podał. Wono ſo wē, ſo na tutu powjeſeż dlęje hońtwu dżerżecż nje-mojeſche. Hdhy by wójwoda piſches móſt pola Gerſtunga ſwoj dompuč wſał, dha wſchal by wón po ſuchim do Wilhelmſthala piſchichol, to pał bę tji hodżiny wo-koło a wón by hałle wječzor tam doſchoł. Hdhy by pał piſches Werru móhl, dha by ſa poł hodżiny pola ſwojich hojčow byeż móhl. Woda w rēzy bę tał wulka, ſo ničto ſebi njewērjeſche, ju piſchecrocżicż. Tola pał bę tu, hdżeż bę wójwoda, nekajki blečżk, hdżeż mójeſche ſo i nuſy jedyn piſchewjeſeč. Za pał dyrhju dom, rjeknu wójwoda, trochu hnēwuy; hdhy bych jenoż tu piſches reku móhl; ſčto ſo ſwaži, mje tu piſchewjeſeč? Snadny knjeze, wotmołwi ſtary burit, kiż bę ſobu na hońtwje był a njeđaloko ſtejo woiwóđowe ſłowa ſklyſchal, piſches reku chzu waſ derje piſchewjeſeč, piſchetoż ja tudy kōždy blečżk ſnaju; to ſu tu moje grunty a tam, na ſtronu poſa-

ſujo, moje kubło leži; ale i tutymi waſchimi ſčerbami to njeđokonjam. Piſchi tym wón i porſtom na wójwo-dome konje pokaſa, kotrej do ſhurejty ſapſchehnjene, nje-đaloko wot tam ſtejachu.

Moje dla, praji wójwoda, cžiń kaž chjeſch, jenoż ſo mje piſches reku piſchewjeſeč, ſo ſa poł hodżiny do Wilhelmſthala piſchindu. Čakajeze ſhwilčicżku, rjekny burit a dżeſche prječ. Sa krótki czaſ wróci ſo wón a piſchijwedze ſčtyrjoch rjanych brunacżkow, kotrychż won do wójwodoweje ſhurejty i pomozu ſwojeho wotrocżka ſa-piſchitny. Čzepl tola, rjeknu wójwodny, to ſu woprawdže hinaſche konje, hacż mojej ſčerbaj.

Wójwoda a bur ſo do ſhurejty ſhjeſchaj. Mózne ſapraſkajo nuſowaſche bur ſwoje konje do wody, kotraž ſchumjeſche a torhaſche, jaſo by wſcho, ſčtoż ſo jej bliži, do hłubiny ſtorhnyč chżpka. Wójwodze drje wutroba pufoſaſche, hdhy widżiſche, ſo konje hacż do ſchije ſo do reki ponurjachu a kaž ryby plówachu, a ſo žółny piſches woſowe koka ſo pocżinachu walač. Hi, hi, wokaſche piſchi tym burit, kiż ſo wo ſwojeho wójwodu njeſtaraſche a jenoż nuſu mejeſche, ſwojich konikow derje wodżicż. — Woda ſo do ſhurejty lijeſche a wójwoda noſy wyhofo wuſbēhny, ſo by jej ſuchej ſthował. Buriko, ſawoka wón, naſcha wē ſchijwje pōndze, mhy ſo tu tepimy; ſaſtań a wróč ſo! Hi, hi, rjekny pał burit i ſwojim konjom a i wój-wóđki prajeſche: ſčtoż ma na ſchibieſczy kōnz wſacż, tōn ſo we wodze njetepi; hi, hi! —

Sa krótki czaſ po tym bę najwjetſchi ſtrach piſche-winjeny a wobał piſchindjeſchaj na tamny brjōh a wot tam wjeſeſche burit ſwojeho wójwodu ſpēſchnje do Wilhelmſthala, hdżeż ſo runje i wobjedu ſhnyč chżhchu.

Za ſhym wjeſelny, praji wójwoda, ſo tuton puč hiſcheje jedyn raſ cżinicż njetrzebam a njemēm, ſčto by lepje było, hacż to na ſchibieſczy kōnz wſacż abo we wodze ſo tepieč.

Burikej pał dari wón kraſneho brunacżka, ſwojeju ſčerbom pał ſam ſa ſo ſthowa.

Sudancżka.

We ſahrebzy mam ſwoju kolektu,
Na tučnym tym poli ja wotroſtu,
Tam deſchežit mje ſchwika a ſłōnzo mje pali,
Do rubiſčkow lęczo pał hłowu mi wali;

Tam wschelake swěrzo na mnje ƚo da,
 Eso njemózu psched nim wobarać ja,
 Tam ƚajazy, wacźki mnje njeŋmilnje ƚeru
 A wschittu tu rjanofć a pŋschofć mi bjeru.

Najŋwjećiši ƚawto, tŋschny ty dnjo,
 Ty wotŋiš wótre mi ƚeleŋo,
 S tym ƚony ƚo dabŋa bjes komdŋjenja na mnje,
 A ŋmilenje ƚane tu njeje wjaz ƚa mnje.

Mje rostraju, rosmjatu, teptaju,
 We piczokach, w hornach mje ŋhowaju,
 Hdyž ŋwirjaza pjećeń na blidzi ƚo hrěje,
 Teho tóždy a tóžda na mnje ƚo ŋmjeje.

10.

Meksykańska.

o Meksykańskeje
 dŋrbicze, lubi
 cŋitarjo, na
 mału ŋmilu
 ƚo mnu ƚo
 podać. Psche-
 tož tam je ƚo
 něŋŋto ŋtao,
 ŋŋtož ƚhu Cu-
 ropiŋtu je mó-
 nje ƚajmao.
 Woni ƚu tam,

ƚaž ƚeje to w nowinach cŋitali, ŋwojeho kŋežora ŋtóno-
 wali a tutón kŋežor bė ƚobustaw mózneje europiŋskeje
 kŋežoriŋskeje ŋwóŋby!

Rať je ƚo to mělo, to je wopomnjenja hódne, a ja
 cŋzu wam to wupowjedać!

Najprjódŋy pať budŋecze wŋ ƚo praŋŋecź, ƚajŋi je
 to kraj, w kotrymž je ƚo to ŋtać móhlo, hdyje wón leži,
 ƚajŋy ƚu tam ludŋo ƚiwi!

Meksykańska abo Meksiko, to njeje ƚadŋn mały kraj,
 wón leži w poľonskeje Amerizy bjes atlantiŋtim a cŋichim
 morjom wupŋŋŋŋtrjeny a wopŋchima na 33,000 kwadrat-
 nyh mil. A temu je wón tŋch najplódnijŋich a naj-
 rjenijŋich jedŋn. Wyŋŋŋe ŋtaoŋte hory, ŋ dŋzela ŋ drje-
 wam wobroŋczene, ƚo wschudŋom wŋŋbėhuja a ŋ niť ƚo
 lja rėćŋki a rėki, kotrež ŋemju napowaju. Bjes
 horami kŋłódkoŋte doły ƚo roŋŋŋerćeja a plódnje runiny

leŋa, w kotrychž te najkraŋnijŋe plódy roŋtu. Słódkte
 jabłuka, ƚłowki wschelatiť družinom, ŋłote ƚitrony, ƚoŋte
 limony, cŋerwjene apelsiny a granaty, hobrŋŋe winowe
 a bananowe kicze, ƚaž wulke worjeŋi kokuŋŋoweje palmy,
 wonjaze kruschwinŋi kakuŋŋowe a te najrjenijŋe plódy,
 kotrymž Wóh ŋtworiceľ cŋłowjeľam ľ wolschewjenju narofć
 da, móžesť ƚebi se ŋŋtomom ŋŋcŋipacź. Wŋŋo dŋiwoje
 bjes próŋy a bjes cŋłowjeľoweho wothładanja w runinach
 a na horach roŋcze. ƚŋly kraj je podobny na rjanu
 kraŋnu ŋahrodnu. ƚofor a kŋofej, wanilla, tobať a
 bawma, wŋŋo nanajrjenijŋo tam roŋcze. A temu pscheŋza,
 roŋka a jeczmiej najbŋhacŋijŋe ƚně dawa, hdyž jenož ƚo
 pola trochu ľ temu woraja a pschihotuja. Sŋtož tam
 we Meksykańskeje je pobŋyľ, njemóže plódnofć kraja a kraŋ-
 noŋć plódy, kotrež tam roŋtu, doŋć wulhwalić. A niŋ
 jenož na ŋemi maja tajke bŋhastwo Wóŋŋŋ darow, teŋ
 pod ŋemju, ŋpody w horach nutschu ƚu najwŋŋebnijŋe
 poŋkadŋ potajene; ŋłoto a ƚłėboro a kopor a druŋe me-
 talle tam leŋa, ƚo njetrjebali cŋłowjeľojo, hdy bychu to
 wschittko mudrje nakoŋili, nusu tradacź, ale ƚo nanajlepie
 tam ƚėcź móhli.

Alle tu ƚo prawje ŋjawnje poŋaŋe, ƚo cŋłowjeľow
 ŋboŋe a derŋeŋicze wot ŋemŋkeho bŋhastwa a wot kubkow
 a darow njewotwiŋuje, kotrež cŋelne ƚiwojenje pschisporja.
 Meksykańŋy ƚu wot wscheho ŋapocŋatka wschittko měli,
 ŋŋtož ľ ƚiwojenja potrjebnofći ƚłuschu a bjes próŋy ƚu
 woni wot ŋemje brali, ŋŋtož ƚiwojenje ŋboŋomne a wjeŋeke
 ŋhotowacź móže. A dŋenŋnijŋi dŋeń hiŋŋcze njebŋ trjebať
 niťto tam huŋjeny być; najrjenijŋe ŋboŋe móhke tam
 kėcėcź. Alle wot wscheho ŋpocŋatka ƚu ƚo wobŋdlerjo hu-
 bjenje měli a něť hiŋŋcze nawjetŋŋa kŋudoba wjetŋŋi
 dŋel luda tŋŋŋi a w měŋtach ƚaž na wŋŋach huŋjenŋtowo
 kŋeŋeŋi, ƚaž we ƚanym europiŋskim kraju niŋdŋe wjazŋy ƚo
 njenamata.

Sŋtož pať prėnŋŋ wobŋdlerjow tuteho rjaneho meksĳ-
 kaniŋkeho kraja nastupa, dŋa ƚo to Indianarjo byli, narod-
 noŋć póhanska, kĳ mějeske a ma cŋornocŋerwjenu abo
 cŋornofćtu koŋu a barbu. Najwŋŋebnijŋi bjes nimi
 bėchu Tlaxtaltekojo a Aztokojo a Toltekojo. Woni ƚu
 ŋ wjetŋŋa dŋiwi lud, kĳ Ƌaneho wobŋtajneho měŋta nima.
 Wot jeneho blaťa do druŋeho po runinach a holach, po
 horach a po doľach woni cŋaŋnu a wot hoitny a ryŋŋ-
 tojenja ƚo Ƌiwoja abo bjes ƚobu wóŋnu wjeľu. Tola pať
 ƚu ƚo něťŋre jich ŋplahi hiŋŋom w najŋarŋŋich cŋaŋŋach
 we wėŋtyh měŋtnach twjerďe ŋaŋŋŋlili a ƚebi měŋta na-
 twarili, hdyŋ w najrjenijŋich kŋeŋach ƚu byľli. Raŋ
 na wŋŋach ƚu ŋapocŋeli měrne dŋeľo burŋtwa wobŋaracź,

pola woracj a wobstymacj, schtomy a kwěty plahowacj a stót wothladacj, tať su w městach na rjemjefnístwo dżerżeli, wo kumščy a wědomnosće ńo prózowali, swoje dżęczy rosmucżeli a wotczajnhli, haj su same fabricki twarili, w kotrychż je ńo najrjeńscho barbjeny bawmjanty płat dżęłak. Łokta czma a hrosny błud póhantwa je pať tutón zńty rjany kraj a jeho indianski lud wobkłodłował.

Wulke pscheměnjenje ńo s Meksikanskej sta, jako Šchpanisz pod nawjedowanjom Ferdinanda Corteza do kraja pschindżechu. Wě to nimalo tńiczejci lět po wunamańanju Ameriki psches Kolumbuńa, mjenujży 1517, ńo ńo Šchpanisz wšchudjom czjischczachu a zńku tannischnu semju sa swojeho krala do wobšedżenstwa wsachu. Najbóle woni tam swoju zńku móz nałožichu, hđż ńo w semi stoto namatašče. Ferdinand Cortez bě wot fastupjerja šchpaniskeho krala w Ameriży porucznosć dostał, po morju jědbżicj a hladacj, hđże by nowy kruč stótego kraja nadeschoł. Tať pschindże wón do Meksikanskeje a hđż na kraj wustupi a jeho płodnosć a podsemste bohastwo pózna, wobstantny wón tón samy dobyć a šchpaniskemu injeistwu podczjśnhęć. Doleż pať Indianarjo ńebi to njechachu lubicj dacj, wjedżesche wón s nimi wojnu. Šlěpsnosću narhęza wón nělotre splahi abo šchlachty, ńo ńo jemu poddachu, na nělotre ńo wón se swojim wójřkom ńurowje da a jich pschesčehašče, hać wo měr njepróschachu. Žakobnje krawne škutki je tam tutón Cortez se swojimi wojakami wuwjedł a tón wobohi indianski lud czmwilował a mjelo lět je ńo minyło, přjedy hać je móžno było, tńch Meksikanskich někať podczjśnhęć. Pschetoż Indianarjo pod swojimi wjerchami, wot kotrychż wěřty Monteżuma je tón najbóle snaty, pschezo s nowa ńo šběžechu a swojich njepršchczelow s kraja wuczjischczęć sphtachu. Šdż pať do Šchpaniskeje powjesć wot wulkeje płodnosće a podsemsteho bohastwa Meksikanskeje pschindże, pschwoje ńo do tuteho kraja wulka mnohosć ludżi, kotřiz tu swoje sboże pytachu, sa stótom a šlěborom rńjachu a czim wjazż tcho sameho namatachu, czim njeńcjomnische žiwjenje wjedżechu. Sedny by ńebi myřlił, ńo budža Šchpanisz póhanskich Indianarow sa kšesčjjanisku wěru, sa kšesčjjaniske pocżinki a waschnje dobyć a tať tón lud a kraj ł prawemu sbożu pschwojesć. Woni drje też města a zńrkwe twarichu a kšesčjjanisku Wožu škřzbu dżerżachu; też na to ńo prózowachu, póhantwo sahnacj, wotroscżenych a dżęczy wuczjicj, ale Wobu žel! kšesčjjanjenje samy, řiz tu pschindżechu, njepósnachu, řakje drohe a křafne křubło prawa wěra je a žane kšesčjjaniske žiwjenje po

njej njemjedżichu. Wjele bóle bęchu wšchtzy łacżni a hłódni po czajnhych křubłach a s pokojom, hđż wot tńch prawje mjelo dobywachu a ńo wo to njeřtarachu, hać to ńo s prawdu abo s njeprawdu stanje. Š temu ńo bęty šchpaniski lud męšesche s indianskim czermjenym, to řeta Šchpanisz ńebi indianske žony hjerjechu a s teho nowa šchlachta, ta tať mjenowana žokta nastu, kotrymż Kreolojo řekaju. Łuczj Kreolojo su nětcjřichi wobydlerjo Meksikanskeje.

Tón wobohi kraj a lud pať wot teho czajsa, ńo Cortez jón šchpaniskemu kralej podczjřny, sčtoż je ńo wot lęta 1517 hać 1521 stało, ł žanemu męrej a sbożu pschischoł njeje. Psches ři sta lět ńo tam spochi wójna wjedże a krejpschecze njeřastanje. Abó Indianarjo na Šchpaniskich ńo dachu, ńo bychu jich se swojeho rjaneho kraja wuhnali, abó Šchpanisz s Indianarami na to ńo šjenočjichu, ńo bychu hromadže wot šchpaniskeho spšchaha ńo wutorchnhli. Póplenje ńo jim też derje radži a woni ńebi samy abó křęzorow wuswolichu abó sašo republiku řakóžichu a ńebi přřidentu postajichu. Pschi tym ńo zńky lud do mjelo towarřtwow rosbżeli, kotrychż jene pschczjwo druhemu wojowasche. Mđže ńebi řóžny myřlicj, ńo pschi řakřich wobstejenjach hubjenřtwó ńo powjerschjć dńrbische. Žana rola njebu wobdżęłana, wo wřkowanje ńo nihto njeřtarasche. Řóžny chřysche s řnjesom być a šlódke žiwjenje w křafnym wjesělu wjesć ani ruku ł žanemu dżěku hibacj. Šlaj! řakři rjany a křafny kraj a jeho wobhdlerjo ńu řakři njeńcjomni ludžo. Řakře bohastwo je tam wřsche řakř spochy semje, ale pať nutska we wutrobach nahóřscha duchomna řhuboba. Šškoda wo tutón kraj; hđ by našy pilny a dżęławy a wustojny řerbřki lud jón wobhdlił, řak mudře by wón tón samy wuřil!

Ža řym řižom přjedy na to řpomnił, ńo je meksikanski kraj a lud też dženřnischi džen řisčęje hubjeny. Semja drje je s křowu řřřaz a řašo řřřaz człowjekom hnojena, ale křalesřtwó Wože, kotřę je prawdosć a měr a radosć w řwjatym duchu tam řisčęje njeje pschischoł. Wot lęta 1810, hđż ńo Meksikanz ńo šchpaniskeho řnjesřřtwu wumóchu, hać do dženřnischeho dnja, řu tam křawni řnjesřřerjo rořkřawali. Řehny bu republika řakóžena, ale po prawym njechasche nihto řakonej być poddany, řóžny ńo sa hódneho dżerżesche, na přřidentowy stól ńo řnhęć. Řeho dla ńo muřojó řakř wěřty Šturbide a Šanta Anna a też tón nětcjřichi přřidenta Švarez na žane druhe waschnje njemóžachu w moży řdżerżęć, hać s tym, ńo swojich njepršchczelow pschesčehachu a morichu. Křawne řakóřęje řu ńo tam męre, kotřę tudy na drobne rořpómjedacj ńo njeřodži.

Tak leži nêtk tón rjany plódnj kraj pustj, wítowanje a warba žana tam njeje. Kreolojo, tutón horbdy pať smjercz léni lud, wo džêto a wítowanje njerodža. Indianarjo su abo wutupjeni, abo roshorjeni. Nêkotre jich splahi hiščjeje po lêšach wokoto puczuja a džiwje žiwjenje, poť nash, wjedu. Wêty lud — kaž horbdži Šchpanizy žamnyh šo mjenuja — je zhlj samjerodženy a do duchomneho hubjenstwa pomurjennj. Ženož czi žami, kotšiz su abo s Žendželsteje abo s Franzowsteje abo s Rênzow abo s poťnóžneje Ameriki do kraja pschischli, pilnu džêkawoscž natožuja a mudre wítowanje cžerja. Dróhi a pucze po kraju su hubjene a žane želesnižy tam njesnaja. Šdžž šo twory wot jeneho mêšta do drugeho transportiromacz maju, dha budža we wullich brêmjenjach na šhribjet wóškwow swjafane a te je po sklatožtych horach noscha. Šdžž hewal šchtó do nutškotneho kraja čže pucžowacz, dha wón to hinať njemóže wumjescz hacž na konju jêchajo a wot wojatow pschewodženy, kotšiz jeho psched nadpadom rubježnikow wobarnuja.

pschedžnydu bê wêšty Suarez wustwolony, kiž bê prijedny rječništvo wjedł, mudra hłowa, kiž psches horliwojež sa šwój wóžny kraj a psches wošebne darj šo wustnamjenješche. Wón šwoje saštojnstwo s frutej mozu wjedješche, pať pschi tym tych bohattyh knježich a samožityh kubštrjow t njespscheczalam mêješche, kotšiz šo jemu we wšchém pscheczjowjachu. W lêčje 1861 bê šo nêšcto podako, ščtož franzowškeho kžžora, Napoleona III. jara roshnêwa. Kaž tón šo do wšchêch naležnosczjow Europiškeje tñka, tať wón šebi tež mñklesche, šo móže w Ameriškej roskafowacz. Wê tehdy ta krawna wójna bjes poťonschimi a poťnóžnyimi wobydlerjemi šjenoczenej Ameriki. Wy wêšče šo hiščjeje dopomnicž, šo czi w poťonschej Amerižy šo čžyčhu wot tych we poťnóžnej džêlicž a czi pošlênschi pscheczjowo tym prênschim wóžnu šapoczjachu, we kotrejž je šo wšiele krowê pscheliwako. Wê tehdy wulki strach sa amerištu uniju, šo móhła rospanyčž a republika šo šahubicž, hdy byčhu czi poťonschi dobyli. To by pať Napoleonej III. jara šo lubiko, pschetož wón ničjo bóle nje-

Nêtk pať budžecze wy, lubi cžitarjo, rady wjedžicž čžyčž, tať je w Meksikanskej kžžorštwu nastako a tať je pschischto, šo tam šwojeho kžžora su štonžowaci. Ta wêž pať ma šo tať.

Meksikanšta bê republika a sa jeje prašidentu abo

hidži, hacž republiku a njeby ničjo radšcho widžik, hacž to, šo byčhu wšchitte republiki, hđžez žane na šwêcze šu, rospanyke. Pschetož wón šam je franzowštu republiku šahnať a šo sa móžneho knježerja franzowškeho luda pošajik, a boji šo, šo móhła tam s nowa repu-

blita nastacj a jeho se swojim synkom f throna a f kraja wuhnacj. So by pokonskich Amerikanarjom, kotrij budzicu, hdy bychu dobnli, nekajke khezorstwo sazojili a f nim so sjenocjili, nekaf podpjerat, dha be won febi wumyhlit, w Meksikanstej, kotraj f ameriskej uniju mjesuje, republiku stasujc a tam ndwe khezorstwo sazojicj. So mohel so do Meksikansteje f nekajtim franzowskim wójfkom pschiplecuj a tam swoje prjodt-wsacje wumjescj, sticji so jemu dobra skladnoscj. W mexikanskim hlownym mescje a w pschistawach we Vera-Cruz a druhdje bechu nekotji franzowizy, jendzelszy a schpaniszzy pschekupzy psches republikanarjom do pje-njezneje schtodny pschijchli. Meksikanska wyschnoscj jim njepomhacse, wjele bole jich pscheseczhacse, do jastrow sadjesce a jich f kraja honjesce. Khezor Napoleon, hdyj won wo tym shoni, naschczuma jendzelsku a schpa-nisku kralowu, so bychu wschitzy tjjo sa tajku schimdu, kotraj je so jich poddanam wot meksikansteje republiki stala, wjeczili a shromadnje jene wulke wójfko psches morjo tam pschewjesli a psches nje sarunanje schtodny zadali. Jendzelske a schpaniske ministerstwo pak do teho njeswolischtej, a wo tym nicjo wjedzicj njechaschtej. Napoleon teho dla sam lutki tu wcz wumjedze a wójfko, 40,000 muzi shyne, na kodbach do Meksikan-steje wotpobla. Tuto wójfko drje wschaf na morju wulke wobczejnoscje njescj mjesce a hdyj na brjoh Meksikansteje be wustupiko, psches thoroscj, woschbeje psches tok mjenowana zojtu symnizu wjele wustacj dyc-bjesce. Ale Franzowojo tola, podpjerani wot tajkich wobhdlerjom, kotrij na präsidentu Suareza sli a ros-hnewanu bechu, dohwarizy do Meksika pschekrocjichu a meksikanskich republikanarjom we wjele bitwach sbichu. We hlownym mescje Meksiku pak bu na zadanje fran-zowskeho khezora wulka shromadzisna wysholik knjezich a bohathch kublerjom wotdzerzana. Za fama so sa to wupraji, so meksikanste kraje zana republika wjazy bycj njefmjedza, ale so dyrbi so we nich khezorstwo sa-kojicj. Sacj to zhy lud chze abo niz, sa tym so njepraschese. Be to wola Napoleonowa, so dyrbi tu meksikanste khezorstwo nastacj, a jeho wjazy sobu pomhachu, tutu jeho wolu wumjescj. Wulki dzel luda pak febi myhlesce, schto ma nam zusy Franzowsa ros-kasowacj a dzerzesce so na stronu swojeho präsidenty Suareza, f czochoz wjele hary a bitwow nastu.

Schto pak dyrbesce w Meksikanstej f khezorom bycj? to be prashenje. We kraju samym nicjo njebe, kjz by so wustwolicj mohel. A nicjo wschaf tutu stotu

kronu njeby febi na hlowu stajicj chzyl, dokelz kodbu wjedzische, so je czernjowa. Napoleon pak be hijom pcknje na to myhlit, so by Meksikanskim khezora wob-starak. Won be so na wójwodu Ferdinanda Maza, bratra awstriskeho khezora, wobrocil, a ton be napo-bledt derje swolnomy, so na nowy meksikanski khezorsti thron shnycj.

Tuton wójwoda Maz, drugi syn awstriskeho wój-wody Korla Franza a jeho mandzelskeje wrynzehny Sofije f Bajerseje, be so we Winje 6. julija 1832 narodzil. Won bu wot mkodosci sem sa kodbnistwo postajeny a w l. 1854 sa admiralu awstriskeje mariny, t. r. wójnskeho kodbnistwa pomjenowan. Zara wu-stojny a derje smyhleny muz je won swoje sastojnstwo f mudrosctu wjedt a pola wójfka, woschbeje tej w Ital-stej, febi dobre mjeno a dobru khalbu warbowak. Won stupi w lczje 1854 do swiateho mandzelskwa se Charlottu, dzowku krala Leopolda w Belgiskej a poda so, jako be wschitke swoje sastojnstwa slozil, do Mira-mare, hdyz be febi na brjohy adriatikeho morja rjany hröd natwaril a na najrjenischo wuhotowak. Szjom prjedy be won po atlantskim a srijednosemskim morju wjele wokofo puczowak a so jemu te pokonske kraje wubjernje ljubjachu; a tej net, hdyj w Miramare bydlesce, won swoje puczowanje njewostaji a hdyj chzjiche wotpoczowacj, be won wjazy w Winje, hacj w Miramare zivy.

Tudy pschidze f njemu 3. oktobra 1863 pöfelstwo meksikanskeho, wot Napoleona III. powokancho sejm a proschese jeho, so by meksikanstu khezorsku kromu na so wsak. Möze bycj, so Mazowa mandzelska Charlotta jeho naryza, so be Napoleon III. jemu skote hory slubil, abo so won sam febi myhlesce, neschto dobrego wumjescj, hdyj so do Meksikansteje poda a tam jako khezor spyta njeporjadkej wotpomhacj. Njeh je, kaj chze, won pokasa so swolnomy, zadanje meksikanskeho pöfelstwa dopjelnicj a w nalczju 1864, hdyj be swoje domjaze naleznoscje wschitke srijadowak, poda so won se swojej mandzelskej na pucz, dzesce najwjedny do Parisa, potom do Roma a do Brűbela a dzerzesce 12. junija 1864 swój swjedziskni nutsczah do Meksika, powitany wot bohathch a wysholik knjezich, ale njerady widzeny wot luda.

A tola tuteho luda sboze Maximilianej na wutrobje lezesce. Won pschidze f tym swernym wotpohla-danjom, so by to jemu domercjene knjejstwo wjedt se zojnowanjom. Se swojeho wözkeho kraja, hdyz w

budziſzke w męrze a pokoju ſwoje żywienie wjeſzj móhł, bę wón pſches żólmny atlantiſkeho morja ſtraſzke pu-
czowanie cżinik, ſo by tudy ſwoje mozy a dary t
lępschemu zuſeho naroda nakożik. Ale kaſ bu wón
ſjebany, kaſ je wón ſo tola molik !!

Wón ſebi njebę ſamjełcał, ſo jemu jara czeżko
budze to wuwjełczj, ſchtoż w myſlach męjeſche, ale ſo
budze na mekſikantſkej ſemi tajki ſrudny kónz wſacz, każ
wón je wſacz dyrbjak: to wón ſebi węſcze njebę myſlił,
jako ſwoju nohu ſ kódze na kraj ſtaji.

Wón pſchinjeſe ſwoje wulke ſamójenje, 80 millionow
nórtow, ſobu do Meksika a namaka tam dóhly wot
300 millionow nórtow, kotryż bęchu niż republikańarjo
ale czi wyſozny knježa na jeho mjeno cżinili a wot tu-
tych pjenjeſ bę ſebi Napoleon III. 105 millionow do
prędła wſak, ſo by ſwoje wudawki ſa ſwoje wójjſko
ſarunał. Zeho ſapoczatk a ſaſtup bę hubjenny. Piſche-
toż Franżowojo a franżowſzy generalojo ſo ſadzer-
żachu, jako bychu tam woni ſ knjeſom byli a jako njeby
tón nowy khezor niczo pkażik. Woni jemu žanu prawu
czeſczj njewopolaſowachu a ſa nim ſo njepraſchachu.
Wyſozny knježa a bohaćji kublerjo, kiż bęchu jeho prjedy
kuſwolili, pał wjeſche prawisny ſebi žadachu, pał w
ſwojej hordosćzi jeho wopuſchczichu a jeho pſchifaſujam
ſo pſchecziwichu. Najſtraſchniſchi jeho njepſcheczeli bęchu
pał mekſikantſzy duchowni. Republikanarjo bęchu wſchitke
kubka a leżomnoſcze wyſchich duchownych a žyrtwie na
ſo ſczahnyli a pſchedali. Hdyż něł khezor Max
pſchindze, dha ſebi woni wot njeho ſ mozu žadachu,
ſo by wón jim jich kubka ſažo dał. To pał wón
njemójeſche, doleł tu žane pjenjeſy njebęchu a nihto
žane dawki njedawawe. Zeho dla něł duchownſtwo
khezorej we wſchém napſcheczimo dželawe a žhly lud,
wyſoki a niſki, ſchczuwawe. Max ſpyta pſches dobre
ſakony ſa warbu a wiktowanie a roſtwucjenje luda ſo
ſtaracz, ale lud woſta lęni każ prjedy, a njehawe ani
dželacz ani te dobroty wuziwacz, kotrež khezor na njón
waži. Tſi lęta je tón wbohi muž ſo tam prózował
a wſcho do dobreho porjada ſtajičj ſpytał, ale cżim
bóle wón ſo ſtarawe, cżim bóle bu jemu ſ njedžaom
ſapkażene. Žhly wopuſchczenny wot wſchitkich, ſ kotry-
miž wón derje męnjeſche, bę wón tajkeho żywienia ſhny.

Napoleon III. bę jemu ſlubil, ſo dyrbi franżowiſe
wójjſko na węſte lęta w Meksikantſkej woſtacz, ſo by
jemu t pomocy woſtało. Ale Franżowojo w Pariſu
ſwarjachu, ſo tejkó ludzi tam kónz bjerje a ſo to ža-
koſnje wjele pjenjeſ kſoſchuje. W poknóžnej Ameriży

bęchu męř ſežinili a tych pokonſkich ſbežkarjom piſche-
winyli. Zeho dla ameriſki kongreſ na Napoleona
krute žadanje ſtaji, ſo dyrbi ſwojich wojaow domoj
ſawoľacz a hrožeſche, ſo cže, jeſli to njećini, ſo na
nich dacž a jich demoj wuhnacž. Po tajtim Napo-
leon III. ſo najlępsche ſpóſna, pſchifaſacz, ſo dyrbi jeho
wójjſko ſo domoj wróćicž a ſabu na ſwoje ſlubjenja,
kotrež bę Maxej cżinik. Napoleon to tež cżim radſcho
cżinjeſche, cżim njebjožomniſchi jeho wojazy we wſche-
laſkich bitwach bęchu, kotrež ſ republikańarjami męjachu.
Suarez mjenujzy bę drje na kſwilu do poſlenjeho tuta
kraja ſacjijchczann, ale t njemu ſo hiſcheje piſchezo wulki
džel luda dzerzeſche. Zeho wójjſko ſo ſ cžaſom po-
wjeťſchi, tał ſo ſo mójeſche ſthroblicž, ſo na Franżowom
dacž a ſo ſ nimi męricž. Hdyž bę w nětotrych bitwach
dobyl, ſo wojazy luda t njemu pſchifaſantny. Dale
bóle cziſchczjeſche wón Franżowom a khezorſke wójjſko, a
jako Napoleonowe wójjſko ſo na kódze ſyže a Meksiki-
kanſku wopuſchczji, doſta Suarez piſchezo wjeťſchu móž.
Žižom prjedy, hdyž te węzy khezora Maxa hubjenny
wuhod hrožachu, bę ſo jeho mandželſta, khezortu
Scharlotta, do Europiſteje podala a najprjedy do Roma
t bamžej ſchla a teho wo to proſyła, ſo by dha někał
radu a pomoz ſpožćik. Wona pał bu tam wotpo-
kaſana. Na to kſwatawe wona do Pariſa t Napo-
leonej III. a proſchewe teho, ſo by tola ſwoje wójjſko
w Meksikantſkej woſtajił. Ale tež tón jeje próſtwu
ſapowjedzi. To ſebi ta wboha žona tał t wutrobje
wſa, ſo roſom ſhubi a w Miramarje na ſmjercž thora
woſtacz dyrbjeſche, Max pał ſo ſ tym wójjſkom, ko-
trež hiſcheje męjeſche, dale wobarawe. W ſpoczatku
meje 1867 pał dyrbjeſche wón ſwoje hlowne měſto
wopuſchczicž a do Queretara czełucež, hdžež hiſcheje
6000 wojaow męjeſche, kotſiž jemu bęchu ſwěrní wo-
ſtali. Jemu napſcheczimo ſtejeſche Suarezowe republi-
kanſke wójjſko pod namjedowanjom generalow Eſkobedo
a Diaz, na 30.000 muži ſhlyne. Khezor ſpyta tu ſo
wobaracz. Ale wón bu na wſchých bokach piſcheradženny.
Zeho generalojo a wojazy jeho ſ hromadami wopuſch-
czachu a t jeho njepſcheczelaſ czełachu. Eſkami jeho
miniſtrjo a generalojo bęchu ſ Suarezom jednali a ſa
węſte pjenjeſy ſlubili, jemu khezora do jeho ruťom
pſcheradžicž. Khezor pał tola hiſcheje žiwu nadžiju
męjeſche, ſo budze twjerde měſto. Queretaro ſdzerćecž
móž. Hlaj! dha jeho general Lopez ſa 3000 ſkotnyh
pſcheda. Tón mjenujzy ſa tute pjenjeſ njepſcheczelaſ
w nozy wrota twjerdžisny wotantny a jich do měſta

puszczęci. Bě to w noży 15. meje 1867. Kłężor Max spaszę w dobrym męrcę, jako psches haru wotucęi a widzi, so ęo wokoło jęho kōza wot lutyh republikan-
skich mojakow wšęo mjerwi. Wón bu jatny wotwje-
dzeny a s nim jęho adjutantaj, generalęi Miramon a
Mejia. Żana tsęlba njębu pschi tym wutsęlena, žane
wojowanje njenasta. Kłężor Max, kiz widzišę, so
bē šhubjenn, podda ęo ęwojim njępschęcęelam.

Pod pschędęęędstwom republikanskeho generala Ro-
rona bu 11. junija wojerski ęud wotdęeržany. Tutón
ęud kłężora Maxa a jęho adjutantow Miramona a
Mejia s ęmjeręzi wotęudzi. Swoje prawo k temu
sakožicku woni na to, so je ęo Max, zuph knjes, naj-
wysęęęho knjęęerštwa w Meksikanšęej mozowat a kraj
pschęradžik a so je wufas dať, wšęitlick republikana-
rjow skōzowacz, hđžę budža potręęeni. Po tutyh
wufasu bęęu teź republikanarjo wo žiwjenje pschisęli
a teho dla njębē žana hnada sa Maxa. Ćacz runje
ęo někotři wo to prōzowachu, ęmjertnu sčtrafu wot-
wobrocžicž, dha bē tola wšęitko podarmo.

Dęę 19. junija 1867 rano w 7 mię bu wuęu-
djenje nad kłężorom a jęho adjutantomaj wuwjędzene.
Wšęitzy tsjo buchu satsęeni. Woni wumręęu muszy
a poęlenie ęłowo njęsbožomneho kłężora bē hišęęęe to
mjeno Scharlotty, ęwojęje lubowaneje mandželsęe.

Ta wšęal w Europišęej na hrōdži Miramare na
duchu khora pschębywasęę, hđž jeje lubowany man-
dželski pschęs republikanske kule we zupym kraju hubjenu
ęmjeręž namafa.

Ty pať, luby pschęcęelo, praj mi, sčto je wšęa
čłowjęęzna krasnosęi?!

11.

Drubim k woli, ęebi kłubu.

Żandarm bē w R. paducha popanyť a pschępoda
jęho wajęhtaręž Žurjęj, so by tón jęho do W. dowjędť.
Wšmi ęo na kędžbu, praji žandarm k Žurjęj, so čzi
wón njęčęęę. To hižom nihdy niz, ja kłupy nję-
ęym, wotmolwi Žurij. Žako Žurij a paduch do W.
pschindžęštaj a pola pęęarja nimo dęęštaj, praji
tón poęleni: luby knjes wajęhtarjo, wotpuschęęe mi tola,
so mōhť ęebi sa dwa krosčkaj zalky kupicž. Nē, mōj
luby paduch, wotmolwi Žurij, to njęndže. Paduch
pať se ęłōdkimi ęłowami s nowa pročęęęęę, hačž Žu-
rjowa ęmilna dusęa dlęę njęmōžęęę tu prōstwu sapo-

wjędžicž. Wón wosta wonła na drōšy stejo a paduch
džęęęę k pęęarjęj, ęebi zalku kupicž. To pať došho
trajęęęę a paduch ęo njęwōrcžci. Po tajkim Žurij sa
nim dže a ęo prasęa, hđže wostanje. Paduch pať
bē hjes tym pschęs sadne burje čęęęęę. Rosnjęmbrjęny
khwata Žurij sa nim, ale paduch bē dawno, sčto
wē hđže.

Došho paduch ęwoju ęwobodu njęwujitwasęę; žan-
darm jęho sašo saskapny a wajęhtar Žurij došta s
nowa porucžnosęę, teho ęameho do W. wjęęę, so by
ęo tam do jastwa ęadžik. Woms koms, rjęęnu Žurij,
tón ras pať njęęmje mi čęęęęęę. Ćđž wonaj sašo
do W. pola pęęarja nimo dęętaj, paduch s nowa proęę,
kaž poęleni ras, so by ęmēť ęebi zalku kupicž. Žurij
se ęwojęj ęmilęęja poęęej wutrobu pať rjęęny: to by
byťo; dęęęę mi sašo čęęęęęę? losy čłowjęęęę! s teho
ničęo njębudže, wostań tu stejo, daj mi twoje pęęęęę,
ja čhu ęam k pęęarjęj nuts sańęž a tebi zalku kupicž.
Žako Žurij s zalku wot pęęarja na drōhu won pschindže,
njębē žadny paduch wjazy widžęę. Wón njębē dočę-
ęacz mōhť, so Žurij sašo pschindže a bē ęo sđalik.

Tať wjęęe hačž wēny, je W...sti hamť krtu
pschikasnju dať, so wajęhtaręž Žurjęj žaneho paducha
pschichodnje wjazy dowęricž njęęmjedža.

12.

Ćudancęka.

Wišasęli to ęłowo s I,
Dha ęu to swęřjata torhaze,
Po holach w Afrisęej kažaze;
We Afisęej teź wone žiwe ęu
A čłowjęęka kōždeho nadpanu!

Wišasęli to ęłowo s I,
Dha ęu to pschiprawy ludžaze,
Po ęčęęach wokoło stejaze,
A hđž jedny do doma pschikhabža,
Dha sprōžny tón wō jstwie je nadpada.

13.

Strasęny nadpad w Pōłisęej.

Najhōręęę, sčtož je ęo mi tudy w Pōłisęej po-
daťo, pišęę mi mōj wuj, kiz je pschęd mnohimi lętam
w Choderju sastojnistwo jako sčōęať na wulkim kuble
došta a tam se žonu a s džęęęimi saczahnyť; najhōr-

ſche, ſchtoż ja czaß zimjenja njeſabudu, je ſo mi ſtało
 prėnju ſymu, w kotrejż tu pſchėbhwach. Szneh na
 poldra lohcaż wyſoli ſemju kryjeſche a ſancza czer be,
 każ zenje žana pola waß w Szerbach njeje. To je
 tón czaß, w kotrymż jedyn tudy ſwojich ſnatych a
 pſcheczelow wophta, doleż ſu w druhich lėtnych czaßach
 pucze tał hubjene, ſo ſo rady daloko do kraja nje-
 wėriſch. Mėjach pał dobreho pſcheczela, kiż nimale
 ſchtyri hodżiny wote mnje bybleſche. Chżemy dha,
 prajach ja ł mojej żonje, Dehmelez we Pſchėbhtyſtu
 wophtaczł rjeniſcha czer njemōże bycz a njech ſo Żurt
 a Marka ſobu wjeſetaj, naſchej ſchumlej ſtej dołho w
 hrōdži ſtejałoj a teho dla pobėhnjetaj każ byſchtaj ł
 wėtrom leczałoj. Żona a dżeczi prajachu ł wjeſełoczju
 haj a wokolo dweju po pokonju ſedżachmy hiżom pola
 lubeho pſcheczela w czopłej ſtwi a ſchalta khoſeja nam
 wubjernje ſłodżeſche. My ſo dołho njebedchmy widżili
 a po tajlim mėjachmy to a wono bledżicz, żonje ſebi
 teho runja to a druge mėjeſchtej pomjedacz a dżeczi
 hrajtaču wjeſele bjes ſobu. Doleż be jaſne njebjo
 a mėſaczł ſweczėſche, dachmy ſo naproſchycz a woſtachmy
 ł wjeczeri. Wokolo woſmeje hodżiny pał dach ſapſcha-
 hnycz. My ſo do ſwojich czopłnych kożuchow pėtnje
 ſawalichmy, por młodnych proſbatow, kotrejż be ſebi moja
 żona kupiſa, do ſłō-
 my w ſanjach ſu-
 żechmy a koniſaj naß
 wjeſele ſtafajo ſdwo-
 ra wjeſeſchtaj. Si-
 žom hdnż bech lubemu
 ſcheczėlejš dobru nōż
 prajit, be tón ſe mni
 rjetł: pſchindżeze
 rjenje domoj a nje-
 dajcze ſo wot wjel-
 łow nadpanycz! Za
 bech ſa mojej piſtoliji
 hładał, hacż je hi-
 ſchcze w dobrym rje-
 dze a ſpuſzczach ſo
 na ſpėchmoſcz mojej
 koniſow, ſo njebudze-
 taj naß wopuſzczecz,
 jeli ſo ſti wobndlerjo
 pōłſkich lėßow naß
 chżyli nadpanycz.
 Naſch pucz pał wje-

dżeſche pſches lėß na tſi hodżiny daloko. Konitaj lecze-
 ſchtaj, ſo be to radoſcz po tej rjanej ſnehomej czeri
 pſchi blychczatym ſwėtku mėſaczka jecz. Sdnż bechmy
 ſo nimale hodżinu po lėßu wjeſli, ſdaſche ſo mi,
 jało byſchtaj konjej bōle dnyli prjedy behacz ſapocztałoj.
 Wonaj byſchtaj tał bojaſnaj a njemėrnaj, ſo jeju lė-
 dom ſdżerżecz mōżach. Kunje ſo pucz wo rożł winy,
 dha ja ſady ſo pohładač, doleż ſo mi ſdaſche, ſo
 ſa nami ſchto czeri. Schto pał mojej woczji wuhla-
 datej? Żyle ſtadło hłōdnych wjelłow! Klamu maja
 roſdajenu, jaſnł czerwicy ſ njeje wiſy, woczji ſo bly-
 ſchżitej każ wōhnjowe koleſta! Strōżenje ſo mi pſche
 wiſch koczze dreje, wutroba mi pułoze; ſchto ł nami
 budze; ſchto ſe żonu a ł dżeczimi? Konjej lecżitej, ale
 to wōjſko ſtych hłōdnych ſwėriatow hiſchcze bōle ſa
 nami czeri. Za pſchimam ſa piſtoliju, a ſo na ſanjach
 wobróczo tſėlu do nič a widżu, ſo jedyn abo dwaj
 panjetaj. Dh! ſboże! nėtł je nam pomhane, myſłtu
 ja pſchi ſebi. Wone khwilku do ſady woſtanu a ſwo-
 jich kameradow roſterhaju a żeru. Ale woni ſu krej
 woptali a bōle po nej laczne czerja ł nowa ſa naini.
 Żona a dżeczi ſchtrėcża a płacza, konjej beżitaj, ſo ſo
 rōt wot njeju lije. Woni ſu ſaſo ſo nami a ja
 tſėlu drugi ras do nič. Po khwili ſo ta hołtwa

ł nowa ſapocznie.
 Żona czifnje jene,
 po khwili też to druge
 proſo ſe ſanjow.
 To je mały kuſczit
 ſa nič, wone chżedża
 naß mēc, naß człō-
 wjetow a konje! Djes
 tym konjej do boła
 ſlecżitaj, ſanje ſo
 ſwrōcża do ſneha,
 wojo ſo wotkama.
 Tu leżu ſe żonu a
 ł dżeczimi a hiżom
 wuhładam wulkeho
 wjelka a ſa nim
 hiſchcze tſjoch a ſchty-
 rjoch a wjażn, kiż ł
 wulłimi kroczelemi
 pſchiletaja. Schto
 czinič, ſa mało mi-
 nutow maja mje a
 żonu a woſche dżeczi

došahnyč; a smjereč je nam wěsta. We najwjetschey stynkoseji shradnu banje, tiž šu kaž wulki dejstwowany kashčej, a je wobrocjo pschitrynju mje a žonu a dźěczi, šo pod nimi ležimy. Wjelki pschiběhnu a nuhaju, drapaju a storkaja na našy kryw; ja a žona dzeržimoj twjerdže; poršty nam wosabeja, dźěczi žaloseča, swěrjata wuja. My šo bėdžimy wo žiwjenje a dołho ach! dołha doseč je to trako, hač počzinamoj wošła-
bjecz. Dha s daloko šlyšchimy możne wołanje a hawtowanje. Běchu to wotrocžny a wšchitžny ludžo s našeho dwora, hdžej bėschtaj konjej dom pschiběžakoj. Woni běchu šebi myšlili, šo šo nam je nješbože stalo a šhwatachu k pomozny. Woni te dživje swěrjata rosehnaču a my bėchmy se smjercze wumōženi. Bohu budž džał, tiž nam w prawym čašu šwoju pomoz šjewi, hewał njebych tebi wjazny pišacz mōhł. Tak šo nam tu šendže w zusbje! woštan w kraju a žim šo po prawdže! — —

14.

Pravych wopomnjenje woštanje w žohnowanju.

Serbjo šu na šerbskej semi šerbskemu mužu pomnil stajili. Džen 2. oktobra 1867 je šo wón pošwjeczil. Tak wjele hač pschedenak wě, je šo to přeni ras stalo, šo bu wopomnjenje Šerba psches widomne snamjo džaťomnosce počesčzene! Druhe ludy a narody šu to hižom dawno činili, šo šu šlawnyh mužam a wošobam, kotřiz šu wošebne sašlužby wo lud abo kraja šbože mēli, abo psches wošebne štuťki abo dary šo wu-
snamjenil, kamjentne abo se želeša late pomniki stajili. Dži do wulkič městow, do Drezdžan, do Lipska, do Barlina, do Mnichowa, do Wina, do Parisa, do Londona, do Pětrohroda a druhdže, wšchudžom pať na torhosčezach pať na druhich šjawnyh městnach pať na šerchowach pomniki nadenďezsch, kotřez pschitomne a pschichodne narody na dobre počžinki, šhwatobne štuťki

a wošebne sašlužby wōtčžinzow dopomnicž a wšchitkim předowacž a prajicž dyrčja: čžincze po nich, a šadzeržče šo, kaž woni. Dajcze' čžescž, komuž čžescž šlučha! Šeli teho dla wulki a šlawny kral był, tiž je w šwo-
jim čžaju šwēru ša šwojeho luda šbože štuťkował, abo wōšškowodžer, tiž je mudrije w krawnyh bitwach wojował a wōžneho kraja nješpšeczelow šbožomnje šbil, abo muž wulkeje wēdomnosce a wučženosce, tiž je čžlowjestwu se šwojimi darami šlužil a nowe wēžy wunamaťal, kotřez ludowe šbože šu pschisporjake, — dha šu jemu k čžescži a potomnikam k dopomnecžu tam, hdžej je šo narodžil, abo tam, hdžej je wumrjel, abo hdžej je šwoju dželawosč wopokaťal, pomniki stajili.

Ščto pať se šerbskeho naroda je tajke dopomnecže šebi sašlužil? Wo Šerbowstwo sašluženyh mužow je doseč byto a tola žane pomniki nješbu, kotřez bychu wo ludowej džaťomnosceji šwēdčžike. Čžoho dla šo jenož temu jenemu a jenicžkemu tajka čžescž sta? Ščto wón je? Ščto je čžinil, šo šo jemu w nēčžičim čžaju se škadowanach darow šerbskeho luda kamjen wopom-
njenja na jeho row staji? Tōn muž, na kotřehož šu šo Šerbja dopomnili, njeje se žaneje wošebneje semjan-
škeje šwōšby, wón tež njeje wošebne štuťki čžinil ani psches lēpsche dary psched wjele druhimi šwojeho čžaja šo wušnamjenil — a tola je nēščo wumjedł, ščtož šabyte njebudže, tať dołho hač tu žadny Šerb budže — wón je dobrotu čžinil a wudžēil a tajke wopory šo Bohu a čžlowjekam derje špodobaju. A dokež je jeho rowowa hōrka, pod kotřej jehu čžēto spi, na šerchowje, hdžej je pohrjebany, špadnjena a šforo kaž šabyta, dha šebi Šerbow džaťomnosč po prawym ničjo rjenškeho njeje wumyšlicž mōhla, hač tuto město pošnamjenicž a s pomnikom ša pschichodne narody k dopomnecžu počesčžicž.

Jan Michal Budar

je tōn šerbski muž, kotřiz je w žlym Šerbowstwje Šorneje kaž Delneje Łužizy derje snaty a kotřehož mjeno je a woštanje w hētach šhudoby w džaťomnym wopom-
njenju. Ale hdžiz runje jeho mjeno na wšach a w městach, hdžez Šerbjo bydla, njeje šapomnjene, dha pať lud maťo wo jeho wošobje a žiwjenju wē. Teho dla pschedjenak, tiž se šwojej protyku do šerbskich domow nutškhōd namaťa, šebi myšil, šerbskim pscheczelam šlužbu luboseče wopokaťacz, hdžiz wo tutym dobroczelu šerbskeje šhudžiny powjesčž da. Wōn šo tu šepjera na to, ščtož staj dwaj šerbsťaj čžescženaj špišowarjej

w 1. feschimku l. 1858 a 2. feschimku l. 1859 maczič-
neho „časopisa“ spiskiŭ.

Zan Michal Budač je ſo 9. decembra l. 1713
w Hornej Hórzy narodžit. Jeho njebo nan je byt
Jurij Budač, wobſedzeč ryczerſkeho kubka tam; ſchtó
a fajta rodžena jeho macz je była, nijeje t wuſlédženju.
W Budeſtezac̄ doſta wón 12. decembra kupjel ſwjateje
kſchczenizy a po zyrkwinskich knižach ſu jeho kmoſtjio
byli: t. Zan Greiffenhahn a t. Michal Fiſcher, wobaj
ſ Budyſchina, a knjeni Hana Sofia, t. Zana Běh-
marja, fararja w Budeſtezac̄, mandželſta hoſpoſa.
Hac̄z je bratrow mēl, njemēm, t najmjenschemu wón
po ſmjerezi žanyh nijeje ſawoſtažik. Ale dvě ſotſje
je mēl, jenu Hanu Madlenu, ženjenu ſ wēſtym Hentsche-
lom a jenu družu, kotraž je pryedy ſ wēſtym Fiſcherom
a po teho ſmjerezi ſ wēſtym Schónkom w mandžel-
ſtwje pobyla, pſchetož we ſwojim teſtamencze wón te
džeczi tuteje ſwojeje kotry, mjenujzy Zana Bohakhwala
Fiſchera a Eleonora Dorotheju Ditrichowu rodženy
Schónkež a Hendricha Bohuměra Schónku pomjenuje
a ſ legatami wobdari.

Dokelž wón we ſwojich młodych lětach poſhilnoſcz̄
t wuſnjenju a dobre dary ſjewi, bu wón do Budy-
ſchina na kaczanſku ſchulu abo gymnoſium daty a wot
tam ſo wón do Lipſta na univerſitet poda, ſo by na
prawa ſchtudował. Schtyri lěta woſta wón tu a
nahromadzi ſebi woſebny poſklad wědomnoſczow. Po
derje wobſtatnym pruhowanju wrócezi ſo wón do Łužizy
a bu tudy w ſwojim čažu do rjada ſakſkich adwokatow
ſapiſany. Pſches pilnoſcz̄ a wědomnoſcz̄ we ſwojim
ſaſtojnſtwje jako prawisnik doſta wón ſnate mjeno, ſo
ſebi ludžo ſ miſchonſkeho kaž ſ lužiskeho kraja we nalež-
noſczach prawa radu a pomož pola njeho pytaču.
Woſebje Eſerbjo, dokelž bē ſerbſkeje rycze móžny, ſo
na njeho wobrocziču a jeho ſa ſwojeho rycznika wu-
ſwolachu. Pſches to wón wjele pjenes dobu. Zako
bē jeho nan wumrjel, woſny wón tež ryczerkubko w
Hornej Hórzy do wobſedženſtwa a bydleſche najſſerje
tam. Jeho ſamóženje je ſo ſ mozu pſchiſporjecz̄ dyr-
bjako. Pſchetož wón pſchilupi ležomnſtwa a kubka,
kaž dvě burſtej kuble w Hornej Hórzy, jene w Drje-
czinje, hoſczenž t ſtotej hwěſdže w Dreždžanach a pola
ſ kufami pſched pirnjanskimi wrotami tam. Wyſſe
teho ſluſkaſeſche jemu wjeſta Sdžar pola Wjelecžina
a bu wón tež wot wobhdlerjow Czornych Noſkiz ſa
jik ſakitarſkeho knjeſa wuſwoleny a jako tajki wot wyſch-
noſczje pſchipoſnaty. Po tajkim bē wón ſa ſwój čaž

bohaty a ſamóžity muž a wjedžiſche derje pjenjeſa
warbowacz, mudrje wupožczic̄, a je tež pſchiſporic̄z̄ o
ſkhowacz. Wón woſta nježenjeny a lutowaſche, ſo tu
jemu jako ſtupoſež bu wuložowane. Eſam ſa ſo wón
wjele njetrjebaſche, na ſwoje draſczenje, na ſwoje wobhd-
lenje, ani na ſwětne ſwjegelenje nijeje wón ženje wjele
pjenes wažit. Jeho ſuknja, praji ſo we čaſopisju,
kiž bu wot ſchtryka hromadu dzeržana a ſtaroby a
maſanoſcze dla dwělowacz dawaſche, kaſteje barby bē
była, dawaſche ſterje něloho, jenož niž bohatego wob-
ſedzerja ryczerkubka Horneje Hórki we nim pytač.
A kaž jeho draſta, bē tež jeho wobhdlenje w ſwon-
tomnym a bóle hiſcze w ſnutſtomnym wobras klu-
doby a njeporjada. Dokelž ſo Budač kóždeho wu-
dawka bojeſche a ſo jeho ſminycz pytaſche, bēču knježa
kheža a dwórſke twarjenja w Hornej Hórzy w naj-
hubjenichich wobſtejenjach; wſchudžom namaka deſcčz̄
ſwólny nutſkhód a w kheži knježeho twarjenja móžachu
ſo, kaž je to jedyn ſwědt, kiž bē hiſcze w l. 1843
žiwny, wobkrucač, njebjeſa pſches mnohodžeratu kſeču
widžic̄. Stwa, w kotrejž bydleſche, bēſche bjese wſcheje
pychi a hnydom ſobu to měſtno, hdžez̄ mějeſche wſchē
wěžy, grat a t. d. hromadže, konjaze khomoty, ſchtryki,
koſmaſowe kónki a t. d. ležachu a ſtejachu tu w naj-
rjenſchim njeporjedže, jene do druheho. Džera na
dnje w ſchpundowanju, ſ kručom deſti pſchikryta, bē
jemu pječa ſa pižarſki peſtowy bólcžk, we kotrejž pač
ſu měſto peſta najſſerje ſmjecze byle! —

Žadny dziw nijeje, ſo je ſo pſchi tajkim žiwjenju
jeho ſamóženje powjetſchalo. Dan ſo na dan hroma-
džeſche a wudawki wón žane njemějeſche. Hdby by ſo
jemu w něczim poruč čzinicz kžyzk, dha by to tón byt,
ſo na wudokonjenje ſwojich kubkow ničzo nijeje wažit.
Ale pſched ſto lětami to ničtó nijeje čzinik, kaž nětk,
hdžez̄ maki a wulzy kublerjo ſ mudroſcžu na to ſu
imyhleni, ſwoje hoſpodarſtvo a ratarſtvo lěpje nako-
žic̄z̄ a wudokonjecz̄. Pſchi wſchēm tym pač nijeje ſnate,
ſo Budač ſwojich poddanow abo kłudych je podcži-
ſcžcač, kaž je ſo to w tamniſchim čažu wot ſemja-
now a ryczerkublerjow ſtało. Wjele wjažy je wón
ſwojim poddanam a kłudym ludžom t radže a t pomožy
byl a jim dobrotu wopokaſal, hac̄z ſo tež to pſcht
jeho ſlutniwoſczi we wobſchěrnej mērie nijeje ſtało. A
najmjenschemu wobhdlerjo Horneje Hórki ženje na ſwo-
jeho knjeſa njeiſu ſkoržili, pač tež pſchi jeho žiwjenju
wo jeho dobročiwoczi wjele njeiſu rycželi.

Hdžy pač Budač ſlutniwy a we wēſtym naſtu-

panju skupy bē a swoje pienjesh njeroscziškowasche, ale po możnosći hromadze dzerjesche, dha wón tola se swojim samóženjom khalobne wotpohladanje mějesche. Sčtož pschi žiwjenju ani febi ani druhim njepopschejesche, to dyrbjesche po smjerczi drugim k lěpšchemu skuzicjz. Te czašne kubla, kotrej febi hromadzesche, chyzsche wón s dobroczimym duchom drugim wudželicjz. Wón derje wjedzesche, so do swěta ničzo pschinješli nješkny a so po tajkim tež ničzo s njeho njewunješemny, a teho dla chyzsche wón, so by to, sčtož po smjerczi sawostajicjz mějesche, k Wozej czešczi a drugim k wužitku byto.

Dokelž bē Budar husto khorowaty, dha sestaja wón, jako bē 54 lēt stary, se samšnej ruku swoju poslenju wolu. Tutón jeho testament wjedze datum wot 4. julija 1767 — je to po tajkim runje sto lēt byto — a 6. julija poda wón tón samy, podšyglowanu, do wobwalki santjnemny a dwóžy sasyglowanu kudniškemu hamtej w Stokpnuju k skhowanju, jako hamtman Bjedrich Wülden a aktuar Khrystof Bjedrich Härtel druhich wobstaranjom dla runje w Hornej Hórzny bēšhtaj.

Dokelž je s tuteho testamenta Budarjowe smyšlenje a waschnje widžicjz a fesnacjz, dha domoli febi pschędzenak, te najwosřebniške sčtuki teho samcho we wuczahu abo došlownje sobudželicjz. (Zlyk Budarjowy testament je po polnym wopšhijecju do šerbsteje rycze pschēloženy a wotcziškczany we czašow. macjizy šerbst. 9. lēto, fesch. 1, str. 26 atd.) Wón so tak sapoczina: W mjenje wyšžoznykwaleneje šwjateje Trojizy. Dokelž šym ja na kónzu podpíšany tak derje s Wožeho šłowa kaž - tež se stroweho rosoma jara derje pšsnał, so ničto to swoje lěpje naložicjz njemóže, hač hdyž wón s tym samnym wopravdže khdym a hubjenym na pomoz pschindze, dha šym ja, to wopomnjo, mojeho mi wot Boha najwyschšeho spožczeneho czašneho samóženja dla, so bych k šbóžncemu wotemrjecju stajnje czim hotowiški był, s czašom moju poslenju wolu na papjeru pschinjesč, a so by so takama wšchudžom dopjelniška, s dobrym rosmyšlenjom jasrjadowacjz chyz. Postajam teho dla tudomnu mišchmjansku, kaž tež hornjo- a delnojolužisku šerbstku khdžinu bjes rosdželenja wěry k uniwěrsalnym herbam mojeho žyšeho, tak derje nētcziškcho kaž tež pschichodneho mobiljarneho kaž tež immobiljarneho samóženja!“ Na to pomjenuje wón tute swoje samóženje, kotrej wobšedzi, a šu to te horkach spomnjene ležomštwu w Hornej Hórzny, w Dreždzjanach a w Drjeczinje, te we jeho kubleschku nahromadzene žitne a šłóadne štkady, te wonka stejaze a

hotowe pienjesh. Šorjeka pomjenowane ležomnosčez rjetny wón dale, maja so najpriodžny tak daloko, hač, so to hiščeže stało njeje — po tajkim mějesche te kubleschka w Drjeczinje a hosčenž a pola w Dreždzjanach pschenajate — tajkim, kiž najwjazny šadza a najlěpsche wuměnjenja posticja, po sastajenju došahazeje kauzije dny a dny na wěšte lēta pschenajecjz a ma so pschi tym derje na to kēžbowacjz, so njebychu so na žane waschnje wošlabife ale pschēzo w dobrym wobstejenju šdzeržate, a maju pschi tajkim pschenajecju moji krejni pschecželo, jeli so móža wšchitke praestanda wotnjescjz abo jeli šu hewak wěšczi ludžo, na kotrychž so móžesh spuschczicjz, kóžny czaš wjazny prawa k wotnajecju hačž žyšny, a džeja pschi tym bližšchi pschecželo daliskim přjedny. Žitne a šłóadne štkady maja so temu napscheczimo tak bórny, hačž móže so to s wužitkom stacjz, na pienjesh stajicjz a maju so dostate pjenjesh na dobru wěštočjz na dań wupožczicjz, abo maja so sa te same pod šobunakoženjom tych druhich kapitalow, hdyž so štkadnosč k temu namaka, wužitk dawaze herbste kubla sa khdžinu kupicjz a ma so to, sčtož pobrachuje, wot wšchitkich doškodow po czašu doplaczicjz a bychu hačž do teho czaša tak derje te legaty kaž to wudželenje jašmožiny in suspenso sawostalo.“ Dale postaji wón, kajke legaty jeho krejni pschecželjo dyrbjaja dostacjz. Wón pomjenuje tych samych, kotřž dyrbjaja wobdarjeni byč, a wotkaze kóždemu wot nich poł sta toleč lētnje pod wěštymi wuměnenjemi. Na to wón dale praji: „wšchitko druhe dyrbi so pod samjeleženjom mojeho mjena, (sčtož pak je tola njemóžna wěž, hdyž dyrbjaja so khdžini kóžde lēto na Budarjowe wotkasanje kēžbliwnych šczinicjz, so bychu wo šmilny dar s njeho prošly) bjes mojich uniwěrsalnych herbow w šerbstich wošbadach na tajke waschnje rosdželicjz, so šu tam, hdyž wjazny wopravdže khdych, hubjenych a wulžyšchnje potrebnych wošbadnych je, tež wjetšchi džěl jašmožiny k rosdželenju pschipošczele. Teho dla maja knježa duchomni kóždeje wošady sawěryny šapiš wšchitkich šmilnosčeje a pomozny potreblwnych šerbstich šawarowanych abo tajkich, kiž so hewak s lubošče do jeneje wošady dzerža, kiž šu bjes samšneje winy w najwjetškej pomozny potrebnosčzi živi a hewak šprawne žiwjenje wjedu, tež febi njestrowosčeje abo staroby dla bjes tym, so maju so strowe a k džělu šmane wošoby kaž tež czi šami, kiž šu so psches njeróadne žiwjenje šami wo to swoje pschinješli abo kiž šu hewak šjawne šłoscze, jako mandželstwo šamanje, kurmarštwu,

paduchstwo a teho runja wobeschni, kaž tež jich djěczi wot teho zylje wufantnyčej, nusnu potřebnosćej kami jaszkuzicjz njemóža, a tiž žanych samožitych krejnych nimaja a t. d. na knjesow administratarow tuteho wustawa sa- pólkačej; na cjož budže šo potom kóžde léto propor- zionalne rosdželenje htowneje summy zyljeje jałmožiny, kať wjele hač móžno akkuratnje sežiničej a duchomnemu kóždeje wošady k rosdželenju bjes khudnych pschipoškačej a sa potřebnu kwittónku do ruki dacj mječ.“ Wšiki tym postaji wón, šo ma tón pošoť, tiž te pjenjesh wunješe, tajki pucj wsacj, šo psches to wjele khóštow njenaštanje, šo dyrbi tón šamny, jeli psches nóž wostanje, te šbytkne pjenjesh duchomnemu k šthowanju pschepo- dacj, a ma šo pošlejši tež sa to staracj, šo by šo temu poškej, jeli je to hrozžazeho stracha dla trěbne, k lěpskej wěštosćej hač do bližškej, k tutej fundaziji škusňazaje wošady pošoť k wošady šobu dať. Na to postaji wón, šo dyrbi wyschšce konsistorium w Drež- djanach wobšedžbowanje a superintendent w Bisťopizach kaž tež šudniški hamťman w Stólkpnu sa sarjadowanje a wobštaranje tuteje jeho pošlenjeje wole po móžnosťej tuni honorarium (mňto) bracj.

Hišćejze 22 lét, hdyž bě šwoju pošlenju wolu se- stajal, wosta Wudať žiwny a mějesche šwoje byhdenje stajnje w Šornej Šórzny. Šow wumrje wón 25. no- vembra rano w dwěmaj, jako bě jenož šydom dnjow khory byť. Woža rucžla bě jeho šajata. Wón bě po tajkim šwoje žiwjenje pschinješť na 76 lét bjes 4 dnjow, a 30. novembra bu jeho wotemrjete cžěto na kerchowje w Budeštezach se šerbškim wotproščenjam a k žyťym cžělnym přědowanjom- cžěšnje pohrjebane.

Tam na jeho rowje steji něť pomnik k wulkeho žornowzeho šchtywiróžkateho kamjenja, tiž je hřadki to- cženy a něhđze 80 centnarjow waži. Wón je stajeny wot đakownych Šerbow, kaž napišmo na tej jenej stronie praji. Šdyž bu mjenužny pschěd mnohimi lě- tami wot něłotrych Šerbow na to dopomnjene, šo měšto, hđžež Wudať je pohrjebany, prošne je, šo by pěťne a Šerbow hódne byťo, hdy by šo sa tuteho do- brocžela šerbškej khudžiny něšćto k počěšczowanju jeho mjena staťo, đha buchu we wschěch wošadach Šórneje a Delneje Łuzžny dobrowólne dary hromadžene a šo na to wobšantny, na Wudarjowy row pomnik stajicj. Wón bu tam w Budeštezach 2. oktobra 1867 pošwjećeny a šwědczi wo tym, šo tež Šerbjo njechadža šapomnicj tnyh mužow šwojeho naroda, kotřiz šwój lud šu lu- bowali a sa njón sa pschichodne cžasny šo starali.

Bóle pať hač tón kamjenty pomnik w Budeštezach na njebo Wudarja ta jałmožina dopomnja, kotraž šo kóždolětnje khudny ludjom we naschich šerbškich woša- dach wudžěluje. Přejdy hač je k temu pschisčěto, je šo wjele lét minňto. Šo Wudarjowej šmjereczi šapo- cžachu jeho krejni pscheczělo a herbojo, kotrymž jenož maťe legaty bě wustajit, šťóřžby a prawišniške jednanja, kotřej šu khětro doťho traťe. Šo postajenju we testa- menczej bu Šorna Šorka pschenažeta a to na wěšťeho Žana Lehmanna. Tuto kubťo pať kaž to druge buršťe tam ničjo njenješesčtej. K temu nastachu k tymi na- jenšami wschelate pschekory, šťóřžby a wuschparanja, ko- trěz hač do léta 1821 trajachu. Teho dla pschidžje konsistorium pschězo bóle k pschěšwědcženju, šo budže najlěpje a wěšćze po Wudarjowej woli, hdyž šo tej kubťe pschedatej. Pschetož dotěž ničjo njenješesčtej, šo khudny Šerbam tež dary wudžělicj njehodžachu. Ale Wudarjowi legatarjo k pschedacjom teju kubťow njeběchu psches jene, wjele bóle šo temu pscheczjowachu, a k teho nastachu nowe rošřory. Žako bě k jich wu- jednanju a wuschparanju pschisčěto a tym pscheczělam wěšťe šarunanje wupłacžene, móžesche šo na pschedaczej teju kubťow myšlicj. Psches tuto pschedaczej a psches nahromadženu daň bě to žylje samóženje Wudarjo- weho legata w l. 1828 na 54,892 tol. 13 nřl. 10 np. narostťo. W tuthym lěczej buchu te pjenjesh đžělene, šo Šakřka sa šwojich Šerbow 22,560 tol. 20 nřl. 5 np. a Pruskřa sa tnyh šwojich 33,331 tol. 17 nřl. 6 np. dosta.

Wot léta 1833 šem šo w Šakřkej Wudarjowa jałmožina po wěšťym, wot ministerštwu kultuřa a šja- wneho wucženištwu w Drežďjanach postajenym waschňju na khudny wudžěluja.

Wopšhijeczej summy pať, kotraž psches Wudarjowu dobrocžiwosćej kóždolětnje do ruťow khudny Šerbow w Šakřkej šo rosdari, bě w l. 1833 a je drje tež něť hišćejze: 900 toľeť.

Ty pať, pomniko na budeschćanskim kerchowje, stej njeshabžny a powjedaj Šerbam wot šwojeho dobrocžela Wudarja. Stej twjerdzej na šerbškej semě a daj šwědcženje, šo wopomnjenje prawnyh w žohno- wanju wostanje.

Ššamo pošwjećenje pomnika 2. oktobra 1867 mě- jesche šo takťe. Wokoťo 2 hódžinow popoľdnju šhro- madžichu šo czi, kotřiz chžychu na nim đžěl bracj, w Budeštezach a běchu to najprjódžny knježny špěwarkř, kotrychž běšče, jeli šo njemolimy, wschě do hromadny

25, a knježa spëwarjo, dale knježa duchowni, kiž bëchu rycze pschi pošwjećzenju šamym na šo wfali, wjele druhich k. šerbisich duchownych a wuczerjow se Sakskeje a Prusseje a wjele Šerbow a Šerbowkow s budešcanskeje wošady a s dalschich a bližschich wošadow.

W postajenym cžaku poda šo cžah pod swonjenjom swonow s fariskeho dwora wokolo žyrkwoje na to město, hdžež bë pomnik nad njebo Budarjowym rowom postajeny. Najprjódžy džëchu knježny spëwarsti, knježa spëwarjo, wubjerst sa Budarjowy pomnik a jeho wobstarat, k. murjersti mištr Wendler s Budyščina, kotrhž bë wumjedzenje tuteho džëka poručzene dostať, dofelž je wót Šerb a s budešcanskeje wošady, knježa duchowni a wuczerjo a škóncznye wšchelazh drusy, kiž bëchu šo cžahaj tež pschisanli. Žato bëchu šo spëwarsti a spëwarjo, kaž tež drusy džëlbjerjerjo wokolo pomnika sestupali a swony woczichli, wustupi najprjódžy knjes hamtman Seyfert se Šehračowa a powita jako najwyšchi kralowski šastojnik tutych stronow wšchitkich tuch, kotřiz bëchu k pošwjećzenju pschichli, s lubosnymi šerbistini šlowami. Na to pschepoda k. murjersti mištr Wendler, kotrhž je, kaž špomnichny, po poručzenju pomnik wudžëlacž a šta-icž dať, tón šamym s pschihodnymi šlowami, potom pať šo šlëdowazy choral, kotrehož šlowa šu wot Š. Seilerja a hudžba wot K. A. Rozora, spëwasche.

Šbóžni šu, kiž w šemštim doli
 Šhudych rany lëšuja,
 Do nich lija wine, wolij
 Šratrowskeho šmiljenja,
 W wutrobje jich nusu cžuja
 A jich brëmjo polbžuja.

Šryje tež klin šemje cžmowy
 Popjet jich tón šachodny,
 Džakny wotat šu jich rowy
 A jich šlutt njej šabytn,
 Mjena jich šu žohnowane,
 W Božich knihach napišane.

Derje, kotrhymž wëra dama
 Tajte mozny k lubošczi,
 To je k nebju šdžežka prawa,
 K palmam w Božej šahrodži;
 Tu daj, Božo, nam tu šhodžicž
 A twój Duch džyhť naš ju wodžicž.

Šo wuspëwanju tuteho chorala džeržesche knjes farat Šmisch s Hodžija móžnu a horliwu rycž, w kotrejž wón na njebo Budarjowe šaškužby w šchesczijanskim a narodnym nastupanju špominašche a k temu napominašche, šo bychu tež drusy Šerbjo tať pëtnje sa šerbisti lud štutkowali. Wšy šo nadžijamy, šo je jeho rycž nëkotru wutrobu wubudžika a, jeli bëšche hižom wubudžena, hiščeže bóle šahoriko.

Šo rycži k. fararja Šmischa spëwasche šo prënja motetta, kotrejež šlowa bëchu tež wot Š. Seilerja a hšóš wot K. A. Rozora.

Žako bëšche tuta motetta wot spëwarow a spëwarjow jara pëtnje wuspëwana, wustupi knjes kaplan Šórnik s Budyščina, šo by po poručzenju wššokodostojneho konsistorstwa na budyštim tačantštwje tež se štrony katholickeho Šerbowštna džak a šhwalbu sa šmilnosčeje a dobročžiwosčeje pošne wotšasanje njebo Budarja pschi jeho pomniku wuprajit. Šnjes Šórnik tutemu poručzenju w pošnej mërije a k pošchitkóneinu špokonjenju došcž šcžini.

Šo jeho rycži šo šašo šaspëwa a bu druga motetta, kotrejež šlowa a hšóš bëšche tež wot horka mjenowaneju dweju knjesow, na rjane waschnje wumjedžena.

Šo tutym rjanym spëwje šaštyšchachmy šlowa, nam s džëla žufe šlincžaje, mjenužny knjes farat Šašchnat s Miebš džeržesche delnotužisťku rycž, šo by tež delnotužisťkich Šerbow džakomnosčž pschi pošwjećzenju njebo Budarjoweho pomnika wobšwëdcžil.

Šo nim wuspëwa knjes farat Bróška s Budeštez pošohnowanje a spëwarsti a spëwarjo tule motettu:

Tu lubošcž šytwu šyje,
 Tam šiwaja te žně,
 Tu popjet šemja šryje,
 Tam ššhadža žiwjenje;
 Tam cžestnu kónu štaja
 Čži Boži jandželjo,
 Tu džaka šylšy praja:
 Špi derje, wótčžinžo!

Žako bë šo tale škóncžila a jako bëchmy cžich Wótčženasch wuspëwali, wróczichmy šo pod swonjenjom swonow s pošrjebnišchcža a pošwjećzenje njebo Budarjoweho pomnika bë k wulkeji špokojnosčži tuch, kotřiz bëchu šo teho dla do Budeštez podali, na šwjedženške a šwjatocžne waschnje dokonjane.

Porjedženje: Na někotrych wotcžišchcžach njeje mjeno šommissije dospóšne wucžišchcžane, dyrbi pať taťle rëlacž: W šommissiji kniharnje Šmolerja a Wjecha.